

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA

EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Zhodnocení financování vybraných veřejných služeb v obcích

Evaluation of the Financing of Selected Public Services in Municipalities

Student

Bc. Monika Kováčová

Vedoucí diplomové práce

Ing. David Lenert, Ph.D., MBA

Ostrava 2019

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra veřejné ekonomiky

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Monika Kováčová**
Studijní program: N6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: 6202T055 Veřejná ekonomika a správa
Téma: Zhodnocení financování vybraných veřejných služeb v obcích
Evaluation of the Financing of Selected Public Services in
Municipalities
Jazyk vypracování: čeština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Obec a veřejné služby
3. Analýza hospodaření obcí při poskytování veřejných služeb
4. Zhodnocení analýzy, návrhy a doporučení
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

BARON, M., A. OCHOJSKI a A. POLKO. *Economics and strategic management of local public services in Central Europe: towards multidisciplinary analysis of infrastructure and service costs*. Prague: Institute of Sociology, Academy of Sciences of the Czech Republic, 2014. ISBN 978-80-7330-253-5.

KOPECKÝ, M., P. PRŮCHA, P. HAVLAN a J. JANEČEK. *Zákon o obcích: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2017. ISBN 978-80-7552-862-9.

MATULA, Miloš. *Proměny funkce veřejné správy*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2017. ISBN 978-80-261-0686-9.

REKTORÍK, Jaroslav a Jaroslav HLAVÁČ. *Ekonomika a řízení odvětví technické infrastruktury: teoretická část, odvětvová část*. Praha: Ekopress, 2012. ISBN 978-80-86929-79-8.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. David Lenert, Ph.D., MBA**

Datum zadání: 23.11.2018

Datum odevzdání: 26.04.2019

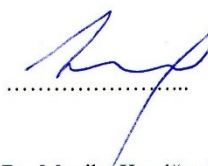
doc. Ing. Petr Tománek, CSc.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Zdeněk Zmeškal
děkan fakulty

„Prohlašuji, že jsem celou práci vypracovala samostatně.“

V Ostravě dne 25. dubna 2019

A handwritten signature in blue ink, consisting of stylized cursive letters, positioned above a horizontal dotted line.

Bc. Monika Kováčová

Obsah

1	Úvod.....	5
2	Obec a veřejné služby	7
2.1	Postavení obcí v ČR	7
2.1.1	Samostatná a přenesená působnost obce	7
2.1.2	Majetek obcí.....	8
2.1.3	Orgány obce	9
2.1.4	Hospodaření obcí	10
2.2	Veřejné služby.....	12
2.2.1	Historické pojetí a definice veřejných služeb	12
2.2.2	Kategorizace veřejných služeb.....	16
2.2.3	Organizace veřejných služeb	17
2.2.4	Financování veřejných služeb.....	20
2.2.5	Zabezpečení veřejných služeb	22
2.2.6	Meziobecní spolupráce	26
3.	Analýza hospodaření obcí při poskytování veřejných služeb	27
3.1	Charakteristika vybraných veřejných služeb	28
3.2	Charakteristika vybraných obcí a jejich hospodaření.....	31
3.2.1	Obec Bohuňovice	32
3.2.2	Obec Bělkovice-Lašťany	35
3.2.3	Obec Dolany	37
3.2.4	Obec Tověř	39
3.2.5	Obec Hlušovice	41
3.3	Přístupy k analýze vybraných veřejných služeb	44
3.4	Analýza vybraných veřejných služeb	47
3.4.1	Obec Bohuňovice	47
3.4.2	Obec Bělkovice-Lašťany	59
3.4.3	Obec Dolany	69
3.4.4	Obec Tověř	78
3.4.5	Obec Hlušovice	87
4.	Zhodnocení analýzy, návrhy a doporučení	97
4.1	Veřejné osvětlení.....	97
4.1.1	Zhodnocení	97
4.1.2	Návrhy a doporučení	101

4.2	Údržba veřejné zeleně	102
4.2.1	Zhodnocení	102
4.2.2	Návrhy a doporučení	105
4.3	Knihovnické služby	105
4.3.1	Zhodnocení	105
4.3.2	Návrhy a doporučení	109
4.4	Sběr, nakládání a svoz komunálního odpadu.....	109
4.4.1	Zhodnocení	110
4.4.2	Návrhy a doporučení	112
4.5	Další návrhy a doporučení pro sledované obce	114
4.6	SWOT analýza sledovaných obcí.....	116
4.6.1	Obec Bohuňovice	116
4.6.2	Obec Bělkovice-Lašťany	117
4.6.3	Obec Dolany	118
4.6.4	Obec Tověř	118
4.6.5	Obec Hlušovice	119
5.	Závěr	121
	Seznam použité literatury	124
	Seznam zkratk	128
	Prohlášení o využití výsledků diplomové práce	
	Seznam příloh	
	Přílohy	

1 Úvod

Tématem této diplomové práce je Zhodnocení financování vybraných veřejných služeb v obcích. Téma diplomové práce bylo zvoleno z důvodu ekonomického a společenského problému, který má dopady na veřejné finance a na potřeby občanů.

Veřejná správa (dále VS) se potýkala s častými reformami a změnami v posledních několika desítkách let, a tedy i přístupu k zabezpečení a financování veřejných služeb, které patří mezi časté otázky managementu obce, který se často musí rozhodnout, zda zvolit cestu ekonomicky výhodnou nebo cestu, která občanům zajišťuje nejkvalitnější způsob zabezpečení. Celá práce se tedy orientuje na veřejné služby a obce. Obce jsou důležitou složkou v hierarchii VS, jelikož se vyskytuje nejbližší k občanům, uživatelům veřejných služeb. Veřejné služby jsou neziskové, a proto jsou ve velké míře poskytovány státem a územními samosprávnými celky (dále jen ÚSC). Důvod zabezpečení veřejných služeb prostřednictvím veřejného sektoru lze odůvodnit selháním trhu. Principem veřejných služeb je nevylučitelnost ze potřeby. Jsou poskytovány zdarma, nebo je možné stanovit poplatek za jejich užívání a tím eliminovat jejich přesycení.

Veřejné služby nejsou v legislativě přesně definovány. Na jejich teoretickém vymezení se podílela celá řada autorů. Vzhledem ke skutečnosti, že celá VS prošla několika reformami, změnil se pohled i přístup k poskytování veřejných služeb.

Cílem diplomové práce je zhodnotit zabezpečení a financování vybraných veřejných služeb ve vybraném vzorku obcí Olomouckého kraje, a to v letech 2013 až 2017. Těmi to obcemi jsou Bohuňovice, Bělkovice-Lašťany, Dolany, Tovér a Hlušovice, které byly vybrány z důvodu menšího počtu obyvatel, který ve sledovaném období nepřesáhl počet 5 000, a jejich polohou v Mikroregionu Šternbersko. Vybranými místními službami pro analýzu v praktické části, jsou veřejné osvětlení, údržba veřejné zeleně, knihovnické služby a sběr, nakládání a svoz komunálního odpadu. Zhodnocení místních služeb bude probíhat na základě jejich zabezpečení a financování. Ke zpracování diplomové práce byla využita metoda analýzy dokumentů, analýza časové řady, komparativní analýza a dotazníkové šetření, které bylo v práci použito z důvodu zaměření diplomové práce. Veřejné služby jsou poskytovány pro občany, proto by jejich názor na ně měl být slyšen a měl by se na něj brát zřetel v případě rozhodování o přístupu k veřejným službám. Výstupem dílčích analýz byla dále vytvořena SWOT analýza pro jednotlivé obce a další doporučení, které vzniklo na základě podrobného seznámení se s jejich momentálním stavem. V práci jsou dále stanoveny následující hypotézy. 1. hypotéza: Veřejné

služby si malé obce zabezpečují samy. 2. hypotéza: Vyšší spokojenost občanů je sledována v obcích, které pravidelně provádějí dotazníková šetření mezi svými občany. 3: hypotéza: Místní knihovny neplní počet otevíracích hodin týdně, které Ministerstvo kultury doporučuje s ohledem na počet obyvatel dané obce.

Diplomová práce je rozdělena do pěti kapitol. První kapitolou je úvod, ve kterém se nachází stručný popis zaměření diplomové práce, stanovený cíl práce a vybrané metody. Druhá kapitola je zaměřena na obce a jejich postavení v České republice (dále jen ČR). Jak uvádí BERNARD (2011, s. 64) „*V malých obcích mají vztahy mezi samosprávou a občany jiný charakter než v obcích několikanásobně větších, zároveň zde samospráva řeší jinou agendu.*“ Ve druhé kapitole je také pozornost soustředěna na veřejné služby. Dochází zde k vysvětlení tohoto pojmu mnoha autory. S ohledem na téma práce je rozebráno financování veřejných služeb, zabezpečení, ale také možná meziobecní spolupráce, která může ušetřit výdaje obecního rozpočtu a také zkvalitnit veřejné služby s ohledem na své občany. Ve třetí kapitole dochází k analýze vybraných veřejných služeb v období 2013 až 2017 z pohledu financování a zabezpečení. Ve čtvrté kapitole dochází ke komparaci vybraných veřejných služeb v obcích a zhodnocení jejich financování a zabezpečení. Také jsou zde představeny návrhy pro zlepšení stávající situace a SWOT analýza, které je též výsledkem praktické části. V páté kapitole, která představuje závěr, dochází ke shrnutí výsledků, ke kterým celá diplomová práce směřovala.

Zdroje, které byly využity pro realizaci diplomové práce byly následující. Pro vymezení teoretické části byla použita odborná literatura, jejíž počet vycházel z problematiky vymezení veřejných služeb. Dalšími zdroji byly interní data obce, tedy obecních úřadů, dále výkazy zisků a ztrát z portálu Monitor státní pokladny a webové stránky jednotlivých obcí.

2 Obec a veřejné služby

2.1 Postavení obcí v ČR

V současnosti jsou obce řízeny zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích ve znění pozdějších předpisů, jež je obsažen v hlavě VII. Ústavy ČR. Jedná se o druhý zákon, kterému předcházel zákon č. 367/1990 Sb., o obcích, který byl přijat Českou národní radou (ČNR) a jež byl později nahrazen nynějším zákonem č. 128/2000 Sb. Obcemi se rozumí ÚSC, které byly obcemi ke dni nabytí účinnosti zákona o obcích¹ (Průcha, 2018) a dle Ústavy ČR jsou obce základními samosprávnými celky a jsou vždy součástí vyššího samosprávného celku (Kopecký, 2017).

Dle zákona č. 128/2000 Sb. o obcích (obecní zřízení) je hovořeno o obci jako o základním územním samosprávném společenství občanů. Obec se vyznačuje vlastním územím, názvem, občany a funkcí. To je dáno tím, že tvoří územní celek, který má vymezené své hranice; vlastní majetek, se kterým má právo nakládat a nese za hospodaření s ním zodpovědnost. Dále musí pečovat o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů, kterými jsou osoby, jež mají občanství v ČR a jsou trvale hlášeny k pobytu v dané obci. Obec při plnění úkolů chrání veřejný zájem (Kopecký, 2017).

2.1.1 Samostatná a přenesená působnost obce

Zákon o obcích rozlišuje přenesenou a samostatnou působnost obce v hlavě II.

„Působností obce se obecně řečeno rozumí právně vymezený okruh společenských vztahů, předmět, obsah a rozsah činností, v nichž obec realizuje svoji pravomoc. Pravomocí obce se potom rozumí souhrn oprávnění, jimiž je obec vybavena, a právních povinností, jež jsou obci uloženy, pro potřeby plnění úkolů obce“ (Průcha, 2018, s. 84). Rozsah kompetencí, které obce získaly je četný a je potřebná znalost a zkušenosti představitelů obcí (Kadeřábková, Peková, 2012).

V případě **samostatné působnosti obce**, spravuje obec své záležitosti samostatně a má zákonem vymezené určité pravomoci v rozsahu vymezujícím zákonem (Kadeřábková, Peková, 2012). V samostatné působnosti spravuje obec zastupitelstvo. Záležitosti, jež patří do samostatní působnosti obce, jsou v zájmu obce a jejích občanů. Stejně tak i v případě, že tyto náležitosti nejsou zákonem přeneseny na kraje, nebo se nejedná o přenesenou působnost orgánů obce či o působnost, která je svěřena správním úřadům dle zvláštního zákona. Obec v samostatné působnosti pečuje o své území v souladu s místními tradicemi a zvyklostmi

---

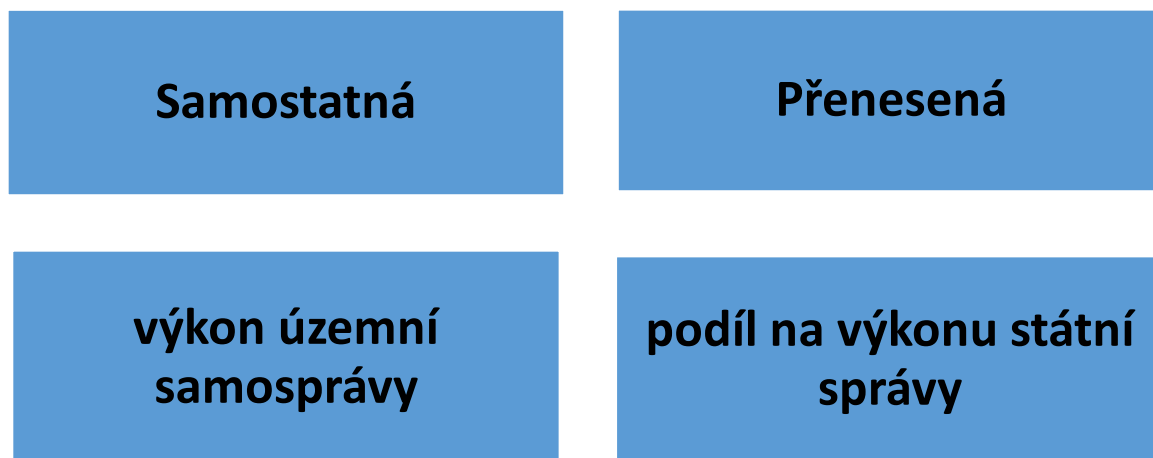
¹ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích ve znění pozdějších předpisů

v oblasti sociální péče. Jedná se o ochranu veřejného pořádku, bydlení, ochranu zdraví, dopravu, poskytování informací, možnost vzdělávání aj. Při výkonu samostatné působnosti je obec nucena se řídit zákonem při vydávání obecně závazných vyhlášek (Kopecký, 2017).

V přenesené působnosti obce plní obec úkoly, které ji byly ze zákona svěřeny státem a na plnění stanovených úkolů dostávají obce příspěvek ze státního rozpočtu. Tyto obce jsou podřízeny a kontrolovány orgány státní správy (Kopecký, 2017). Obce jsou rozděleny podle míry přenesení dle tzv. Třístupňového členění, a to dle výkonu státní správy (Kadeřábková, Peková, 2012). Zvláštní zákon vymezuje přenesenou působnost v následujících věcech:

- v základním rozsahu svěřeném obci vykonávána orgány obce; určenými tímto nebo jiným zákonem nebo na základě tohoto zákona, v tomto případě je území obce správním obvodem,
- v rozsahu pověřeného obecního úřadu vykonávána tímto úřadem,
- v rozsahu obecního úřadu obce s rozšířenou působností vykonávána tímto úřadem (Kadeřábková, Peková, 2012).

Obr. 2.1 Působnost územních samosprávných celků

Zdroj: Horník, Kuš (2016), vlastní úprava

2.1.2 Majetek obcí

Předpokladem pro fungování veřejné správy je vlastnictví majetku. Obec spravuje jak movitý, tak nemovitý majetek, o jehož způsobu využívání rozhoduje volený management obce, který je zodpovědný za jeho hospodaření s ním (Káňa, 2014).

Majetek je předpokladem rozvoje lokálního a regionálního rozvoje veřejného sektoru, ale také rozvoje a vůbec existenci vlastní podnikatelské činnosti. I přesto, že podnikání není

hlavní činností obce, obec může díky podnikání zvýšit své finanční prostředky a získat úvěr. Obce mají rozsáhlé pravomoci s nakládáním svého majetku, ale i povinnosti spojené s péčí o tento majetek (opravy, údržba) (Peková, 2008).

Územní samospráva má plnou právní subjektivitu, může tedy nakládat se svým majetkem dle zákona². Může jej prodávat, pronajímat, nakupovat, a to jak movitý, tak nemovitý majetek. Zákon o obcích však výslovně požaduje, aby se v první řadě rozhodlo o záměrech obce učinit majetkoprávní úkon a také, aby tento úkon byl zveřejněn na úřední desce nejméně do doby 15 dnů před projednáváním zastupitelstva, a to z důvodu, aby zájemci mohli předložit své nabídky. V případě, že nedojde ke zveřejnění, je právní úkon neplatný (Peková, 2008).

Majetek obcí můžeme dělit podle toho, k čemu slouží a to:

- veřejně prospěšným účelům,
- výkonu samosprávy,
- podnikání (Peková, 2008).

Struktura obecního majetku je znázorněna v příloze č. 1.

2.1.3 Orgány obce

Orgány obce tvoří zastupitelstvo, rada obce, starosta, obecní úřad, zvláštní orgány obce. Dále jsou v obci zřizovány výbory a komise.

V čele stojí jak profesionální, tak volený management. Stále se však můžeme setkat s názory, že management pro řízení veřejných organizací je jiný druh managementu. Jedná se však o stejné řízení jako je tomu např. u řízení podniků. Řízení na úrovni kraje a obce je shodné, jako je tomu u všech jiných úrovní řízení. Ve skutečnosti obsahuje pouze určitá specifika z důvodu převážně nehmotné produkce, samosprávnému charakteru a bezprostřednímu kontaktu s obyvatelstvem (Kutscherauer, 2014).

V řídicí struktuře obce dochází k soužití dvou typů managementu, a to profesionálního a voleného. Děje se tak z důvodu vykonávání řady rozhodovacích aktů v přímé a přenesené působnosti. Profesionální management je na svoji práci dlouhodobě, odborně připravován a jeho pravomoc spočívá prakticky ve všech správních rozhodnutích. Patří mezi ně obecní úřad a tajemník. Připravuje a předkládá dokumenty, jako je například strategický plán, návrhy rozpočtů a jiné, pro jejichž schválení je kompetentní volený management.

---

² Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů

Volený management není na svoji funkci odborně připravován, do své funkce je volen na čtyřleté funkční období. Rozhoduje o orientaci obce a ve své kompetenci má všechna závažná rozhodnutí, včetně předkládaného návrhu rozpočtu. Do voleného managementu patří zastupitelstvo obce, rada obce a starosta, popřípadě i místostarosta, pokud je tato funkce v obci zřízena (Kutscherauer, 2014).

2.1.4 Hospodaření obcí

Vzhledem ke stále se zvyšujícímu trendu zasahování občanů svými názory a připomínkami do oblasti správy obce, je pro občany velmi přínosné zveřejňování všech částí hospodaření, stejně tak jeho plánování. Zveřejňování má pozitivní vliv na přehlednost občanů o dějích v obci i o plánovaných změnách a rozvoji obce. Občan může zcela svobodně interpretovat své postřehy na zasedání zastupitelstva obce, které je veřejnosti přístupné a kde dochází k diskuzi mezi vedením obce a jeho občany.

Obce se při hospodaření řídí zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

Rozpočet obce má stranu příjmovou a stranu výdajovou. Do strany příjmové se zařazují dotace ze státního rozpočtu, z krajského rozpočtu, transfery, vlastní příjmy, místní poplatky, pokuty a vlastní příjmy z vlastních zdrojů. Výdajová stránka obce tvoří náklady spojené se školstvím, veřejnými službami a jinými výdaji (Káňa, 2014).

Místní poplatky nejsou ve většině případů klasické poplatky, ale jde o místní daně, jejichž účel je určitý příjem do rozpočtu obce. Místní poplatky nemusejí být vybírány ve všech obcích, ale pokud je obec zavede, jsou pro poplatníky stejně závazné jako jiné daňové povinnosti (Marková, 2008). Místní poplatky, které obce mohou vybírat určuje zákon³, který vymezuje následující druhy místních poplatků, kterými jsou (více viz příloha č. 2):

- poplatek ze psů,
- poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt,
- poplatek za užívání veřejného prostranství,
- poplatek ze vstupného,
- poplatek z ubytovací kapacity,
- poplatek za povolení vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst,

---

³ Zákon č. 565/1900 Sb., o místních poplatcích ve znění pozdějších předpisů. Poslední platná aktualizace od 1. 7. 2017

- poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů,
- poplatek za zhodnocení stavebního pozemku s možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace.

Rozpočty obce jsou základem pro hospodaření obce, jejichž podstatou je financování veřejných statků, tedy jejím cílem je uspokojování veřejných potřeb na území dané obce (Průcha, 2011). Každá obec je povinna sestavovat rozpočet, podle kterého hospodář. Musí jej sestavovat každoročně, kdy rozpočtovým rokem je rok kalendářní. Důležitou součástí plánování rozpočtu je sestavení výhledu rozpočtu, kde však nastávají problémy, kterými jsou schopnost odhadu, vyjasnění koncepce finančních vztahů a oblast organizace (Peková, 2008). Rozpočtový výhled by měl sloužit jako pomocný nástroj při hospodaření obce (Průcha, 2011). Mimo roční rozpočet je tedy nutné sestavovat i střednědobý výhled rozpočtu, který je sestavován dle potřeby obce, a to v rozmezí 2–5 let (Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů). V rozpočtovém procesu dochází k sestavování rozpočtu obce, který je však upravován vzhledem k měnícímu se prostředí a vzhledem k okolnostem, které nemohou být předpovídané. Z toho důvodu může dojít a stává se velmi často, že návrh rozpočtu neodpovídá jeho skutečnosti. Velký vliv na změny je také připisován dotacím, které se v průběhu rozpočtového období podávají a jejichž výsledek není ještě znám. Stejně jako nečekané výdaje obecního rozpočtu, u jehož sestavování nic nenasvědčovalo tomu, že budou tyto finance vynaloženy, a proto se s nimi při sestavování nepočítalo.

Jednotnost rozpočtu se odvíjí od dodržování struktury rozpočtové skladby. Z dlouhodobého hlediska je kladen požadavek na vyrovnaný rozpočet. Z hlediska krátkodobého je však možná odchylka od vyrovnaného rozpočtu. Z pohledu rozpočtové skladby se sleduje bilance příjmů a výdajů obce v uplynulém kalendářním roce. V případě, že jsou příjmy vyšší než výdaje, jedná se o přebytkový rozpočet. Pokud jsou příjmy a výdaje vyrovnané, je vyrovnaný i rozpočet obce. A v případě, že jsou příjmy nižší než výdaje, jedná se o rozpočet deficitní a v tomto případě je nutné deficit pokrýt, a to přebytky z minulých let, či jinou formou zápůjčných prostředků (Tománek, Halásková, Šíroký, 2004).

Rozpočtový proces je popisem postupu, který zahrnuje jak návrh rozpočtu, tak schválení, plnění a kontrolu rozpočtu (Tománek, Halásková, Šíroký, 2004).

2.2 Veřejné služby

Služby v životě člověka zauímají velmi důležité místo. Vzhledem k prudkému vývoji ve veřejné správě v oblasti veřejných služeb, a nejen jich, je nutné se pozastavit nad historickým vývojem, který přináší zcela jasné vysvětlení dané problematiky s odůvodněním reforem a jejich přínosy.

2.2.1 Historické pojetí a definice veřejných služeb

Již ve starověkém Řecku a Římě se můžeme setkat s činnostmi, které vykazují prvky služby. Jednalo se o tzv. veřejně prospěšné služby, jako byly služby péče o čistotu města, lázeňské služby, stavebnictví, úklidové práce a jiné. Tyto služby byly realizovány především otroky, nicméně, některé ze služeb uskutečňovali i lékaři, učitelé a umělci, pro které bylo povolání dobrovolné, a tedy i svobodné, na rozdíl od otroků. V době merkantilismu⁴, který začal vznikat kolem 16. století v zemích západní Evropy, francouzský ekonom Barthelemy Laffemasa byl proti dovozu průmyslových výrobků, a naopak podporoval rozvoj řemesel a obchodu ve vlastní zemi. Stejně jako Antoine de Montchrétien, který kladl důraz i na jiná odvětví, která byla schopna technickému pokroku, a to za účelem ulehčení práce lidí a snižujících se náklady vynaložené na produkci. V ekonomické teorii začalo docházet k odmítání merkantilismu a docházelo k upřednostňování kapitalismu, tedy orientací na zisk, pomocí soustředění výrobků do soukromého vlastnictví v tržní ekonomice. Jako další zlomový autor a ekonom byl William Petty, spoluzakladatel klasické ekonomie, který se snažil ve svých dílech definovat pracovní teorii hodnoty a využíval v nich poprvé používá pojmy produktivní a neproduktivní práce, díky čemuž došlo ke členění služeb na produktivní a neproduktivní služby. Saint-Simon začal definovat služby jako produkt, který nemůže být skladován a jeho účelem není zvyšování národního bohatství. Tuto definici dále rozvíjejí Francois Marie Charles Fourier a Robert Owen, kteří rozdělují nemateriální výrobu s ohledem na užitečnosti pro stát. Národu prospěšné, do kterého zařadili řemesla řemeslnické, dále výrobce a obchodníky, ale také vědce a umělce. Dále národu neprospěšné jako jsou kněží, šlechta, majitelé nemovitostí aj., kteří se na společnosti pouze přživují (Stejskal a kol., 2017).

Od 2. poloviny 20 století se s měnícími potřebami společnosti, jako je preference lidí a jejich potřeby, odstupují od materiální výroby a je soustředěn větší zájem na nemateriální výrobu, tedy služby. Proto bylo nutno odvést pozornost od materiální výroby, na kterou vědci, zkoumající ekonomické procesy, soustředili svoji pozornost, ale ze které teorie o službách

---

⁴ Merkantilismus = jedná se o ekonomickou teorii, která považuje za základ bohatství směnu výrobků a obchod.

vychází. K rozvoji jsou potřeba vysoce kvalifikovaní pracovníci z důvodu zdokonalování a rozvíjení techniky a technologií, které není možné realizovat bez podpory výsledků vědy a výzkumu (Stejskal a kol., 2017).

Definici služeb uvedla celá řada autorů, níže jsou uvedeny příklady.

William J. Stanton, hovoří o službách jako o nemateriálním produktu, které nejsou nutně spojeny s prodejem (Vašítková, 2014).

Christian Grönroos definuje služby jako vztah mezi producentem služby a jeho zákazníkem nebo fyzickým prostředím a zákazníkem, kdy je služba méně či více nehmotné povahy (Vašítková, 2014).

V současné době nejlépe vystihují definice služeb autoři Philip Kotler et al.: „Služba je jakákoliv aktivita nebo výhoda, kterou může jedna strana nabídnout druhé, je v zásadě nehmotná a nepřináší vlastnictví. Její produkce může, ale nemusí být spojena s fyzickým produktem.“ (Kotler a kol. 2007, s. 710).

Podle autorů M. McDonald a A. Payne je služba činnost, jež představuje určitou nehmatatelnost, dochází u ní k vzájemnému působení buď přímo se zákazníkem nebo jeho majetkem, jejímž výsledkem není převod vlastnictví. Může, ale nemusí být služba spojena s hmatatelným produktem (Vašítková, 2014).

Vašítková (2014) definuje služby jako: *„Služby jsou samostatně identifikovatelné, především nehmotné činnosti, které poskytují uspokojení potřeb a nemusí být nutně spojovány s prodejem výrobku nebo jiné služby. Produkce služeb může, ale nemusí vyžadovat užití hmotného zboží. Je-li však toto užití nutné, nedochází k transferu vlastnictví tohoto hmotného zboží“* (Vašítková, 2014, s. 16).

Vašítková (2014, s. 16) uvádí definice služeb dle AMERICKÉ MARKETINGOVÉ ASOCIACE, která definuje služby následovně. *„Služby jsou samostatně identifikovatelné, především nehmotné činnosti, které poskytují uspokojení potřeb a nemusí být nutně spojovány s prodejem výrobků nebo jiné služby. Produkce služeb může, ale nemusí vyžadovat užití hmotného zboží. Je-li však toto užití nutné, nedochází k transferu vlastnictví tohoto hmotného zboží.“*

Služby jsou charakteristické vlastnostmi, jež uvádějí Halásek a Lenert (2008, s. 13) a kterými jsou:

- *služby nelze skladovat,*
- *pokud existují distribuční kanály⁵, jsou krátké,*
- *neexistuje patentová ochrana,*
- *v sektoru služeb neexistuje masová produkce, proto je obtížné je standardizovat,*
- *služby nelze balit,*
- *nelze poskytovat vzorky,*
- *vzhledem k nehmotné povaze služeb je obtížné je využít v oblasti služeb ekonomické teorie nabídky, poptávky a nákladů,*
- *sektor služeb nabízí jen omezené možnosti koncentrace,*
- *monetární hodnota se vyjadřuje také v jiných termínech, než v cenách (kvalita, ochota, záruka),*
- *symbolismus vyplývá v případě služeb spíše z jejich výkonů než z vlastnictví.*

Mezi nejčastější vymezení vlastností služeb patří podle autorů Kotler a Vašítková:

- nehmotnost,
- neoddělitelnost,
- heterogenita,
- nezničitelnost,
- vlastnictví.

Z historického hlediska se objevoval pojem „státní služba“, jež má své historické kořeny již v 19. století, pro který bylo typické, že pracovní poměr byl trvalý, jeho kariérní postup byl založen na základě hodnocení a odpracovaných let. Jednalo se o pracovní poměr který zajišťoval určitou jistotu, stabilitu a který pečoval o své zaměstnance. U nás se začal pravidelně používat od roku 1918, tedy od vzniku Československa po převzetí rakouského zákona o státní službě z roku 1914, ve kterém byly stanoveny mimo jiné práva a povinnosti veřejných zaměstnanců. Po roce 1948 však byl kladen důraz na vytvoření unitárního zákoníku práce (Nevěčná, 2013).

Stejskal a kol. (2017) hovoří o veřejných službách při vývoji samostatné vědní disciplíny jako o velmi zdlouhavém a náročném procesu, jelikož obecná ekonomická teorie se soustřeďovala na materiální produkci, a veřejné služby tedy nemohly převzít poznatky a

---

⁵ Distribuční kanál – znamená způsob, jak se výrobek či služba dopraví k zákazníkovi, ke spotřebiteli.

metodologické základy. Aby mohla být ekonomická teorie veřejných služeb považována za samostatnou vědní disciplínu, musí splňovat určitá kritéria. Musí jít o proces poznání a zkoumání zákonitosti vývoje, ve kterých jsou využívány objektivní vědecké metody, které musejí být logicky uspořádány, což ekonomika veřejných služeb splňuje. V porovnání s hmotnými produkty, se veřejné služby i obecně služby liší tím, že procesy produkce a spotřeby splývají v čase a prostoru, tedy jsou produkovány a spotřebovávány při jejich vzniku na konkrétním místě. Výrazným prvkem je neoddělitelnost spotřebitele a procesů poskytování a potřeby služby. Výsledky nejsou skladovatelné, zanikají tedy s jejich spotřebou.

U veřejné služby se můžeme setkat s různými definicemi mnoha autorů. Neexistuje však legislativní definice tohoto pojmu. Definice však mají společné to, že jsou to služby poskytované veřejnosti a můžeme se s nimi setkat všude kolem nás. Je to širokospektrální pojem, u jehož definice můžeme nalézt i různá pochopení samotnými autory.

Benčo (2005) definuje veřejné služby jako důležitý druh služeb, které jsou poskytovány na základě společenské smlouvy a za účelem poskytování lidských potřeb, které vycházejí z veřejného zájmu jež má celospolečenský charakter. Veřejné služby by měly zabezpečovat trvale udržitelný rozvoj zaměřující se na upevňování hodnot lidského charakteru s důrazem na rozvoj lidského potenciálu.

Nevěčná (2013, s. 86) definuje veřejné služby následovně. „Pojem „veřejná služba“ zahrnuje činnost osob, které působí u správních úřadů a u orgánů územní samosprávy. S tím souvisí i pojem „státní služba“, pod který spadá činnost mnoha lidí, pracujících jako tzv. státní zaměstnanci, jako například policisté, hasiči apod.“.

Halásek (2004) hovoří o veřejných službách jako o produktu, který je organizovaný nebo regulovaný orgánem veřejné správy a způsob poskytování je zajištěn způsobem, který může být považován za nezbytný pro uspokojení společenských potřeb s respektem principu subsidiarity.

Orgány Evropské unie vidí význam veřejných služeb, jako subjekt, který poskytuje veřejné služby nebo se jedná o samostatný proces poskytování veřejných služeb ve veřejném zájmu zahrnující určitá specifika podmínek a povinností, a tedy z tohoto důvodu doporučuje Evropská unie nahrazovat termín veřejné služby, termínem služby v obecném zájmu, které jsou myšleny jako specifická služba podřízena požadavkům veřejné správy (Halásek, 2004).

2.2.2 Kategorizace veřejných služeb

Třídění veřejných služeb je důležité vzhledem ke své heterogenitě. Dělením služeb se zabývá spousta autorů, kteří služby rozdělují do skupin podle jejich charakteristických vlastností, které se odvíjí od nejobecnějšího dělení služeb.

Služby je možné rozdělit na:

- materiální – jedná se o služby u kterých nedochází ke tvorbě nových materiálních výrobků,
- nemateriální (nehmotný, duchovní, osobní) – většina služeb spadající do tohoto členění má nehmotný charakter a patří do skupiny veřejných služeb (Stejskal, 2017).

Jak uvádí Halásek (2004, s. 11) můžeme služby rozdělit z hlediska jejich charakteristiky na:

- *odvětvové třídění služeb,*
- *tržní a netržní služby,*
- *služby pro spotřebitele a organizace.*

Odvětvové třídění služeb řadíme mezi nejjednodušší dělení služeb. Z tohoto hlediska můžeme služby dělit na dopravu, telekomunikaci, ubytovací a hotelové služby, finanční, pojišťovací a bankovní služby, poradenské a advokátní služby, opravárenské a sociální služby. Jako další členění odvětvového třídění služeb se soustřeďuje na člověka. Můžeme je rozdělit na zdravotnické služby, vzdělávací služby, kulturní služby, sociální služby (Halásek, 2004). Základní dělení služeb uskutečnili dle Vášťkové (2004) Foot a Haat, jež služby roztřídili z odvětvového hlediska na **terciální, kvartérní a kvintérní** služby. Terciální služby jsou představovány jako služby, které byly dříve provozovány doma, mezi které patřilo stravování a ubytování, dále holičství, péče o čistotu oblečení, péče o domácí přístroje, ale také péče o vzhled, kosmetické služby. Kvartérní služby jsou ty služby, které mají za cíl zjednodušit a zefektivnit rozdělení práce. Mezi kvartérní služby tedy patří doprava, komunikační služby, obchod, aj. Kvintérní služby jsou služby, které svým působením zdokonalují nebo jinak mění svého příjemce, jako například zdravotní služby, vzdělávací služby, rekreace.

Služby pro spotřebitele a služby pro organizace dále rozlišujeme dle spotřeby na služby spotřebitelské a služby jednotlivcům, u kterých platí, že s jejich spotřebou nevzniká žádná další ekonomická výhoda. Organizace však potřebují znát i další hlediska při svém rozhodování, kterými jsou:

- způsob distribuce služeb,
- jaký je charakter poptávky po službě,
- jaké jsou vztahy poskytovatele služby se zákazníkem,
- do jaké míry lze přizpůsobit službu požadavkům individuálních zákazníků (Halásek, 2004).

Tab. 2.1 Vybrané typy věcného členění veřejných služeb

Hlediska členění služeb		
Statistická klasifikace CZ-COFOG	Odvětvové třídění rozpočtové skladby	Oblast potřeb veřejného sektoru
<ul style="list-style-type: none"> - všeobecné veřejné služby, - bydlení a společenská infrastruktura, - obrana, - zdraví, - veřejný pořádek a bezpečnost, - rekreace, kultura a náboženství, - ekonomické záležitosti, - vzdělávání, - ochrana životního prostředí, - sociální věci. 	<ul style="list-style-type: none"> - zemědělství, lesní hospodářství a rybářství, - průmyslová a ostatní odvětví hospodářství, - služby pro obyvatelstvo, - sociální věci a politika zaměstnanosti, - bezpečnost státu a právní ochrana, - všeobecná veřejná správa a služby. 	<ul style="list-style-type: none"> - společenské potřeby, - rozvoj člověka, - poznání a informace, - technická infrastruktura, - privátní statky, podporované z veřejných rozpočtů, - existenční jistiny.

Zdroj: Vrabková a kol. (2017, s. 11), vlastní úprava

2.2.3 Organizace veřejných služeb

Z důvodu řádného zajištění služeb jsou jednotlivé úkoly rozděleny mezi organizátory veřejných služeb, kteří mají mezi sebou rozděleny jednotlivé úkoly.

Garanti veřejných služeb

Za veřejné služby poskytované v ČR jsou odpovědná jednotlivá ministerstva dle doporučení EU, a to za jejich dostupnost a rozvoj. Místní či regionální orgány veřejné správy jsou odpovědné za jejich kvalitu a dostupnost (Halásková, 2012). „Konkrétní odpovědnost za dostupnost a kvalitu jednotlivých druhů veřejných služeb náš právní řád většinou nezná, pak z hlediska právní konstrukce jde o samostatnou působnost všech obcí, protože z hlediska samostatné působnosti není mezi obcemi z hlediska jejich velikosti rozdíl. Každá obec má dle své velikosti přidělen odpovídající koeficient pro potřeby zákona o rozpočtovém určení daní, kde je prakticky zakotvena zásada, že čím větší obec, tím větší koeficient a tím vyšší vlastní příjmy z rozpočtového určení daní.“ (Halásek a Lenert, 2008, s.23).

Garant zpravidla rozhoduje o nejefektivnějším způsobu výběru poskytovatelů veřejných služeb a také její formě. Tato situace se však liší dle druhů jednotlivých služeb. Pokud se bude vycházet z přístupu Evropské unie k liberalizaci veřejných služeb, nebudou moci obce ani kraje být zároveň jak garantem, tak poskytovatelem veřejných služeb a bude muset být použita forma veřejné zakázky (Halásek a Lenert 2008).

Poskytovatelé veřejných služeb

Poskytovateli veřejných služeb může být stát, obec, právnická osoba, fyzická osoba po splnění podmínek předepsané zákonem (Halásková, 2012). Stát poskytuje ve všech zemích obrovské množství veřejných služeb a zároveň provádí správu veřejných financí (Vašítková, 2014).

Poskytovatelem veřejných služeb mohou být i přímo orgány veřejné správy, jako jsou ministerstva, krajské, městské nebo obecní úřady, a to v případě letecké záchranné služby, letecké pátrací služby nebo u řady správních činností (Halásek, 2004).

Významných poskytovatelem veřejných služeb se staly kraje v souvislosti s reformou veřejné správy. Do konce roku 2002 byly zřizovány okresními úřady veřejné služby v oblasti školství, zdravotnictví, kultury a sociálních věcí, které byly převedeny do kompetence zřizovatelských funkcí krajské samosprávy (Halásek a Lenert 2008).

Dalšími poskytovateli veřejných služeb mohou být také organizace nebo obchodní společnosti které jsou majetkem ministerstva, kraje, města nebo obce, a to zcela nebo částečně. (Halásek a Lenert, 2008).

Uživatelé veřejných služeb

Uživateli neboli příjemci veřejných služeb jsou občané vytvářející určité sociální skupiny, kdy každá jednotlivá skupina má svá určitá specifika v oblasti potřeb a požadavků. Oprávnění je porovnáváno s právní normou nebo je kompromisem mezi možnostmi garanta, poskytovatele a požadavky uživatele. Základem efektivního využívání zdrojů je rovnováha mezi nabídkou a poptávkou neboli mezi potřebou a poskytováním služeb. Zhodnocení kvality poskytování společně s měřením spokojenosti, je však prováděno pouze u některých druhů služeb nebo na některých úřadech, což způsobuje deficit informací pro zjištění skutečných potřeb zákazníka (Halásek a Lenert, 2008).

Kvalita poskytovaných služeb

Přístup k poskytování veřejných služeb se za posledních několik desítek let výrazně změnil (Historický vývoj uveden v příloze č. 3). Je kladen velký důraz na poskytování kvalitních služeb.

Národní politika podpory jakosti si klade za cíl zabezpečení růstu veřejných služeb. Zahrnuje takové oblasti podpory a rozvoje péče o jakost jako jsou výchova a vzdělávání, poradenství, bezpečnost a ochrana zdraví při práci a ochrana spotřebitele. Stále většího významu však nabývá veřejná kontrola, kdy se občané mohou seznámit a vyjádřit ke zveřejněným informacím (Halásek, 2004).

Při poskytování veřejných služeb musí být poskytovateli splněna standardizace zajištění kvality, a to jak kvalitativní, tak i kvantitativní. Kvalita musí být garantována odpovědným orgánem veřejné správy. Tradičními resortními systémy, jako je inspekce a supervize, je kontrolována kvalita veřejných služeb. Definují kvalitu z hlediska poskytovatele veřejných služeb se zaměřením se na vysokou odbornost pracovníků a jsou běžné zejména u služeb ve školství, zdravotnictví a v oblasti sociálních služeb (Halásek, Lenert, 2008). Řízení kvality ve veřejném sektoru je však mnohem náročnější, než v sektoru soukromém (Nunvářová, 2007)

Jsou využívány různé metody a nástroje pro hodnocení efektivnosti a kvality poskytovaných služeb. V oblasti veřejných služeb jsou čím dál více prosazovány způsoby užívané v podnikatelské sféře, jejichž význam spočívá v umožňování spojení kvality a osobní zodpovědnosti a pozornost je více věnována na uspokojení potřeb zákazníka a její konkurenceschopnosti. (Halásková, 2012).

Vzhledem k prosazujícím se socioekonomickým změnám je kladen stále větší důraz na pružnost i cenovou únosnost veřejných služeb. Jsou stále více prosazovány způsoby zajištění a zvyšování kvality, v oblasti veřejných služeb, užívané v podnikatelské sféře, kterými jsou CAF, TQM, EFQM aj., které umožňují spojení kvality a osobní zodpovědnosti a věnují více pozornosti na uspokojení potřeb zákazníka a jejich konkurenceschopnost (Halásek, 2004). Je možné tvrzení, že kombinace nástrojů, metod a přístupů přináší užitek (Halásková, 2012).

Tab. 2.2 Nástroje řízení kvality a jejich stručná charakteristika

Model CAF	Přesný název je společensky hodnotící rámec, jež je zjednodušený model EFQM pro potřeby veřejné správy. Jedná se o metodu zlepšování organizace pomocí sebehodnocení
Model TQM	Komplexní řízení kvality – nejúspěšnější a nejkompaktnější systém řízení kvality s cílem je dodání produktů/služeb v kvalitě uspokojující zákazníka ve správném čase a za správnou cenu (detailní koncept viz příloha č. 4)
Model EFQM	Model úspěšnosti obsahující kritéria pro srovnání hodnocení a výkonnosti organizací
ISO 9001	Specifikuje požadavky na systémy managementu kvality organizace
Místní Agenda 21	Jedná se o významnou metodu s cílem posílení udržitelného rozvoje na místní úrovni.
Benchmarking	Jedná se o proces systematického porovnávání výkonnosti organizace s jinými úspěšnými organizacemi za účelem zdokonalení.
Metoda Balanced Scorecard	Jedná se o uznávanou metodu k řízení strategií

Zdroj: Halásek (2004), Ministerstvo vnitra ČR, Stejskal a kol. (2017), vlastní zpracování

2.2.4 Financování veřejných služeb

Financování veřejných služeb je rozsáhlý problém, který je nutné řešit samostatně v jednotlivých oblastech veřejných služeb. Není zde žádné doporučení či ověřený způsob financování. V České republice je možnost financování veřejných služeb různými způsoby, mezi nejvýznamnější však patří veřejné prostředky, které představují nejpodstatnější část příjmů.

Různými předními autory, jsou vyjmenovány různé zdroje financování veřejných služeb, kterými jsou:

- **nadnárodní rozpočty** – především rozpočet EU,
- **státní rozpočet a rozpočtové fondy** – tvoří významnou část příjmů,
- **mimorozpočtové fondy,**
- **rozpočty krajů a obcí,**

- **platby od spotřebitelů služeb** jsou využívány u smíšených veřejných statků. Pokud nelze měřit přesně spotřebu a je spojena s vysokými náklady, jsou staveny paušální poplatky (Provazníková, 2015),
- **vlastní zdroje z podnikatelské či hospodářské činnosti,**
- **dary a další zdroje** (Stejskal, 2017).

Bernard (2011) hovoří o tom, že systém financování v České republice je založen na třech pilířích – pravidelný rozpočet, vlastní příjmy obce, dotace z rozpočtu kraje, ze státního rozpočtu nebo z fondů EU.

Na místní úrovni se způsob finančního zajištění rozhoduje podle následujících aspektů:

- zda zajistit veřejné služby prostřednictvím soukromého sektoru nebo prostřednictvím vlastních podniků či neziskových organizací,
- zda odkoupit službu od firmy za cenu včetně zisku nebo firmě poskytnout jinou výhodu (např. dotaci),
- zda občané budou platit celou ekonomickou cenu nebo za spotřebu smíšených veřejných statků budou platit jen částečnou úhradu, jejíž celkovou cenu dorovná obec,
- zda platba občanů za veřejnou službu bude příjmem rozpočtu obce.

Adam Smith ve své knize o Pojednání o podstatě a původu bohatství národů z roku 1776 hovoří o tom, že výdaje určené na obranu a na udržování důstojnosti panovníka a také výdaje na vykonávání spravedlnosti jsou ku prospěchu celé společnosti, a proto je nutné je i ze strany společnosti financovat, a to nejúměrněji svým možnostem (Smith, 2001). Tato skutečnost je platná i dnes. Platí stále to, že veřejné služby jsou poskytovány pro obyvatelstvo, které z něj má přímý či nepřímý užitek a je tedy zapotřebí, aby bylo financováno jeho uskutečnění.

Nové přístupy k financování veřejných služeb preferují kombinaci veřejných a soukromých zdrojů. V případě soukromých zdrojů se jedná převážně o spotřebitelské poplatky, které mají zároveň vliv na racionalitu spotřeby uživatele veřejné služby a tím zamezit nadspotřebě a neefektivní alokaci veřejných zdrojů, ke kterému dochází právě, mimo jiné, kvůli absenci finanční spoluúčasti subjektu. Mezi další způsoby zvýšení efektivity při poskytování veřejných služeb je decentralizace pravomocí v oblasti stanovení poplatků, tedy omezení centrální cenové regulace (Stejskal a kol., 2017).

2.2.5 Zabezpečení veřejných služeb

Během posledních několika desítek let prošlo řízení veřejných služeb změnami v jeho řízení a vztahu mezi soukromým a veřejným sektorem v oblasti zabezpečování veřejných služeb, kdy se v 70. letech 20. století přistupovalo k poskytování veřejných služeb jako ke vztahu řídicího a kontrolního. Poté přešel v období 70. a 80. let na vztah konkurenční. V období 20. a 21. století se tento vztah stal partnerským, jež umožnil vznik novým přístupům k této problematice a vedl až k alternativním metodám při poskytování veřejných služeb. Důvody vzniku nových přístupů k řízení veřejných služeb byly nedostatky v řízení veřejné správy, které měly výrazné dopady v oblasti poskytování veřejných služeb, a to v podobě deregulace, decentralizace, demonopolizace a využívání kapacit soukromého sektoru (Stejskal a kol., 2017).

Z důvodu subsidiarity je poskytování veřejných služeb občanovi nejlepší na úrovni místní samosprávy, která je blíže seznámena s požadavky a potřebami svých občanů a fungují jako samostatné, samosprávné územní jednotky, které jejich ekonomická samostatnost staví do subjektu vstupujícího do ekonomických vztahů (Benčo, 2005).

Veřejné instituce mají více možností, jak zabezpečit veřejné služby – existuje více forem lišící se typem producenta a zdroji financování. Jedná se především o skupiny tradiční a alternativní.

Tradiční – interní typ formy, kdy poskytovatel zároveň plní funkci producenta a službu i financuje. Jedná se o obecní úřad, popřípadě o jeho organizační jednotku, jehož činnost zabezpečují zaměstnanci obecního úřadu a příjmy z jeho činnosti jsou součástí veřejného rozpočtu neboli rozpočtu obce. Municipality mohou prostřednictvím svého majetku nebo finančních zdrojů vytvářet právně samostatné subjekty, při zabezpečování veřejných služeb. Jedná se zejména o:

- rozpočtové organizace,
- příspěvkové organizace,
- společnost s ručením omezeným (s.r.o.),
- akciová společnost,
- komanditní společnost,
- zabezpečování veřejných služeb prostřednictvím pracovníků obecního úřadu.

Alternativní – typ externí, kdy jsou funkce producenta a poskytovatele odděleny. Financování nemusí, ale může být přeneseno na poskytovatele. Zákon obcím sice ukládá

povinnost, pravomoc a zodpovědnost za přiměřený rozsah a obsah služeb, ale neuděluje povinnost obci, že právě ona a pouze ona musí veřejnou službu financovat a produkovat (Benčo, 2005).

V případě, že dochází k zabezpečování služeb alternativním způsobem, tedy externím typem, může být služba poskytována jak veřejnou, tak soukromou organizací.

V případě volby určité formy zabezpečování služeb, by se měla veřejná instituce rozhodovat podle:

- ekonomického charakteru služby,
- vlivu formy zabezpečování na efektivnost produkce,
- kvality služby,
- míry zachování principu rovnosti ve spotřebě této služby,
- možnosti veřejné kontroly této služby.

Výběr formy zabezpečování služeb má nemalý vliv na efektivnost produkce a kvalitu zabezpečování služby.

Tab. 1.3 Způsob zajišťování veřejných služeb

Způsob zajištění	Důvod volby
Nezisková organizace	Jsou zřizovány ve veřejném sektoru. Jedná se o vládní či veřejnoprávní neziskové organizace. Tento způsob se volí tam kde není konkurenční prostředí, není-li možné najít soukromou firmu, jedná-li se o preferované veřejné statky u kterých je nutné zajištění absolutní spolehlivosti
Státní a komunální podniky	Zřizovány v případě zabezpečování polo tržních statků, případě i tržních statků, kdy trh z důvodu jejich zabezpečování selhává.
Konkurenční prostředí soukromoprávními neziskovými organizacemi a ziskovým sektorem	Je zřizováno na základě výběrového řízení s pečlivě vypracovanou smlouvou u soukromého sektoru, a to v případě, že je zajištění bude levnější a kvalitnější než v případě zabezpečení veřejným sektorem.
Založení společného podniku	Je většinou užívána na úrovni veřejné správy. Jedná se o partnerství soukromého a veřejného sektoru. Opět zde platí, že je tento způsob užíván v případě, že je tento způsob zabezpečování efektivnější a hospodárnější

Zdroj: Peková, Pilný, Jetmar (2008), vlastní zpracování

V ČR jsou veřejné služby stále ve větším poměru zajišťovány veřejným sektorem. Jsou to v současné době:

- organizační složky,
- příspěvkové organizace,
- obecně prospěšné společnosti (Peková, Pilný, Jetmar, 2008).

Partnerství soukromého a veřejného sektoru

Začátkem 21. století došlo k přechodu v systému zabezpečování veřejných služeb od principu konkurence mezi veřejným a soukromým sektorem k principu jejich vzájemné spolupráce. „Obecně tento pojem označuje všechny formy spolupráce mezi orgány VS a světem obchodu, které se spolu snaží zabezpečit poskytování služby anebo financování, výstavbu, renovaci, řízení a údržbu infrastruktury, prostřednictvím které se služby poskytují (EK, 2004)“ (Stejskal a kol., 2017, s. 97).

Veřejný i soukromý sektor mají své silné i slabé stránky a v rámci partnerství je kladen důraz na snahu eliminovat vzájemným poskytováním slabé stránky, a naopak využít silné stránky (Benčo, 2005). Jde o způsob zabezpečení veřejných služeb tam, kde by samotná veřejná správa nestačila zabezpečit veřejnou službu kvalitně a v rozsahu takovém, který umožňuje soukromý sektor (Matula, 2017). Partnerství soukromého a veřejného sektoru s sebou však nese i určitá rizika, kterým je možné čelit pouze v případě, že jsou známy.

Základní principy partnerství spočívají v následujících skutečnostech:

- veřejná instituce nadále nese zodpovědnost za zabezpečování veřejné služby, soustřeďující se primárně na dosažení stanovených cílů a přebírá plnou zodpovědnost za jejich naplnění,
- financování veřejných služeb může být zcela nebo částečně realizováno ze soukromých zdrojů,
- potenciální dodavatelé veřejné služby mají stejné právo ucházet se o možnost produkovat služby bez ohledu na to, zda se jedná o veřejnou nebo soukromou instituci,
- neexistuje všeobecně aplikovatelný model uspokojování veřejných potřeb v podobě poskytování veřejných služeb.

Typickými oblastmi realizace partnerství veřejného a soukromého sektoru jsou především:

- zabezpečování veřejných služeb,
- outsourcing⁶ bytové výstavby,
- realizace veřejných produktů v oblasti výstavby veřejné infrastruktury nebo provozování či modernizace existující infrastruktury.

Realizace zabezpečení veřejné služby prostřednictvím jednoho z partnerů s sebou nese transakční náklady, které však nesmí převýšit ekonomické přínosy. Výše transakčních nákladů, jež je relevantní při rozhodování veřejných institucí o formě zabezpečení, je ovlivněna následujícími faktory:

- specifických služeb,
- měřitelností výstupu veřejné služby,

---

⁶ Jedná se o vyčlenění různé podporné a vedlejší činnosti, které je svěřena smluvně jiné společnosti specializované na příslušnou činnost.

- frekvenci zadávání veřejných zakázek na zabezpečení služby (Benčo, 2005).

2.2.6 Meziobecní spolupráce

Meziobecní spolupráce vychází ze zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, kde je stanoveno, že obce mezi sebou mohou spolupracovat při výkonu samostatné působnosti. Zákonem preferovaný způsob spolupráce mezi obcemi jsou dobrovolné svazky obcí (dále DSO) (Jetmar a kol., 2015) a jsou zřizovány za účelem ochrany a prosazování jejich společných zájmů (Marková, 2008).

Neexistují žádné finanční nástroje, které by přímo nebo nepřímo financovaly meziobecní spolupráci. Na úrovni státu neexistují žádné podpůrné nástroje pro motivaci obcí ke vzájemné spolupráci. Z tohoto důvodu jsou meziobecní spolupráce financovány ze zdrojů, které jsou pro tyto účely vyčleněny v rozpočtech jednotlivých obcí. Zdrojem těchto financí mohou být členské příspěvky, platby občanů aj. (Jetmar a kol., 2015).

Ve veřejné správě je pojem partnerství používáno v mnoha různých kontextech. V té nejobecnější rovině je partnerství chápáno jako jakákoliv forma spolupráce umožňující dosažení jakékoliv cíle (Kadeřábková, Peková, 2012). V oblasti partnerství se však vyskytují problémy převážně zaměřené na nedostatečné informovanosti o významu uplatnění v praxi (Drhová, Veselý, Nekola, 2007).

Možnosti meziobecní spolupráce, které je ze zákona umožněny jsou následující:

- DSO – vzhledem k hospodaření obcí podle svého rozpočtu, jehož obsahem jsou příjmy a výdaje, je nezbytné hospodaření dobrovolných svazků obcí nechat přezkoumat. Náklady s tímto spojené spadá do povinnosti úhrady dobrovolnému svazku obcí (Horník, Kuš, 2016),
- pro úpravu soukromoprávních smluvních vztahů mezi obcemi nebo pro založení právnických osob,
- založení právnické osoby (např. společnost s ručením omezeným, veřejné obchodní společnosti či družstva),
- smlouva o společném postupu zadavatelů, kterou lze uzavřít v případech, kdy obce chtějí společným postupem zadat veřejnou zakázku (Jetmar a kol., 2015).

3. Analýza hospodaření obcí při poskytování veřejných služeb

Ve třetí kapitole je pozornost soustředěna na vybraný vzorek obcí, kterými jsou obce Bohuňovice, Bělkovice-Lašťany, Dolany, Tověř a Hlušovice. Při výběru obcí bylo vycházeno z úvahy, že rozsah poskytování veřejných služeb se liší s počtem obyvatel a velikostí území dané obce. Pro zhodnocení tedy byly vybrány ty obce, jejichž počet obyvatel ve sledovaném období nepřesáhl počet 5 000. Dále dle obecného výběru byly obce voleny podle svého umístění tak, aby jejich vzdálenost umožňovala přímou meziobecní spolupráci. Zvolen byl Mikroregion Šternbersko. Bližší specifikum v sobě zahrnuje propojení cyklostezkou ze Statutárního města Olomouce do města Šternberka. Mezi obcemi chybí poslední část cyklostezky (Dolany-Bělkovice-Lašťany), k jejíž realizaci dojde v roce 2019.

V samotném počátku analýzy bylo provedeno dotazníkové šetření z následujícího důvodu. Veřejné služby jsou poskytované pro občany dané obce. Proto by měl být jejich názor na poskytování veřejných služeb vyslyšen a brát na něj zřetel. Dále jsou občané přímými účastníky dění dané obce, a proto by měly být seznámení o dění v obci seznámeni.

Samotné veřejné služby budou zkoumány podle kritérií, které jsou znázorněny v tab. 3.13. V každé obci byly k analýze vybrány 4 veřejné služby, které byly podrobeny analýzou z hlediska jejich zabezpečení a financování v období 2013–2017. Data potřebná pro zpracování byla získána z výročních zpráv místních knihoven, obecních úřadů, jejich výročních zpráv, webových stránek a také z internetových stránek Českého statistického úřadu a Monitoru státní pokladny. K analýze byly vybrány veřejné služby, které mají charakter čistých a smíšených veřejných statků, tedy statků, z jejichž spotřeby nemůže být nikdo vyloučen a mezi které patří veřejné osvětlení a údržba veřejné zeleně. Veřejné služby, které mají charakter poplatkových služeb jsou knihovnictví a sběr, nakládání a svoz komunálního odpadu.

V praktické části jsou veřejné služby analyzovány tak, aby byla možná jejich vzájemná komparace. Dochází zde tedy k přepočtu na jednotky, které mají vypovídající charakter o účelnosti sledované veřejné služby.

3.1 Charakteristika vybraných veřejných služeb

Pro provedení analýzy vybraných veřejných služeb je nutný teoretický základ. Mezi vybrané veřejné služby patří veřejné osvětlení, údržba veřejné zeleně, knihovnické služby a sběr, nakládání a svoz komunálního odpadu.

A, Veřejné osvětlení

Veřejné osvětlení plní funkci bezpečnosti osob, majetku a dopravy. Mezi základní povinnosti obce patří zabezpečení veřejného osvětlení na svém území, které s sebou nese vysoké náklady na zřízení, provoz a opravy, které jsou k bezproblémovému fungování veřejného osvětlení nezbytné.

Obce však ve velké míře stále používají původní klasická výbojková svítidla, které s sebou nesou problémy s nestálostí svitu, dále časté poruchy v průběhu zimního období a vysoká spotřeba elektrické energie.

Obce, bez rozdílu jejich velikosti, se snaží náklady spojené s provozem veřejného osvětlení snížit revitalizací stávajícího osvětlení za LED osvětlení s účelem úspor provozních nákladů. I když je pořízení LED osvětlení finančně náročnější, je míra návratnosti s ohledem na míru užívání krátkodobá. Obec pro revitalizaci veřejného osvětlení vybírá místa s největší koncentrací obyvatel a dopravy. Avšak s ohledem využití LED osvětlení, které má příznivější dopady na životní prostředí je možné získat dotace na výměnu stávajícího výbojkové osvětlení.

Obce zpravidla zřizují osvětlení třemi formami: osvětlení, které je spuštěné nepřetržitě po snížení intenzity denního světla (podle světelného čidla), dále osvětlení s časovým spínačem, tak osvětlení s pohybovým čidlem, které se spouští pouze v případě, že je zaznamenán pobyt osob či aut.

Existují však ve světě výjimky, které dodnes používají plynové lampy, které následovaly po primárním způsobu osvětlení (svíčky, petrolejky) proto, aby města zachovala historický koncept konkrétních míst (Londýn, Boston) (Reilly, 2014).

B, Údržba veřejné zeleně

Služba, týkající se péče o veřejnou zeleň zahrnuje ořezávání stromů, zavlažování, správu travního porostu aj. Obec však není povína spravovat veškerou zeleň na svém území, avšak pouze tu, jíž je vlastníkem. Podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích vykonávají obce údržbu veřejné zeleně za účelem zkrášlení, kvalitnějšího života obyvatel a také udržuje částečně bezpečnost v obci, kvůli nutnému odstranění dřevitých porostů, jež mohou být nebezpečné

v případě, kdy nejsou pravidelně kontrolovány. Péče o veřejnou zeleň není obcím zákonem stanovena neboli není stanoven rozsah její údržby. V zákoně o obcích č. 128/2000 Sb., je pouze stanoveno, že obec v samostatné působnosti má pečovat o záležitosti zájmu svých občanů. Může však také prostřednictvím obecně závazné vyhlášky stanovit povinnost o udržování veřejného prostranství.

Kvalita údržby veřejné zeleně je pro obec reprezentativní a může tak zvyšovat zájem o bydlení v obci a cenu jejich pozemků. V rámci nadnárodní spolupráce mohou obce uzavírat partnerství a navzájem ovlivňovat přístup k údržbě veřejné zeleně. Obce se na základě smlouvy dohodnou, že budou jisté služby udržovat v jisté kvalitě pro zachování partnerství.

V rámci údržby veřejné zeleně obce investují do zřizování parků, jejich údržby a tvorby míst určené k rekreaci.

C, Knihovnické služby

Knihovnické služby jsou poskytovány v souladu se zákonem č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon), který klade důraz na poskytování služeb zaručující rovný přístup všem bez rozdílu.

Česká republika má nejhustější síť veřejných knihoven na světě, které jsou však málo využívány. Za četnost veřejných knihoven může prvorepublikový zákon, který uložil povinnost zřizovat obecní knihovny v každé obci. „*Nářízení platilo do roku 2002, kdy nabyt účinnosti nový zákon, který od povinnosti obcí udržovat veřejné knihovny upustil.*“⁷

Na webových stránkách Ministerstva kultury je zveřejněna doporučená otevírací doba dle počtu obyvatel v dané obci (tabulka 3.1)

---

⁷ NĚMEC, Adam. *Češi mají knihovny všude, píše americký list. Využívá je jen každý pátý.* iDNES [online]. 2016 [cit. 2019-11-01]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/cesko-knihovny-new-york-times.A160721_115727_domaci_ane

Tab. 3.1 Počet doporučených otevíracích hodin týdně podle počtu obyvatel dle Ministerstva kultury

Počet obyvatel	Návrh týdenní provozní doby
Do 500 obyvatel	5 až 10 hodin
501–1000	5 až 15 hodin
1001–3000	15 až 23
3001–5000	23 až 28
500–10 000	28 až 40
10 001–20 000	40 až 45
20 001–40 000	45 až 50
Více než 40 001	50 a více

Zdroj: Standard pro dobrou knihovnu⁸, vlastní úprava

D, Sběr, nakládání a svoz komunálního odpadu

Odpadové hospodářství se řídí zákonem č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů. Rektořík a kol. (2012) odpad vymezuje jako každou movitou věc, které se osoba zbavuje.

Vznik odpadu a jeho hromadění představuje velký zásah do životního prostředí z důvodu látek, jež jsou v odpadu uloženy a z tohoto důvodu je důležité s nimi nakládat.

Každá obec je povinna zajistit odvoz odpadu a jeho likvidaci, která je spojená s vysokými finančními náklady. Obec v samostatné působnosti stanovuje obecně závaznou vyhláškou formu systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálního odpadu, který vzniká na jejím katastrálním území (Rektořík a kol., 2012). Jsou různé způsoby docílení. Například na základě smlouvy s poskytovatelem služby. Tato smlouva je pravidelně kontrolována na základě výběrového řízení z důvodu kontroly stále nejvýhodnější ceny na trhu.

Zákon stanovuje obcím povinnost informovat občany o místě jež bylo vyčleněno pro odkládání odpadu a stejně tak je nutná zabezpečit místa, kde mohou být odkládány nebezpečné složky odpadů, včetně zabezpečení jejich odvozu. V případě, že FO osoba odloží odpad

⁸ *Standard pro dobrou knihovnu*. Ministerstvo kultury [online]. 2013 [cit. 2019-01-28]. Dostupné z:

https://ipk.nkp.cz/docs/bench/Standard_pro_dobrou.pdf

v katastrálním území obce, stává se tento odpad majetkem obce, a proto zodpovídá za jeho likvidaci (Rektořík a kol., 2017).

Problém s odpadem, který je produkován největší měrou domácnostmi je ten, že nádoby na komunální odpad jsou zaplněny i odpadem, který do něj nepatří a je znázorněn v grafu 3.1. Většinu vloženého odpadu je možné efektivně třídit a výrazně tak přispět k péči o životní prostředí.

Český statistický úřad každoročně zveřejňuje vývoj v produkci veškerého odpadu vyprodukovaného v ČR. Komunální odpad zahrnuje směsný komunální odpad, separované sbírané složky (papír, plast, sklo, nápojové kartony), nebezpečný odpad, objemný odpad, odpad ze zahrad aj⁹. Produkce směsného komunálního odpadu v ČR je znázorněno v následující tabulce 3.2.

Tab. 3.2 Produkce SKO v ČR v období 2013–2017 (v kg)

Rok	2013	2014	2015	2016	2017
Produkce SKO na obyvatele	307	310	316	339	344

Zdroj: ČZSÚ, vlastní zpracování

Srovnání ČR v zemích EU 28 je produkce komunálního odpadu velmi nízká, což je velmi pozitivní jev (viz příloha č. 5).

3.2 Charakteristika vybraných obcí a jejich hospodaření

Vybrané obce leží ve své těsné blízkosti v Mikroregionu Šternbersko. Blízkost obcí byla volena z důvodu možné meziobecní spolupráce. Bližší specifikum při výběru byla volena poloha v přímé blízkosti cyklostezky Olomouc-Šternberk.

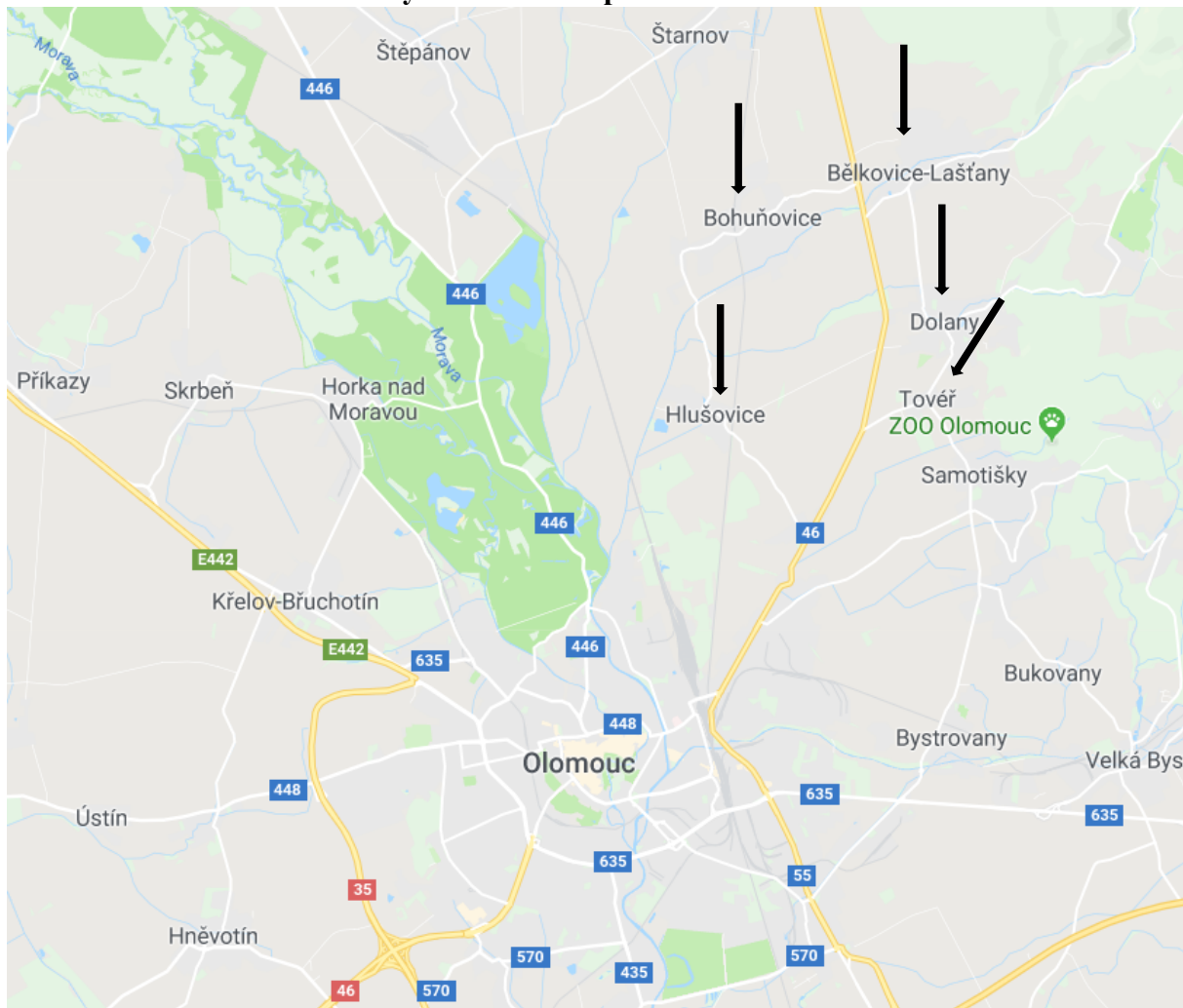
Poloha obcí má své výhody i nevýhody. Mezi hlavní výhody, kromě zmíněné cyklostezky, patří pozice mezi městy Olomouc a Šternberk, které umožňují větší míru volby při výběru zaměstnání, možnosti kulturního vyžití a pro realizaci nákupu.

---

⁹ Komunální odpady. Ministerstvo životního prostředí [online]. [cit. 2019-17-02]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/komunalni_odpady

K nevýhodám polohy jednoznačně patří silnice č. I/46, která je velmi vytížená. Opravy na této silnici, způsobují komplikace v plynulosti provozu. Také se zde velmi často stávají nehody, a to jak lehké, tak tragické i přesto, že je silnice přehledná a v dobrém stavu.

Obr. 3.2 Znázornění sledovaných obcí na mapě

Zdroj: Mapy Google, vlastní úprava

3.2.1 Obec Bohuňovice

Obec se nachází 12,7 km severním směrem od Statutárního města Olomouc a byla založena v roce 1985. Počet obyvatel dosáhl v roce 2017 počtu 2 525 a výměra katastrálního území činí 1 257,59 ha. Obec je samosprávným subjektem se základní působností, jež vykonává správní činnost pro sousední obec Hlušovice (matrika). Spadá pod správní obvod obce s rozšířenou působností Olomouce a správní činnosti v oblasti stavební vykonává pro obec Městský úřad Šternberk. Obec má zřízený obecní úřad, v jehož čele stojí zastupitelstvo s počtem 15 členů, rada obce je tvořena 5 členy. V obci jsou zřízeny následující komise:

- komise školská, mládeže a sportu,
- komise rozvoje obce,
- komise životního prostředí,
- komise sociální a kultury.

V obci je dále zřízena funkce tajemníka a obecní policie, která dohlíží na pořádek v obci a ochranu majetku obyvatel v rámci výkonu své služby. Mezi další přednosti obce patří stabilní kvalita vedení se zacílením na obyvatele.

Význam obce pro rozvoj místních veřejných služeb

Obec Bohuňovice zabezpečuje veřejné služby prostřednictvím příspěvkové organizace (dále p.o.) – základní školu (dále ZŠ) a mateřskou školu (dále MŠ), dále organizační složky – místní knihovna, sbor dobrovolných hasičů, místní policie. Obec zakládá občanská sdružení, jejichž seznam včetně částky, kterou obec každoročně přispívá, jsou uvedeny v příloze 6.

V obci dále nalezneme dům pro seniory, v jehož objektu je 8 bytů s celkovou kapacitou 9 osob. Domov pro seniory je určen osobám samostatným, které nevyžadují stálou ošetrovatelskou péči. Charita Šternberk zajišťuje dovoz stravy a pomoc s nutnými domácími pracemi, na jejíž provoz přispívá obec částkou 10 000 Kč¹⁰.

V obci je pro sportovní vyžití k dispozici Centrum zdraví, fotbalové hřiště, tenisové kurty, tělocvična ZŠ, Sokolovna a dětské hřiště v blízkosti MŠ a ZŠ.

Centrum zdraví patří beze sporu mezi hlavní turistické atraktivity obce, které bylo otevřeno v roce 2003, za pomoci dotačních titulů ve výši 43 mil. Kč, kdy se podařilo tehdejšímu starostovi Jiřímu Petřekovi, proměnit zdevastované prostory zemědělského družstva na víceúčelové středisko. Centrum zdraví poskytuje služby aquaparku (tobogán, sauna, pára, vířivka, solárium), posilovny, ale i ubytovnu se 70 lůžky. Při vstupu do areálu se nachází i bankomat České spořitelny, a.s. Počet návštěvníků každoročně dosahuje 60 tisíc. Vzhledem však k vysokým nákladům na provoz centra, obec každoročně přispívá částkou 500.000 Kč. V obci nalezneme i kino, na jehož provoz přispívá obec každoročně 400.000 Kč.

V obci není zřízen autobusový spoj. Veškerá doprava, s výjimkou soukromé silniční, je řešena vlakovou dopravou. Obec se však nebrání zřízení autobusové linky poté, co bude

---

¹⁰ Údaj za rok 2017 dle závěrečného účtu obce Bohuňovice

zaručen plynulý provoz na silnici I/46 v úseku Olomouc – Šternberk po vybudování obchvatu a odklonu dopravy.

Obyvatelstvo

Tab. 3.3 Vývoj počtu obyvatel v obci Bohuňovice v letech 2013–2017

Rok	2013	2014	2015	2016	2017	Změna ve sledovaném období
Počet obyvatel	2 553	2 537	2 534	2 537	2 525	-28

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Tab. 3.3 představuje vývoj v počtu obyvatel na území obce, které se ve sledovaném období nijak závratně nemění. Během sledovaného období došlo ke snížení o 28 obyvatel. K největšího výkyvu došlo v roce 2013 z důvodu záporného přirozeného přírůstku a to -21 obyvatel. Vysoký záporný přírůstek byl způsoben vysokou úmrtností v daném roce (31), což představuje nejvyšší počet úmrtí ve sledovaném období a nízkou porodností (19).

Hospodaření

Tab. 3.4 Struktura příjmů a výdajů v obci Bohuňovice v letech 2013–2017 (v tis. Kč)

Rok	2013	2014	2015	2016	2017
Daňové příjmy	26 191,515	27 041,409	28 322,419	33 028,871	34 461,54
Nedaňové příjmy	5 392,51	5 851,39	6 595	7 547,593	8 115,976
Kapitálové příjmy	1 760,765	3 737,685	0	26,705	10 644
Přijaté transfery	15 668	19 233,157	16 692,792	2 036,733	7 079,164
Příjmy celkem	49 012,8	55 863,642	51 610,225	42 639,902	62 300,681
Běžné výdaje	21 164,39	24 646,396	23 019,777	29 290,087	31 144,439
Kapitálové výdaje	24 470,895	34 771,379	25 456,039	7 000,719	37 148,441
Výdaje celkem	45 635,287	59 417,775	48 475,815	36 290,81	68 292,880
Saldo	3 377,513	-3 554,133	3 134,410	6 349,096	-5 992,2

Zdroj: Monitor státní pokladny, vlastní zpracování

V tabulce 3.4 jsou uvedeny příjmy, výdaje a saldo obce. Daňové příjmy mají rostoucí tendenci. K nejvýraznějším výdajům za sledované období došlo v letech 2014 a 2017. V roce 2014 došlo k dokončení modernizace a intenzifikace ČOV, k modernizaci vodojemu a zateplení domu pro seniory. V roce 2017, které zaznamenává největší míru výdajů, proběhla rekonstrukce školní jídelny a výstavba nové budovy MŠ z důvodu nedostatečné kapacity.

3.2.2 Obec Bělkovice-Lašťany

Leží v Olomouckém kraji 11,7 km severním směrem od Statutárního města Olomouc a její katastrální výměra činí 1 529 ha, která je z 85 % tvořena lesní a ornou půdou. Počet obyvatel žijících v obci byl v roce 2017 2 256. Jak již název napovídá, jedná se o sloučení dvou obcí, ke kterému došlo v roce 1960. Obec zřizuje obecní úřad se samostatnou působností v základním rozsahu. Spádovou obcí je obec Dolany. Obec Dolany, která se nachází od obce 2 km je součástí

analýzy. Zastupitelstvo obce má 15 členů a je zde zřízena i rada s 5 členy, které dále zřídily následující komise – komise pro rozvoj obce a výstavbu, komise kulturní a sportovní, komise životního prostředí a komise zdravotní a sociální.

Význam obce pro rozvoj místních veřejných služeb

V obci po poslední výměně vedení došlo k razantnímu navýšení centralizace obce na potřeby obyvatel a zkvalitnění jejich života v obci. Příkladem může být rekonstrukce místní komunikace, která proběhla v letech 2017 a 2018. Dále došlo k revitalizaci veřejných prostor, a to za pomoci dotací z Evropské unie a celkově k lepší orientaci obce v programech pro podporu obyvatel. Z důvodu zkvalitnění služeb poskytované občanům s velkou zásluhou vedení, se zvýšila lukrativnost a zájem o tuto lokalitu, což s sebou mimo jiné neslo negativní dopad na ceny pozemků, které se rapidně zvýšily a staly se tak méně dostupnými.

Obec Bělkovice-Lašťany zřizuje jako svoji p.o. ZŠ a MŠ, jež jsou rozděleny do 3 budov. ZŠ je zde poskytována pouze pro první stupeň vzdělávání a spádovou oblastí pro druhý stupeň ZŠ je obec Dolan. Organizačními složkami je zde místní knihovna a sbor dobrovolných hasičů Bělkovice-Lašťany.

V obci se nachází velké množství spolků, které využívají sokolovnu a bývalou restauraci Parlament, jako svoje komunitní centrum, které však nesplňuje současné požadavky. Obec každoročně přispívá formou dotace na spolky a zajišťuje jim zdarma prostory pro jejich činnost.

Ke sportovnímu vyžití v obci slouží venkovní bazén, který je v letních měsících hojně navštěvován občany z okolních obcí a denní návštěvnost se v roce 2015 pohybovala kolem 1 000 osob. Dále je možné využití tenisového kurtu, sportovního hřiště s umělým povrchem a dětská hřiště.

V rámci sociální péče jsou občané ve spolupráci s obcí Dolany umístěni do DPS Véska, kde obec přispívá na 6 bytů.

Obyvatelstvo

Tab. 3.5 Vývoj počtu obyvatel

Rok	2013	2014	2015	2016	2017	Změna ve sledovaném období
Počet obyvatel	2 176	2 188	2 220	2 240	2 256	80

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Počet obyvatel v obci má rostoucí tendenci. Od začátku sledovaného období počet obyvatel v obci vzrostl o 80. Nejvýraznější přírůstek obyvatel byl zaznamenán v roce 2014, kdy vzrostl počet obyvatel o 32 a to z důvodu vysoké počtu přistěhovaných osob (73) a nízkému počtu vystěhovaných osob (41).

Hospodaření

Tab. 3.6 Struktura příjmů a výdajů v obci Bělkovice-Lašťany v letech 2013-2017 (v tis. Kč)

Rok	2013	2014	2015	2016	2017
Daňové příjmy	20 737,41	22 056,521	23 172,371	25 715,917	28 907,142
Nedaňové příjmy	3 367,71	3 376,525	3 869,595	3 791,477	3 924,25
Kapitálové příjmy	72,4	78,8	136	80,374	0
Přijaté transfery	62 767,939	8 016,84	2 684,325	1 235,839	5 162,859
Příjmy celkem	86 945,453	33 528,687	29 862,291	30 823,608	37 994,249
Běžné výdaje	-433,343	15 882,012	14 741,428	17 868,769	17 318,221
Kapitálové výdaje	107 857,644	17 989,19	4 973,02	8 697,629	20 971,055
Výdaje celkem	107 424,302	33 871,204	19 714,446	26 566,389	38 289,277
Saldo	-20 478,849	-342,517	10 147,845	4 257,209	-295,028

Zdroj: Monitor státní pokladny, vlastní zpracování

Tabulka 3.6 znázorňuje příjmy, výdaje a saldo obecního rozpočtu. Běžné výdaje v roce 2013 činily 86 446 742,64 Kč kdy došlo k přijetí prostředků EU z Fondu soudržnosti na opravu vodovodu a kanalizace v celkové výši 58 770 762,19 Kč. Celkové náklady v souvislosti s výstavbou vodovodu v celkové výši 62 057 416,15 Kč. K dalším větším výdajům v obci došlo v roce 2017, kdy bylo realizováno zateplení stávajícího objektu MŠ, oprava místní komunikace a oprava chodníků.

3.2.3 Obec Dolany

Obec Dolany se nachází 10 km od Statutárního města Olomouce severním směrem. Jeho rozloha činí 2 366 ha. Stejně jako předchozí obce, se nachází v přímé blízkosti silnice I/46, která vede z Olomouce do Šternberka. Tato silnice obcí přímo prochází. Na území obce žilo v roce 2017 2 732 obyvatel. První zmínka o obci připadá na rok 1 235. Obec zřizuje obecní úřad se samostatnou působností. Zastupitelstvo obce tvoří 15 členů a zřizuje výbory kontrolní

a finanční. Rada obce má 5 členů a zřizuje následující komise: školní a kulturní komise, dopravní a stavební komisi, sociální a zdravotní komisi a komisi zemědělskou a životního prostředí. P.o. zřizované obcí jsou ZŠ a MŠ. Jako organizační složka je založena místní knihovna.

Význam obce pro rozvoj místních veřejných služeb

V obci se nacházejí spolky, na jejichž provoz obec každoročně přispívá. Nachází se zde MŠ a ZŠ, která zajišťuje žákům vzdělání na prvním i druhém stupni. ZŠ má k dispozici hřiště na svém pozemku.

V obci je zřízen autobusový spoj a v letošním roce (2019) také dojde k realizaci výstavby cyklostezky mezi obcemi Bělkovice-Lašťany a Dolany a tím i napojení na hlavní trať cyklostezky Olomouc – Šternberk.

Obyvatelstvo

Tab. 3.7 Vývoj počtu obyvatel v obci Dolany v letech 2013-2017

Rok	2013	2014	2015	2016	2017	Změna ve sledovaném období
Počet obyvatel	2 639	2 669	2 709	2 712	2 732	93

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Ve sledovaném období v obci došlo k nárůstu o 93 obyvatel. K největšímu přírůstku došlo v roce 2015, kdy počet přistěhovaných osob dosáhl největšího počtu za sledované období (104) a i přesto, že počet vystěhovaných byl vyšší než průměrný, došlo k celkovému nárůstu 40 obyvatel.

Hospodaření

Tab. 3.8 Příjmy a výdaje obce Dolany v letech 2013-2017 (v tis. Kč)

Rok	2013	2014	2015	2016	2017
Daňové příjmy	30 442,361	31 459,832	32 981,56	37 231,164	38 926,621
Nedaňové příjmy	5 287,543	5 936,711	6 468,753	7 234,159	7 196,364
Kapitálové příjmy	8 250	136,15	88,383	84,335	240,392
Přijaté transfery	6 836,56	3 747,733	7 692,66	19 605,929	4 253,809
Příjmy celkem	42 574,713	41 280,426	47 231,356	64 155,586	50 617,186
Běžné výdaje	25 642,107	27 504,468	27 287,59	30 531,396	34 625,829
Kapitálové výdaje	4 242,12	19 715,178	18 810,865	21 968,647	12 576,004
Výdaje celkem	29 884,227	42 219,646	46 098,455	52 600,043	47 211,833
Saldo	12 690,486	-5 939,22	1 132,901	11 655,543	3 405,353

Zdroj: Monitor státní pokladny, vlastní zpracování

Rostoucí trend představují daňové i nedaňové příjmy. Z pohledu celkových příjmů ve sledovaném období nedochází v obci Dolany k výrazným změnám kromě roku 2016, kdy byla přijata nejvyšší částka transferů z důvodu vyvýšení kapacity ZŠ/MŠ. Celková částka projektu činila 10 621 580,25 Kč. Další nákladná investice putovala do projektu „Revitalizace u kostela“ s celkovými náklady 6 340 210,30 Kč.

3.2.4 Obec Tověř

Obec Tověř se nachází 10,7 km od Statutárního města Olomouc. V roce 2017 dosáhl počet obyvatel 603 a katastrální výměra obce činí 204 ha. V roce 1960 Okresní národní výbor rozhodl o sloučení obce Tověř a Dolany, kdy obec Tověř ztratila svoji samostatnost po dobu třiceti let. S pádem komunismu ji obec opět získala. Obec je subjekt se základní působností. Spadá pod správní obvod obce s rozšířenou působností Olomouc. Sama nevykonává správní činnost pro žádnou obec. Správní činnost v oblasti stavebnictví vykonává pro obec Tověř obec Dolany. V obci je zřízen obecní úřad se samostatnou působností. V čele stojí zastupitelstvo obce, které zřizuje zákonem povinný finanční výbor a kontrolní výbor. Dále je v obci zřízena kulturní a sportovní komise. Obci navenek zastupuje starosta, v jehož nepřítomnosti jej zastupuje místostarosta.

Obec má uzavřenou smlouvu o sdružení prostředků mezi obcemi Dolany a Tověř v oblasti zabezpečení obce Tověř jednotkou požární ochrany.

Význam obce pro rozvoj místních služeb

V obci je zřízena MŠ prostřednictvím p.o., do jejíhož rozpočtu obec každoročně přispívá částkou 200.000 Kč. V obci není umístěna ZŠ. Děti proto musí dojíždět do obce Dolany či Olomouce.

V obci se nachází kulturní dům, který je v majetku obce. Nachází se v něm obecní úřad a sál s kapacitou 200 osob.

V obci je venkovní sportovní areál s tenisovým kurtem, u kterého proběhla v roce 2016 rekonstrukce a rozšíření na multifunkční hřiště. Dále je zde k dispozici dětské hřiště.

Obyvatelstvo

Tab. 3.9 Vývoj počtu obyvatel v obci Továř v letech 2013-2017

Rok	2013	2014	2015	2016	2017	Změna ve sledovaném období
Počet obyvatel	572	581	578	590	603	31

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Největší nárůst v počtu obyvatel je zaznamenán v roce 2017, kdy celkový přírůstek obyvatelstva činí 13 osob, a to i přesto, že počet odstěhovaných osob je za sledované období nejvyšší (33). Vysoký přírůstek je způsoben vysokým počtem přistěhovaných osob (43) a živě narozených (8).

Hospodaření

Tab. 3.10 Příjmy a výdaje obce Tověř v letech 2013–2017 (v tis. Kč)

Rok	2013	2014	2015	2016	2017
Daňové příjmy	6 081,582	5 867,107	6 362,883	6 986,997	6 978,771
Nedaňové příjmy	1 951,058	1 429,005	1 750,92	1 756,717	1 845,621
Kapitálové příjmy	36	10,31	8,324	178	0
Přijaté transfery	159,645	152,8	148,2	220,9	709,685
Příjmy celkem	8 228,586	7 459,222	8 270,438	9 142,614	9 534,077
Běžné výdaje	5 570,91	5 877,487	5 663,957	5 530,383	6 316,360
Kapitálové výdaje	209,914	2 158,932	665,283	907,069	1 144,956
Výdaje celkem	5 780,824	8 036,419	6 329,239	6 437,452	7 461,316
Saldo	2 447,762	-577,197	1 941,198	2 705,163	2 072,761

Zdroj: Monitor státní pokladny, vlastní zpracování

Z předcházející tabulky 3.10 je zřejmé, že hospodaření obce je každoročně vyrovnané. Pouze v roce 2014 bylo výsledné saldo záporné, jež bylo zapříčiněno realizací výstavby nových inženýrských sítí a nutná oprava místní komunikace.

3.2.5 Obec Hlušovice

Obec Hlušovice je vzdálená od Statutárního města Olomouc 10,2 km. Její katastrální výměra činí 412 ha. V roce 2017 počet obyvatel žijících v obci činí 881 osob.

V obci je zřízen obecní úřad v čele se zastupitelstvem obce, které zřizuje finanční výbor a kontrolní výbor. Obec má komisi, která zřizuje sociální komisi a stavební komisi. Obec zastupuje starosta, v jehož nepřítomnosti jeho funkci plní místostarosta obce.

Význam obce pro rozvoj místních služeb

Jako p.o. obec zřizuje MŠ Hlušovice. Jako organizační složku obec zřizuje místní knihovnu. V obci jsou založena následující občanská sdružení – Spolek žen, Spolek seniorů, Spolek rybářů, Spolek přátel MŠ Hlušovice, Skauti, Stolní tenisté a Hlušovičtí farníci, kterým obec každoročně přispívá na provoz.

Obec Hlušovice je napojena na cyklostezku Olomouc – Šternberk, která byla postavena v roce 2009. Umožňuje tak sportovní vyžití (cyklistika, inline brusle, turistika) a rekreaci. V těsné blízkosti cyklostezky se nachází restaurace Přístav, která je ve 100% vlastnictví soukromníka, avšak je hojně využívána převážně v letních měsících, kdy je zároveň cyklostezka nejvytíženější.

V obci se nachází sportovní hřiště spolu s tenisovými kurty, dětským hřištěm, fotbalovým hřištěm a zastřešeného prostoru pro konání společenských akcí. Mezi dalšími, občany využívanými místy v obci patří tamní rybník, který je v zimě využíván pro bruslení a v létě pro koupání.

Obyvatelstvo

Tab. 3. 11 Vývoj počtu obyvatel v obci Hlušovice v letech 2013-2017

Rok	2013	2014	2015	2016	2017	Změna ve sledovaném období
Počet obyvatel	817	839	853	858	881	64

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Vývoj počtu obyvatel má rostoucí tendenci, která je zapříčiněna vysokým počtem přistěhovaných osob, vysokým počtem narozených a zároveň nízkou úmrtností a nízkým počtem odstěhovaných obyvatel. Největší nárůst v počtu obyvatel představuje rok 2017, kdy došlo k největšímu počtu přistěhovaných osob (32) za sledované období a zároveň nejnižšímu počtu odstěhovaných osob (13) za sledované období.

Hospodaření

Tab. 3.12 Příjmy a výdaje obce Hlušovice v období 2013-2017

Rok	2013	2014	2015	2016	2017
Daňové příjmy	7 400 177	7 871 373	7 911 982	9 109 661	9 825 465
Nedaňové příjmy	1 123 341	1 076 814	1 993 220	1 270 555	1 710 724
Kapitálové příjmy	0	0	25 000	0	0
Přijaté transfery	184 154	191 900	308 829	338 692	3 829 306
Příjmy celkem	8 707 672	9 140 087	10 239 031	10 718 908	15 365 496
Běžné výdaje	6 221 694	6 621 661	5 511 492	6 586 760	6 824 948
Kapitálové výdaje	1 661 810	2 217 353	11 370 205	3 748 438	5 318 361
Výdaje celkem	824 168	8 839 013	16 881 697	10 335 198	12 143 308
Saldo	824 168	301 074	- 6 642 667	383 710	3 222 187

Zdroj: Monitor státní pokladny

K největšímu nárůstu daňových příjmů došlo v roce 2016, kdy oproti roku 2015 došlo k razantnímu zvýšení daně z příjmů FO ze závislé činnosti. V roce 2015 došlo k výraznému navýšení kapitálových výdajů, které zapříčinily záporné saldo. Částka 6 539 063,08 Kč byla vynaložena na postavení nového obecního úřadu, který nyní patří mezi dominanty obce.

3.3 Přístupy k analýze vybraných veřejných služeb

V samotné analýze vybraných veřejných služeb dochází ke zhodnocení financování a zabezpečení. Na vybrané veřejné služby bylo nahlíženo z několika pohledů:

1. **Primárním pohledem** na poskytování veřejné služby bylo dotazníkové šetření pro zjištění spokojenosti občanů (struktura dotazníku uvedena v příloze č. 7 a 8).
2. **Sekundárním pohledem** byla analýza celkových nákladů na danou veřejnou službu a z důvodu možné komparace došlo k přepočtu na jednotky, které mají vypovídající charakter o kvalitě a rozsahu poskytování (viz tabulka 3.13).
3. **Terciálním pohledem** bylo zjištění způsobu financování veřejné služby. Z důvodu výběru veřejných služeb je zřejmé, že většinu výdajů na vybrané službu hradí obec.

Následující tabulka 3.13 znázorňuje sledované veřejné služby, jejich charakter a sledovaný ukazatel.

Tab. 3.13 Veřejné služby, charakter a sledové ukazatele

Veřejná služba	Charakter veřejné služby	Sledovaný ukazatel
Knihovnictví	Smíšený veřejný statek	Roční výdaje Roční výdaje na 1 registrovaného čtenáře
Sběr, nakládání a svoz komunálního odpadu	Smíšený veřejný statek	Roční příjmy Roční výdaje Roční výdaje na 1 obyvatele
Veřejné osvětlení	Čistý veřejný statek	Roční výdaje Roční výdaje na elektrickou energii Roční výdaje na opravy a údržbu Roční provozní výdaje na 1 obyvatele Roční provozní výdaje, roční výdaje na elektrickou energii a roční výdaje na opravy a údržbu na 1 SB
Údržba veřejné zeleně	Čistý veřejný statek	Roční výdaje Roční výdaje na 1 obyvatele Roční výdaje na 1 m ² zeleně

Zdroj: vlastní zpracování

Výsledky dotazníkového šetření

Během dotazníkového šetření bylo dotázáno 50 osob s žádostí o spolupráci s vyplněním dotazníku, a to v každé obci, tedy dohromady 250 dotazníků. Dotazníkové šetření bylo

provedeno přímou formou, z toho důvodu se dá návratnost považovat za 100 %. Vzhledem k časové náročnosti každého člověka během dopoledních hodin ve všední dny, bylo šetření prováděno v odpoledních až večerních hodinách. Z provedeného šetření mezi občany, které se uskutečnilo na základě náhodného výběru, je zřejmá spokojenost či nespokojenost občanů. Občané pro oslovení byli vybráni tak, aby odpovědi byly objektivní, proto byli voleni občané starší 18 let¹¹, jejichž věk byl ověřen před zahájením dotazování, stejně jako ověření, zda je osoba skutečně občanem dané obce. Jejich odpovědi byly zaznamenány do příslušného archu, který byl následně vyhodnocen.

Struktura dotazníku byla vytvořena tak, aby byly získány informace převážně o spokojenosti či nespokojenosti obyvatel obcí, jelikož jejich názor v souvislosti s veřejnými službami je velmi důležitý vzhledem ke skutečnosti, že jsou veřejné služby zřizovány právě pro občany. Dále byly zaznamenány jejich postřehy na zlepšení nynější situace. Pro obec Bohuňovice byl dotazník doplněn otázkami týkající se komunálního odpadu pro možné návrhy ke zlepšení stávající situace.

V následující tabulce 3.15 jsou znázorněny výsledky z proběhlého dotazníkového šetření. Spokojenost občanů je autorem považována za nejpodstatnější, z toho důvodu jsou přesné výsledky znázorněny v tabulce 3.15. Ostatní výsledky šetření jsou slovně popsány, jelikož představovali méně podstatné informace pro vypracování praktické části diplomové práce.

---

¹¹ Dle 18 let věku se v ČR určuje dospělost a s tím spojené platební povinnosti. Z toho důvodu osoby starší 18 let by měly mít o dění v obci přehled a jsou tedy považováni za objektivní respondenty s ohledem na zvolené téma.

Tab. 3.15 Výsledky dotazníkového šetření ve sledovaných obcích z pohledu spokojenosti občanů.

	Počet analyzovaných dotazníků	Zcela spokojeni	Částečně spokojeni	Nespokojeni
Bělkovice-Lašťany	50	39	10	1
Bohuňovice	50	44	6	0
Dolany	50	40	7	3
Tověř	50	38	12	0
Štarnov	50	28	15	7
Hlušovice	50	41	9	0

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 3.15 uvádí spokojenost či nespokojenost obyvatel. Potvrdila se tak i hypotéza, která zněla, že **vyšší spokojenost občanů je sledována v obcích, které pravidelně provádějí dotazníkové šetření mezi svými občany.** Nejvíce spokojených občanů a nejméně nespokojených se nachází v obci Bohuňovice a Hlušovice, které jsou rozdílné v počtu obyvatel, avšak jsou zde pravidelně prováděna dotazníková šetření se zaměřením na spokojenost občanů a možná zlepšení, což je dle tabulky 3.15 považováno za správný způsob zájmu o občany ze strany obce.

Nejvýznamnější odpovědi, které v dotazníkovém šetření byly zaznamenány jsou následující. V obci Hlušovice byl zaznamenán nejvyšší počet obyvatelů, jež měly přehled o hospodaření a dění v obci, díky podrobným webovým stránkám, kde jsou graficky znázorněny všechny výdaje, které v obci proběhly. Naopak nejméně informací o dění v obci bylo zaznamenáno v obci Tověř a Bělkovice-Lašťany, na jejichž webových stránkách dochází ke zveřejnění pouze nutných informací. Z tohoto pohledu lze tedy vyvodit závěr, že více informovaní občané jsou ti, jejichž obec má přehledně a podrobně nastavené webové stránky. Vzhledem k dnešní uspěchané době, která představuje časté řešení věcí právě z počítače, je takové nastavení obce považováno za správné. Mezi největší nevýhody v obcích jsou z pohledu občanů spatřovány v obci Bělkovice-Lašťany a Bohuňovice, kde chybí občanům cukrárna či kavárna, kde by bylo možné trávit čas i s malými dětmi. Ve všech sledovaných obcích došlo k vysoké spokojenosti s úpravou veřejné zeleně ze strany občanů. Řešení obcí spojené s touto službou je tedy považováno za správné.

V případě obce Bohuňovice došlo k doplnění struktury dotazníku o otázky týkajícího se odpadu. Počet respondentů u této části byl navýšen na počet 82 obyvatel z důvodu objektivnějšího posouzení.

3.4 Analýza vybraných veřejných služeb

Dále je pozornost soustředěna na vybrané veřejné služby, které jsou poskytovány v každé z vybraného souboru obcí. Časové období, které bylo zvoleno bylo 2013 až 2017 z důvodu dostatečného množství vypovídajících informací, na jejichž základě je možné stanovit závěr. Vybrané obce byly voleny na základě počtu obyvatel, který nepřesáhl ve sledovaném období 5 000 osob a kterými byly obec Bělkovice-Lašťany (2 256 obyvatel), Bohuňovice (2 525 obyvatel), Dolany (2 732 obyvatel), Tověř (603 obyvatel) a Hlušovice (881 obyvatel). Vybranými veřejnými službami byly ty služby, které představují určitou společenskou problematiku spojenou s dopadem na obecní rozpočet, a kterými jsou veřejné osvětlení, údržba veřejné zeleně, knihovnické služby a sběr, nakládání a svoz komunálního odpadu.

3.4.1 Obec Bohuňovice

Veřejné osvětlení

Veřejné osvětlení zabezpečuje obec externě vzhledem k absenci zaměstnanců s požadovanou kvalifikací a přístrojů potřebných na opravu a stavbu nového osvětlení. Obec má smlouvu s více firmami, avšak opravy spojené s elektroinstalací a rozvody je zajišťována firmou Opluštil-stavby, s.r.o. V obci se nachází původní veřejné osvětlení, které je spojeno s vysokými náklady na provoz a představují tak zátěž obecního rozpočtu. Vysoké výdaje jsou vynaloženy na elektrickou energii a opravy, které jsou realizovány z důvodu čteného znehodnocení žárovek ve veřejném osvětlení převážně v zimním období.

Tab. 3.16 Vývoj výdajů na veřejné osvětlení v obci Bohuňovice v letech 2013–2017 (v Kč)

Rok	2013	2014	2015	2016	2017
Celkové výdaje	775 291	787 517	399 855	2 378 473	673 417

Zdroj: Závěrečný účet obce za sledované období, vlastní zpracování

Vývoj výdajů obce na poskytování služby je velmi proměnlivý. Projevuje se na něm, mimo provozní náklady i výstavba nových SB. Nejvýraznější výdaje představuje rok 2016, kdy došlo v obci k výstavbě nových SB v nově zastavěných částí obce a nutná oprava stávajícího osvětlení v celkové výši 2 378 473 Kč. Obci nebyla na realizaci poskytnuta žádná dotace.

Nejnižší zaznamenaný údaj je v roce 2015, který představuje pouze spotřebu elektrické energie za daný rok a nutné opravy, které z celkové částky představují 15,1 %.

Znázornění nákladů spojených s provozem veřejného osvětlení je uvedeno v tab. 3.17. Je tedy očištěna dle závěrečných účtu obce od investičních nákladů, které by způsobily zkreslení výsledků. Částka tedy zahrnuje spotřebu elektrické energie, opravy a údržbu.

$$\text{Provozní výdaje} = \text{Celkové výdaje} - \text{investiční výdaje}$$

Tab. 3.17 Vývoj provozních nákladů na veřejné osvětlení v obci Bohuňovice v letech 2013-2017 (v Kč)

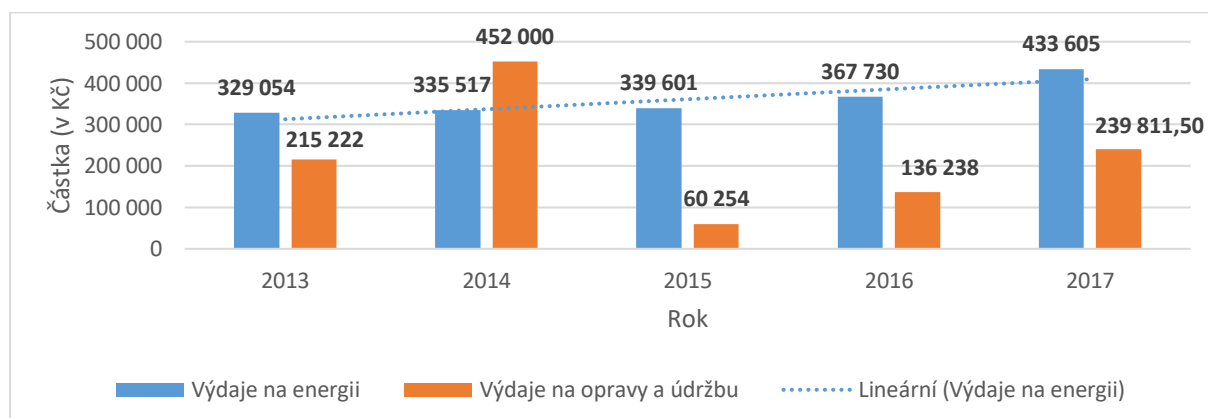
Rok	2013	2014	2015	2016	2017
Provozní výdaje	544 276	787 517	399 855	628 595	787 517

Zdroj: Závěrečný účet obce 2013-2017, vlastní zpracování

V roce 2016 došlo mimo výstavby nových SB a revitalizace původního veřejného osvětlení, i k opravám ve výši 136 238 Kč a spotřeba elektrické energie za uvedený rok činila 367 730 Kč. Nejvyšší výdaje na provoz veřejného osvětlení byly vynaloženy v roce 2014 ve výši 787 517 Kč z důvodu četných oprav. Rok, který představoval nejnižší výdaje spojené s provozem veřejného osvětlení byl rok 2015, kdy opravy činily 60 254 Kč a spotřeba elektrické energie 339 601 Kč.

V následujícím grafu 3.1 dochází k rozdělení částky na výdaje spojené s elektrickou energií na veřejné osvětlení a opravy a údržby s tímto spojené.

Graf 3.1 Rozdělení provozních výdajů na veřejné osvětlení dle výdaje na elektrickou energii a dle výdaje na opravy a údržbu v obci Bohuňovice v letech 2013-2017 (v Kč)

Zdroj: Závěrečný účet obce 2013-2017, vlastní zpracování

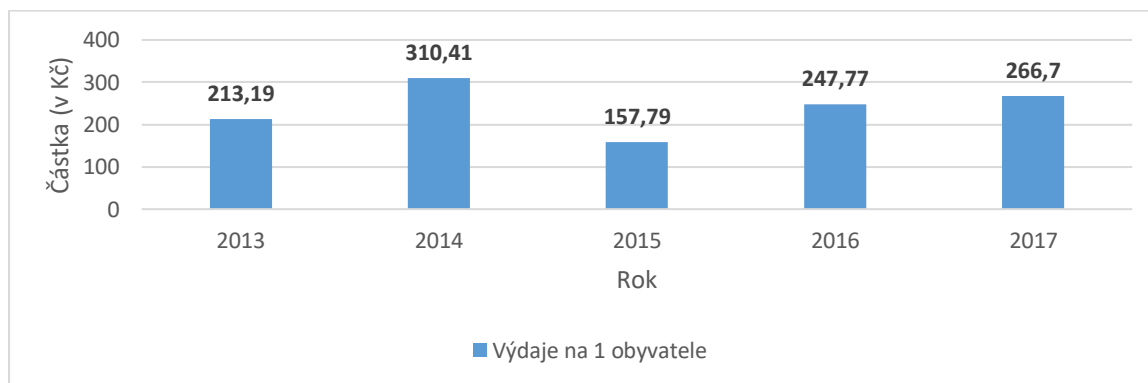
Graf 3.1 má vypovídající hodnotu o nákladech na elektrickou energii, na opravy a údržbu. Výdaje na opravy a údržbu se každým rokem liší. Nejnižší vynaložená částka byla v roce 2015 ve výši 60 254 Kč. Naopak nejvyšší výdaje byly vynaloženy v roce 2014 s výší 452 000 Kč.

Výdaje spojené se spotřebou elektrické energie mají růstovou tendenci a vzhledem k jejich dosavadnímu vývoji a predikci rostoucích cen elektrické energie, budou tyto výdaje růst i nadále. Tomu nasvědčuje i fakt, že nejnižší výdaje na spotřebu elektrické energie byly vynaloženy v roce 2013 a to v částce 329 054 Kč, a naopak k nejvyšším výdajům došlo v roce 2017 a to 433 605 Kč.

Graf 3.2 uvádí přepočtené provozní náklady na 1 obyvatele. Přepočet je tedy prováděn z částky očištěné o investiční náklady.

$$\text{Výdaje na 1 obyvatele} = \frac{\text{Provozní náklady (v daném roce)}}{\text{Počet obyvatel (v daném roce)}}$$

Graf 3.2: Vývoj provozních nákladů na veřejné osvětlení v přepočtu na 1 obyvatele v obci Bohuňovice v letech 2013-2017 (v Kč)

Zdroj: Závěrečný účet obce za období 2013–2017, vlastní zpracování

Celkové provozní náklady v přepočtu na 1 obyvatele dosáhly nejnižší hodnoty v roce 2015 s částkou 157,79 Kč, a naopak k nejvyšším výdajům došlo v roce 2014 ve výši 310,41 Kč.

Následující vzorec představuje přepočet provozních nákladů na 1 SB.

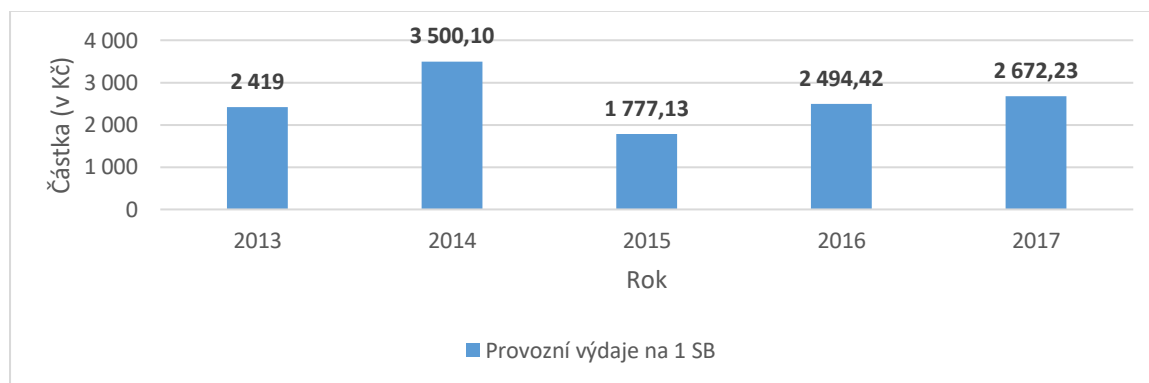
$$\text{Výdaje na 1 obyvatele} = \frac{\text{Provozní náklady (v daném roce)}}{\text{Počet SB (v daném roce)}}$$

Tab. 3.18 Vývoj počtu SB v obci Bohuňovice v letech 2013-2017

Rok	2013	2014	2015	2016	2017
Počet SB	225	225	225	252	252

Zdroj: Interní data obce, vlastní zpracování

Tabulka 3.18 znázorňuje vývoj počtu SB v průběhu sledovaného období, jež je důležitou částí umožňující uskutečnění následujících přepočtů. K výstavbě nového osvětlení došlo v roce 2016 v celkovém počtu 27 SB a v celkové výši 1 749 878 Kč.

Graf 3.3 Vývoj provozních nákladů na veřejné osvětlení v přepočtu na 1 SB v obci Bohuňovice v letech 2013–2017 (v Kč)

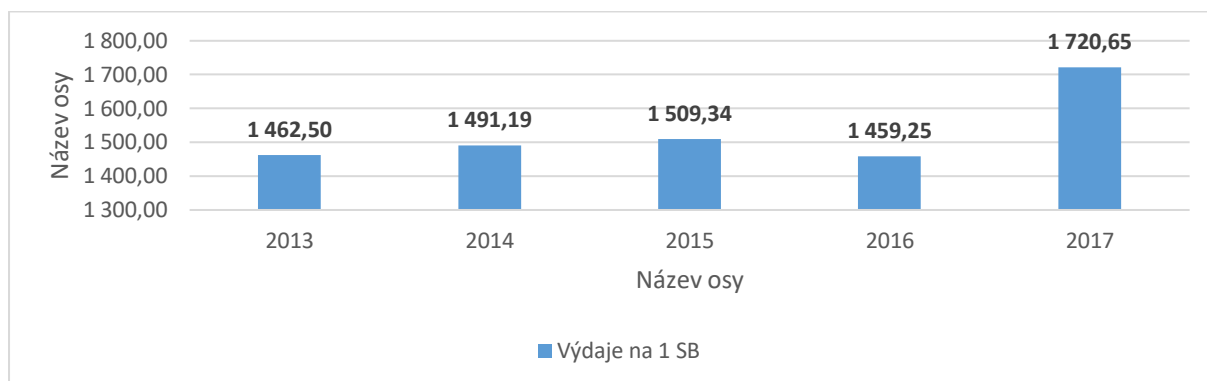
Zdroj: Interní data obce, vlastní zpracování

Vývoj výdajů na 1 SB je velmi obdobný kromě roku 2014, kdy provozní výdaje na 1 SB činily 3 500,1 Kč, tedy nejvyšší výdaje ve sledovaném období. V roce 2015 s celkovou částkou 1 777,13 Kč se jedná o nejnižší vynaloženou částku ve sledovaném období. K výkyvu došlo z důvodu výrazné realizace oprav a údržby, které se následující rok, tedy rok 2015, nemusely provádět ve velké výši.

Vzhledem ke kolísajícím výdajům spojených s opravou a údržbou dochází k přepočtu výdajů elektrické energie na 1 SB, a to následujícím způsobem.

$$\text{Výdaje na 1 SB} = \frac{\text{Náklady na elektrickou energii (v daném roce)}}{\text{Počet SB (v daném roce)}}$$

Graf 3.4: Vývoj výdajů na spotřebu elektrické energie v přepočtu na 1 SB v obci Bohuňovice v letech 2013-2017 (v Kč)

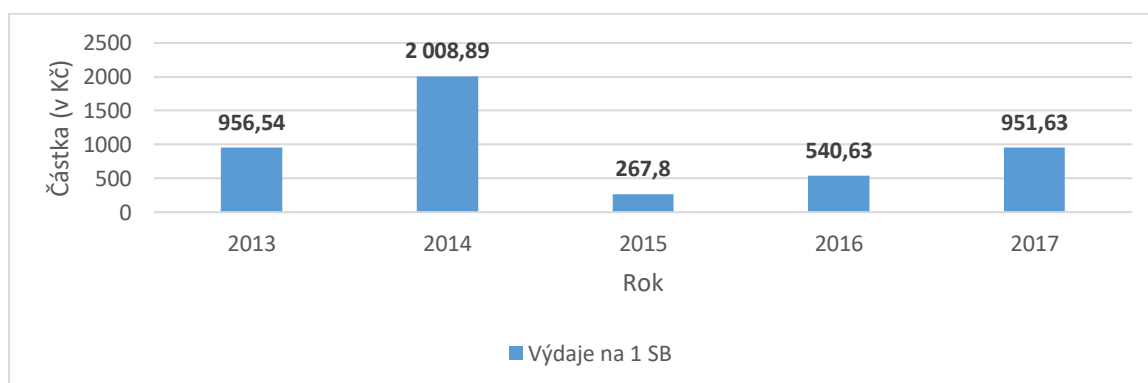

Zdroj: Interní data obce, vlastní zpracování

Výdaje na 1 SB jsou každým rokem v obdobné výši s menšími odchylkami. Mají však růstovou tendenci vzhledem ke zvyšujícím se cenám za elektrickou energii. K nejnižším výdajům došlo v roce 2013 ve výši 1 462,5 Kč/1 SB a k nejvyšším v roce 2017 s částkou 1 720,65 Kč/1 SB.

Obecní úřad uvádí, že počet SB je nedostatečný a je kladen tlak na výstavbu nového osvětlení (cca 70 SB). Většina svítidel je stará kolem 20 let a jejími nedostatky jsou vysoké náklady na elektrickou energii a nemožnost regulace jasu.

Graf 3.5 Vývoj výdajů na opravy a údržbu veřejného osvětlení v přepočtu na 1 SB v obci Bohuňovice v letech 2013-2017 (v Kč)

Zdroj: Interní data obce, vlastní zpracování

Výdaje na opravy a údržbu veřejného osvětlení v přepočtu na 1 SB má kolísavou tendenci, kdy nejvyšší výdaje byly vynaloženy v roce 2014 ve výši 2 008,89 Kč z důvodu četných oprav. Naopak rok 2015 představuje nejnižší vynaložené výdaje ve výši 267,8 Kč.

Údržba veřejné zeleně

Údržbu veřejné zeleně si obec zabezpečuje jak sama (2 zaměstnanci), tak prostřednictvím externí firmy, která zabezpečuje náročnější likvidaci vyžadující zvýšenou bezpečnost a dále investiční výdaje spojené s jednorázovou výsadbou, která vyžaduje přítomnost kvalifikované osoby. V roce 2017 došlo ke koupi nového traktoru na sečení trávy v částce 102 000 Kč, z důvodu zastaralosti a snížené efektivnosti původního stroje.

Sečení trávy probíhá v letních měsících dle nutnosti a dle stavu travnatých porostů. Frekvence sečení se odvíjí od vývoje počasí a úhrnu srážek, které mají velký vliv na rychlost růstu travnatého porostu.

Obec se soustřeďuje na údržbu veřejné zeleně v rámci centru obce, kde každoročně vyměňuje porosty, které byly zimou či jiným způsobem zničeny. Velký důraz je kladen i na údržbu dětských hřišť a jejich blízkého okolí, aby rodinám s dětmi byl zajištěn pocit komfortu a zároveň došlo k eliminaci nebezpečných prvků (kopřivy, vysoká tráva spojená s vyšším výskytem klíšťat aj.).

Tab. 3.19 Vývoj výdajů na údržbu veřejné zeleně v obci Bohuňovice v letech 2013–2017 (v Kč)

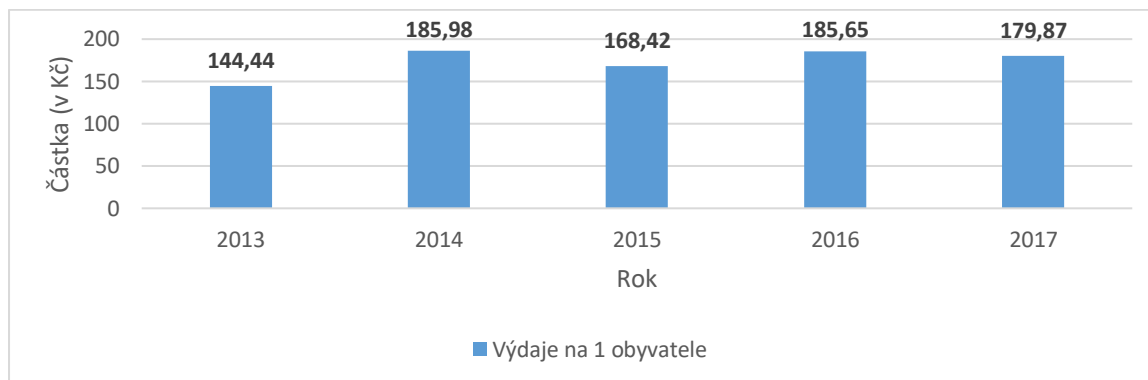
Rok	2013	2014	2015	2016	2017
Výdaje na 1 obyv.	368 769	471 832	426 784	471 001	454 183

Zdroj: výroční zpráva obce, vlastní zpracování

Výdaje na údržbu veřejné zeleně se ve sledovaných letech pohybují mezi 368 tis. Kč a 471 tis. Kč. V roce 2014 došlo k výsadbě bříz v tamním parku v celkové výši 155 608 Kč, které nejsou započteny do celkové výše nákladů za daný rok, z důvodu investic. Realizaci výsadby uskutečnila externí firma BENED – zahradní architektura, s.r.o.

$$\text{Výdaje na 1 obyvatele} = \frac{\text{Běžné výdaje na údržbu veřejné zeleně (v daném roce)}}{\text{Plocha (v daném roce)}}$$

Graf 3.6 Vývoj výdajů na údržbu veřejné zeleně v přepočtu na 1 obyvatele v obci Bohuňovice v letech 2013-2017 (v Kč)

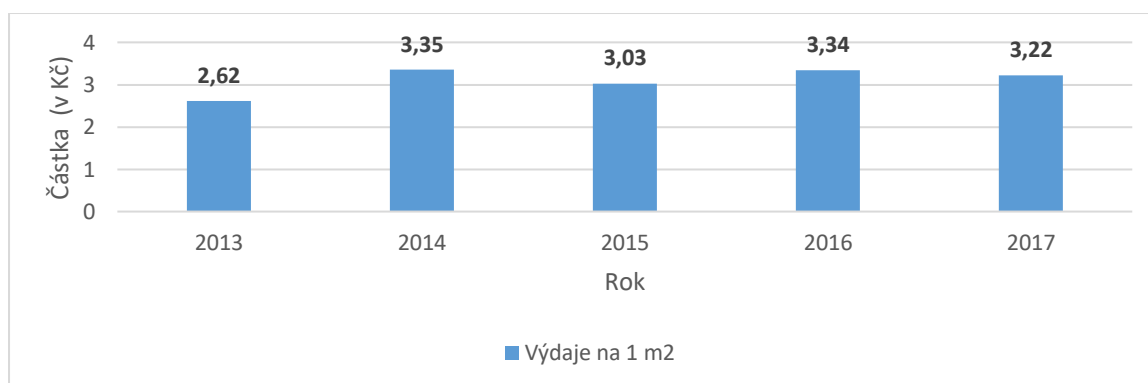
Zdroj: výroční zpráva obce, vlastní zpracování

Mezi hlavní priority obce, podle jejího programu rozvoje na období 2017–2023 patří výsadba nové zeleně se stupněm důležitosti (priority) – vysoká. Proto je velmi pravděpodobné, že investiční výdaje na údržbu veřejné zeleně porostou. Obec má v plánu financování ze svých vlastních zdrojů v částech obce, kde nebudou probíhat žádné další opravy. V případě oprav komunikace plánuje tyto výdaje zahrnout do žádosti o dotaci.

Obecní úřad udává, že velikost veřejné zeleně, kterou spravuje činí 140 850,08 m²

$$\text{Výdaje na měrnou jednotku} = \frac{\text{Běžné výdaje na údržbu veřejné zeleně (v daném roce)}}{\text{Celková spravovaná plocha}}$$

Graf: 3.7 Vývoj výdajů na údržbu veřejné zeleně v přepočtu na 1 m² v obci Bohuňovice v letech 2013-2017(v Kč)

Zdroj: Interní data obce, vlastní zpracování

Knihovnické služby

Knihovna v obci se řídí zákonem č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon) a je zřízena za účelem poskytování knihovnických a informačních služeb rovným způsobem všem občanům.

Knihovna obce Bohuňovice poskytuje následující služby – půjčování knih, veřejný internet zdarma, donášková služba pro starší a nemocné, meziknihovní výpůjční služby, besedy a knihovnické lekce pro ZŠ a MŠ.

Zabezpečování knihovnických služeb

Pro provozování místní knihovny zvolila obec organizační složku. Zaměstnává pro tuto činnost jednu knihovnici, která je zaměstnancem zřizovatele, tedy obce. Knihovna se nachází ve středu obce, v budově, která je jejím majetkem. Otevírací doba knihovny je v následující dny a v následujících časech:

- Pondělí 8:00 – 14:00
- Úterý 12:00 – 18:00
- Středa 12:00 – 18:00

Dle doporučení Ministerstva kultury na počet otevíracích hodin, je nabízená služba dostatečná. Ministerstvo kultury doporučuje otevírací dobu v rozmezí 15–23 otevíracích hodin pro obce s počtem obyvatel od 1001–3000. Místní knihovna v obci Bohuňovice má otevřeno po dobu celkem 18 hodin týdně.

V následující tabulce 3.20 je vyobrazeno využívání knihovnických a informačních služeb a to počtem registrovaných čtenářů, počtu návštěvníků knihovny, celkový počet vypůjčených publikací během roku a počtem pořádaných kulturních akcí prostřednictvím knihovny.

Tab. 3.20: Míra využívání knihovnických služeb v obci Bohuňovice v letech 2013-2017

Rok	2013	2014	2015	2016	2017
Registrovaní čtenáři	256	243	322	330	307
Z toho děti do 15 ti let	118	105	153	160	140
Návštěvníci knihovny	3 289	3 852	2 547	3 594	3 644
Výpůjčky celkem	6 161	6 240	6 666	7 350	7 214
Počet výpůjček na 1 registrovaného čtenáře	24,1	25,7	20,7	22,3	23,5
Počet kulturních akcí	34	31	19	26	36

Zdroj: Interní data knihovny, zvláštní zpracování

Počet registrovaných čtenářů od roku 2010 stouhl o 104, kdy téměř polovinu registrovaných čtenářů tvoří děti do 15 let. Tato skutečnost spojená s vysokým počtem mladých čtenářů, je vysvětlována pořádáním kulturních akcí, které děti v rámci MŠ a ZŠ navštěvují. Velký skok v počtu registrovaných čtenářů můžeme zaznamenat hlavně v roce 2015, kdy vzrostl počet registrovaných čtenářů o 79. Tento nárůst byl způsoben finanční investicí do nákupu nových knih, který v roce 2015 činil 35 792 Kč a tím i razantně zvýšil počet registrovaných čtenářů a celkový počet vypůjčených publikací. Stejně tak tomu bylo v roce 2017, kdy se obec rozhodla nakoupit knihy v částce 55.038 Kč.

Počet kulturních akcí pořádané knihovnou je velmi vysoký. Průměrně se od roku 2013–2017 koná 29 akcí ročně. V rámci akcí knihovna úzce spolupracuje s místní MŠ a ZŠ. V případě jarních prázdnin pro děti připravuje soutěže, hry aj.

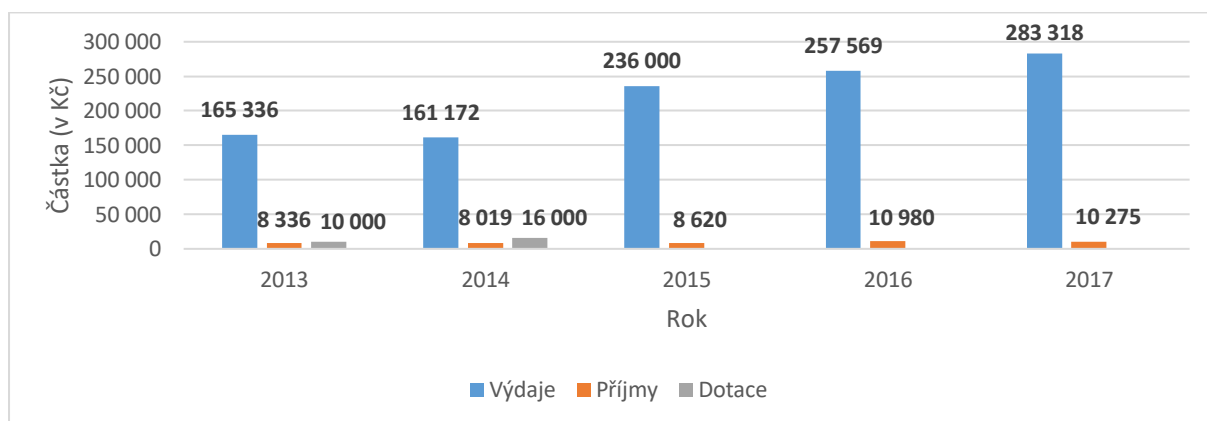
Financování knihovnických služeb

Jsou stanoveny registrační poplatky na registraci čtenáře, jehož platnost je 1 kalendářní rok. Sazby poplatků jsou stanoveny tak, aby byly výhodné pro více členou rodinu, kdy se každý člen rozhodne využívat knihovnické služby. V případě dospělého je sazba stanovena na 60 Kč/kalendářní rok. Pro děti do 15 let, je sazba snížena na 20 Kč/kalendářní rok. Pokud je v rodině více dětí, mohou využívat tzv. „rodinný průkaz“, který stojí 40 Kč/kalendářní rok. V případě 1 dospělého a 1 či více dětí, je zde k dispozici opět tzv. „rodinný průkaz“ se

stanovenou částkou 70 Kč/kalendářní rok. Rodinný průkaz se poskytuje i 2 dospělým za poplatek 70 Kč/kalendářní rok¹².

Ve sledovaném období, konkrétně v roce 2014, získala knihovna dotaci od Ministerstva kultury ve výši 6 000 Kč a od knihovny města Olomouce ve výši 10 000 Kč na nákup nových knih. Stejně tomu bylo i v předcházejícím roce, kdy získala místní knihovna od knihovny města Olomouce dotaci ve výši 10 000 Kč na nákup nových knih.

Graf 3.8 Vývoj příjmů a výdajů spojených s knihovnickými službami v obci Bohuňovice v letech 2013–2017 (v Kč)

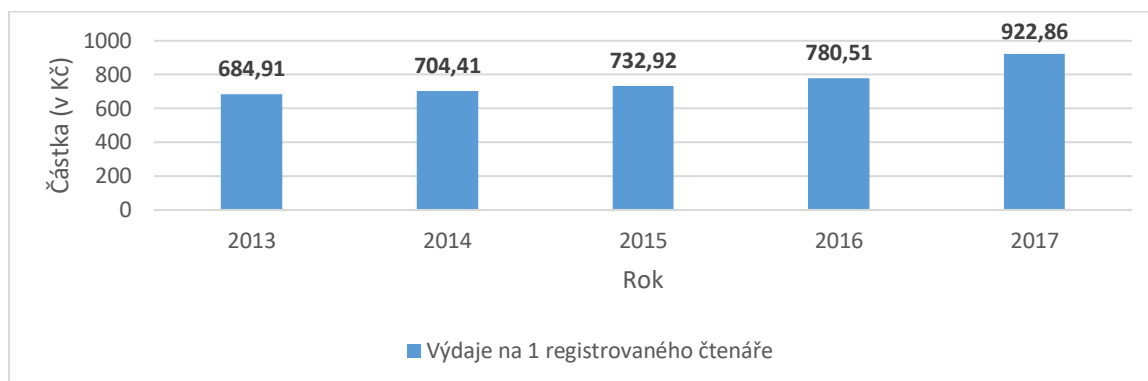

Zdroj: Výroční zprávy knihovny, vlastní zpracování

Náklady na provoz knihovny každoročně stoupají. Nejvyšší nárůst byl zaznamenán v roce 2017, kdy výrazná část byla vynaložena na mzdy a dále na nákup nových knih a drobného movitého majetku do obecní knihovny. Nárůst výdajů však zvyšuje i příjmy z činnosti knihovnické, která láká potenciální čtenáře nákupem nových knih a poplatky, které jsou stanoveny tak, aby byly výhodné v případě využívání služeb celou rodinou.

¹² Informace jsou dostupné na webových stránkách knihovny.

Graf 3.9 Vývoj výdajů na knihovnické služby v přepočtu na 1 registrovaného čtenáře v obci Bohuňovice v letech 2013-2017 (v Kč)

Zdroj: Interní data knihovny, vlastní zpracování

Výdaje na 1 registrovaného čtenáře se každoročně zvyšují z důvodu investic obce do obecní knihovny. Nejnižší částka na 1 registrovaného čtenáře připadla na rok 2013 ve výši 648,91 Kč, a naopak nejvyšší výdaje představuje rok 2017 s částkou 922,86 Kč.

Sběr, nakládání a svoz komunální odpad

V obci se nachází 8 stanovišť s kontejnery na tříděný odpad (papír, plast, sklo bílé, sklo barevné), kdy papír a plast se svážejí 1 týdně a sklo je sváženo jednou za 4 týdny. Část kontejnerů je vlastněna samotnou obcí a část kontejnerů je ve vlastnictví společnosti EKO-KOM, a.s. Vše je sváženo firmou Mauricius Pedersen, a.s. Dalšími kontejnery v obci jsou kontejnery na kov a textilie, které jsou sváženy dle dohody s příslušnými firmami. V obci je v provozu sběrný dvůr, a to od roku 2010. Je určen ke sběru, výkupu, shromažďování odpadů kategorie O,N¹³, a O/N¹⁴ a také zpětnému odběru elektrozařízení od občanů místních i od občanů z okolních vesnic. Je zde možné také ukládání bioodpadů. Všechny vyčleněné plochy jsou ve vlastnictví obce. Provozovatelem je firma Mauricius Pedersen, a.s. Maximální kapacita nebezpečných odpadů je 5 tun. V případě ostatních odpadů až 50 tun.

Bioodpad je likvidován i samotnými obyvateli obce, kteří získali v roce 2012 kompostéry, a to formou výpůjčky, která trvá 5 let a po jejím ukončení se kompostér stává majetkem daného občana. Kompostéry byly hrazeny z dotace z OPŽP a výše činila 839 tis. Kč.

Na katastrálním území obce se nachází skládka odpadů, kde se ukládá směsný komunální odpad (SKO) z obcí Bohuňovice, Hlušovice, Štarnov, Liboš a Lužice. Celková

¹³ O – ostatní odpady, N – nebezpečné odpady

¹⁴ O/N – odpady, které mají alespoň jednu nebezpečnou vlastnost

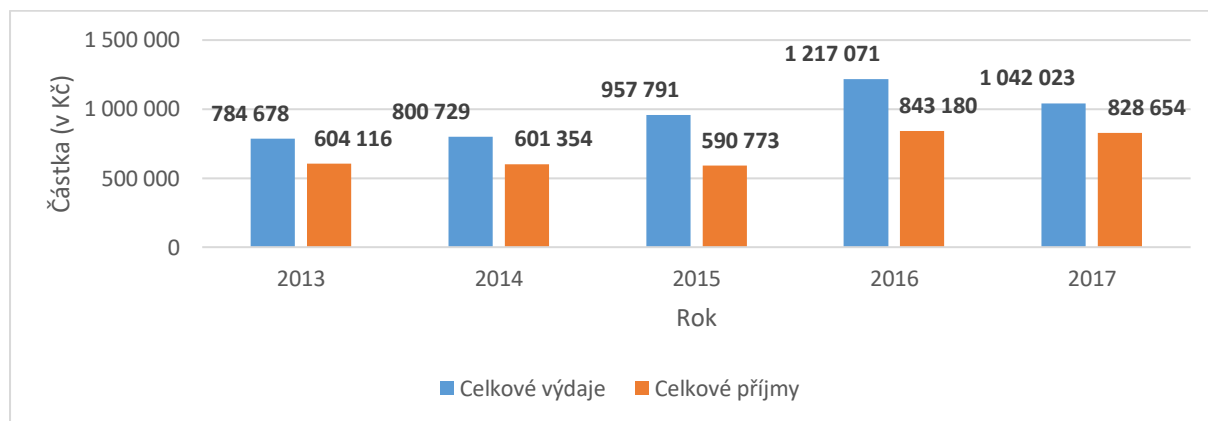
kapacity skládky je 75 000 m³. Očekávané naplnění kapacit při současném vývoji se odhaduje na rok 2033. V plánu obce je předpokládána investice na odplynění skládky, a to v následujících letech.

Financování

V obci jsou vybírány poplatky v následující výši. V roce 2013 a 2014 byl poplatek stanoven na 250 Kč, kdy u dětí do 15 let byl poplatek snížen na 75 Kč. Od roku 2016 je poplatek ve výši 350 Kč za dospělého a 245 Kč za dítě do 15 let.

V následujícím grafu 3.10 jsou znázorněny celkové příjmy a celkové výdaje na sběr, nakládání a svoz komunálního odpadu.

Graf 3.10: Vývoj příjmů a výdajů na sběr, nakládání a svoz komunálního odpadu v obci Bohuňovice v letech 2013-2017 (v Kč)

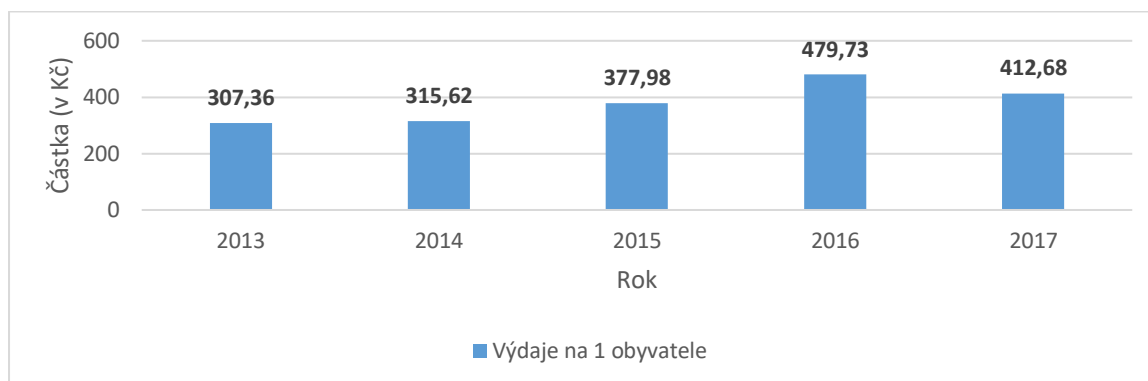

Zdroj: Monitor státní pokladny, závěrečné účty obce, vlastní zpracování

Výdaje spojené se sběrem, nakládáním a svozem komunálního odpadu každoročně převyšují příjmy s tímto spojené. Velký vliv na výdaje je spojen se svozem komunálního odpadu, který se v obci uskutečňuje každý týden.

$$\text{Výdaje na 1 obyvatele} = \frac{\text{Celkové náklady (v daném roce)}}{\text{Počet obyvatel (v roce y)}}$$

Graf 3.11 Vývoj výdajů spojený se sběrem, nakládáním a svozem komunálního odpadu v přepočtu na 1 obyvatele v obci Bohuňovice v letech 2013-2017 (v Kč)

Zdroj: Monitor státní pokladny, vlastní zpracování

V roce 2016 a 2017 lze vidět nárůst výdajů v přepočtu na 1 obyvatele, které je způsoben nárůstem ceny výdajů za svoz komunálního odpadu.

Vzhledem ke skutečnosti, že v obci dochází ke svozu SKO jednou týdně, bylo využito dotazníkové šetření k tomu, aby došlo ke zjištění, zda občané skutečně každý týden využívají svoz a zda jsou jejich odpadové kontejnery natolik plné, aby byla potřebná jejich likvidace. Struktura dotazníku je uveden v příloze č. 8, včetně podrobného výsledku s grafickým znázorněním. Návrhy vyplývající z dotazníkového šetření jsou uvedeny v kapitole Srovnání, návrhy a doporučení.

3.4.2 Obec Bělkovice-Lašťany

Veřejné osvětlení

Obec zabezpečuje veřejné osvětlení externě ze stejného důvodu jako obec Bohuňovice. Obec nemá zaměstnance s potřebnou kvalifikací na zabezpečování této služby. Výměna stávajícího osvětlení za LED osvětlení proběhla v části Bělkovice v roce 2018 ve výši 4 200 047 Kč¹⁵, avšak v části Lašťany zůstává nadále veřejné osvětlení výbojkové, které je staré více jak 10 let. V obci se také nachází nefunkční SB.

¹⁵ Částka je uvedena včetně provozních nákladů.

Tab. 3.21: Vývoj výdajů na veřejné osvětlení v obci Bělkovice-Lašťany v letech 2013–2017 (v Kč)

Rok	2013	2014	2015	2016	2017
Celkové výdaje	579 834	329 439	442 650	940 052	360 475

Zdroj: Závěrečný účet obce 2013–2017, vlastní zpracování

Podstatnou část výdajů tvoří spotřeba elektrické energie na provoz veřejného osvětlení. V roce 2016 došlo k výstavbě nového veřejného osvětlení z důvodu zástavby nové lokality, kde se původně nacházela skládka, k jejíž likvidaci došlo v roce 2014. Proto rok 2013 vykazuje nejvyšší celkovou vydanou částku ve výši 940 052 Kč.

V následujícím grafu 3.22 dochází k očištění celkové vynaložené částky na veřejné osvětlení o investiční náklady.

$$\text{Provozní náklady} = \text{Celkové výdaje} - \text{investiční výdaje}$$

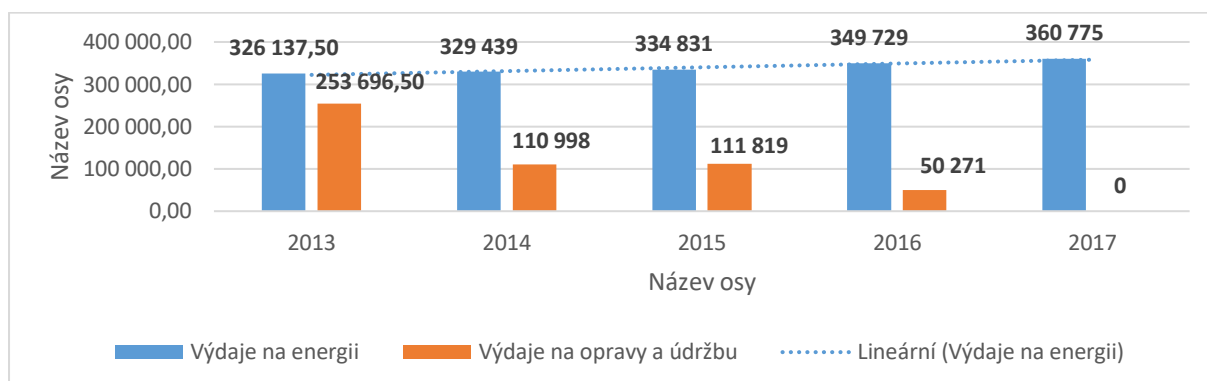
Tab. 3.22 Vývoj provozních nákladů na veřejné osvětlení v obci Bělkovice-Lašťany v letech 2013-2017 (v Kč)

Rok	2013	2014	2015	2016	2017
Celkové výdaje	579 834	329 439	442 650	400 000	360 475

Zdroj: Závěrečný účet obce 2013-2017, vlastní zpracování

K nejvyšším nákladům souvisejících s provozem veřejného osvětlení došlo v roce 2013 ve výši 579 834 Kč. Nejnižší vynaložené výdaje dosáhly částky 329 439 Kč, a to v roce 2014.

Graf 3.12: Rozdělení provozních nákladů na veřejné osvětlení dle výdaje na elektrickou energii a dle výdaje na opravy a údržbu v obci Bělkovice-Lašťany v letech 2013-2017 (v Kč)

Zdroj: Interní data obce, vlastní zpracování

V grafu 3.12 jsou zřetelné výdaje na elektrickou energii a výdaje spojené s opravami a údržbou. Spotřeba elektrické energie má rostoucí tendenci z důvodu rostoucích cen elektrické energie. Výdaje na údržbu a opravy mají klesající tendenci, což má za následek nefunkčnost některých SB. Cílem údržby je vyvarovat se později vyšším nákladům na opravy. Pokud nejsou pravidelně uskutečňovány, dojde následně k nutným, nevyhnutelným opravám, jejichž náklady jsou pak výrazně vyšší. Dle obecního úřadu došlo k opravám v roce 2018 společně s výstavbou nového osvětlení. Dle informačního portálu Ministerstva financí, Monitoru, došlo v roce 2018 k výdajům na veřejné osvětlení v celkové výši 4 200 047 Kč.

V následující tabulce 3.23 dochází k přepočtu provozních nákladů na 1 obyvatele, ke kterému došlo následujícím způsobem.

$$\text{Výdaje na 1 obyvatele} = \frac{\text{Provozní náklady (v daném roce)}}{\text{Počet obyvatel (v daném roce)}}$$

Tab. 3.23 Vývoj počtu SB v obci Bělkovice-Lašťany v letech 2013-2017 (v Kč)

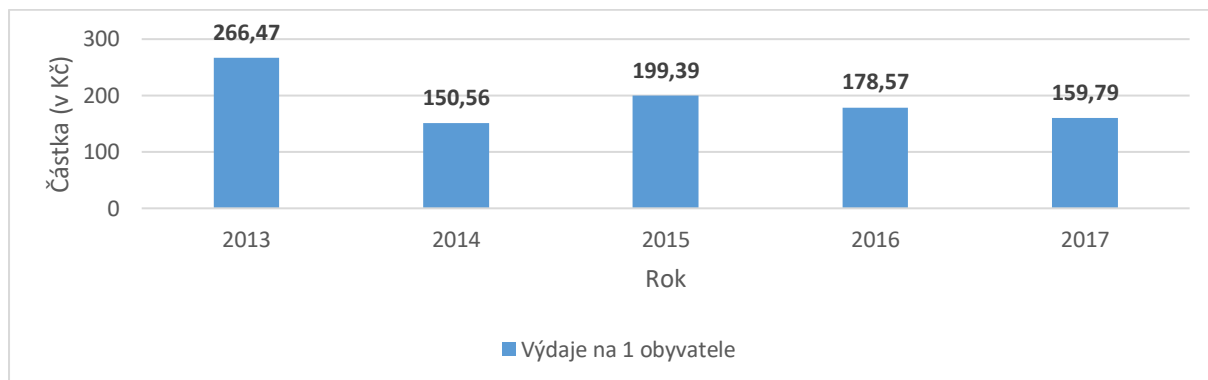
Rok	2013	2014	2015	2016	2017
Počet SB	223	223	223	234	234

Zdroj: Interní data obce, vlastní zpracování

Počet SB se během sledovaného období navýšil o 11 ks. Výstavba proběhla během roku 2016.

Graf 3.13 Vývoj provozních nákladů na veřejné osvětlení v přepočtu na 1 obyvatele v obci Bělkovice-Lašťany v letech 2013–2017 (v Kč)

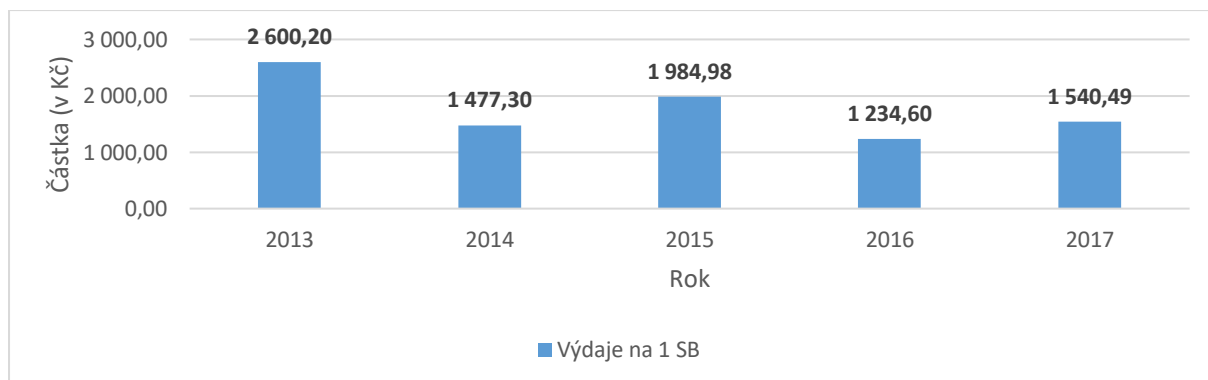

Zdroj: závěrečný účet obce za rok 2013–2017, vlastní zpracování

Graf 3.13 znázorňuje celkové provozní náklady spojené s veřejným osvětlením v přepočtu na 1 obyvatele. Nejnižší náklady byly vynaloženy v roce 2017 ve výši 159,79 Kč/ 1 obyvatele. K nejvyšším výdajům došlo v roce 2013 s částkou 266,47 Kč/1 obyvatele.

$$\text{Výdaje na 1 SB} = \frac{\text{Provozní náklady (v daném roce)}}{\text{Počet SB (v daném roce)}}$$

Graf 3.14 Vývoj provozních výdajů na veřejné osvětlení v přepočtu na 1 SB v obci Bělkovice-Lašťany v letech 2013-2017 (v Kč)

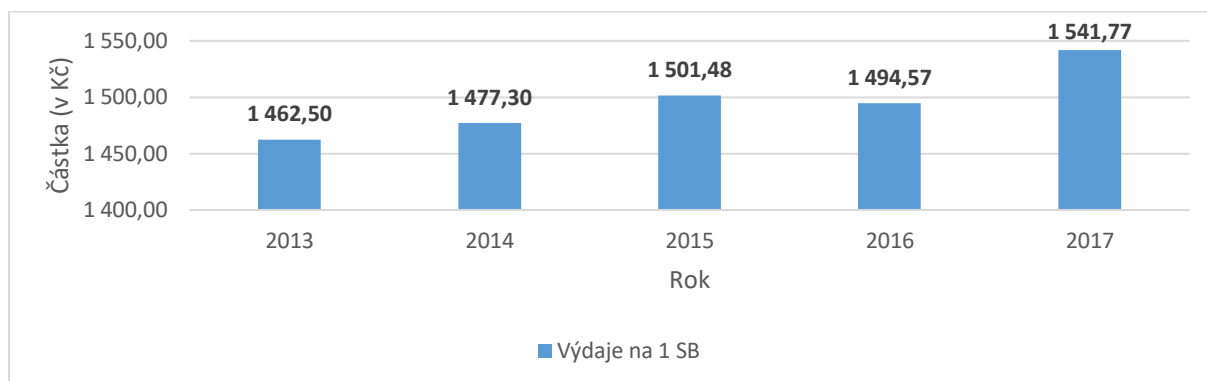
Zdroj: interní data obce, vlastní zpracování

Výdaje na 1 SB dosáhly nejnižší částky v roce 2016 ve výši 1 234,6 Kč. Nejvyšší výdaje byly vynaloženy v roce 2013 ve výši 2 600,2 Kč.

V následujícím grafu 3.15 dochází k přepočtu na 1 SB v nákladech vynaložených na elektrickou energii.

$$\text{Výdaje na 1 SB} = \frac{\text{Náklady na energii (v daném roce)}}{\text{Počet SB (v daném roce)}}$$

Graf 3.15 Vývoj výdajů na spotřebu elektrické energie v přepočtu na 1 SB v obci Bělkovice-Lašťany v letech 2013-2017 (v Kč)

Zdroj: Interní data obce, vlastní zpracování

Výdaje na 1 SB z pohledu spotřeby elektrické energie, se výrazně neliší. Nejnižší částka 1 462,5 Kč byla v roce 2013 a nejvyšší výdaje v roce 1 541,77 Kč na 1 SB.

Údržba veřejné zeleně

Údržba veřejné zeleně je spojena převážně se sekáním trávy v letních měsících, kterou si obec zajišťuje sama. Na údržbu veřejné zeleně zaměstnává 2 osoby, které provádějí v letních měsících i správu místní komunikace.

V následujícím grafu 3.24 dochází k zaznamenání výdajů, které obec vynakládá na údržbu veřejné zeleně.

Tab. 3.24 Vývoj výdajů na údržbu veřejné zeleně v obci Bělkovice-Lašťany v letech 2013-2017 (v Kč)

Rok	2013	2014	2015	2016	2017
Celkové náklady	579 834	329 439	442 650	940 052	360 475

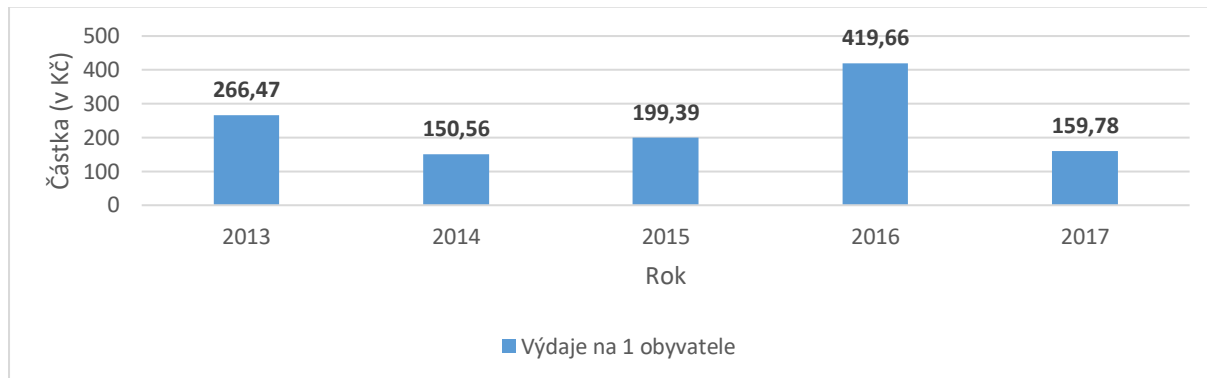
Zdroj: Monitor státní pokladny, vlastní zpracování

Nejvýraznější náklady na údržbu veřejné zeleně proběhly v roce 2016 ve výši 940 052 Kč, z důvodu zatravnění a výsadby rostlin v části obce, kde došlo k výstavbě rodinných domů. Zatravnění a výsadba proběhla po vybudování nového veřejného osvětlení v této části.

V následujícím grafu 3.16 dochází k přepočtu výdajů na údržbu veřejné zeleně na 1 obyvatele.

$$\text{Výdaje na 1 obyvatele} = \frac{\text{Běžné výdaje na údržbu veřejné zeleně (v daném roce)}}{\text{Počet obyvatel (v daném roce)}}$$

Graf 3.16 Vývoj výdajů na údržbu veřejné zeleně v obci Bělkovice-Lašťany v přepočtu na 1 obyvatele v letech 2013-2017 (v Kč)

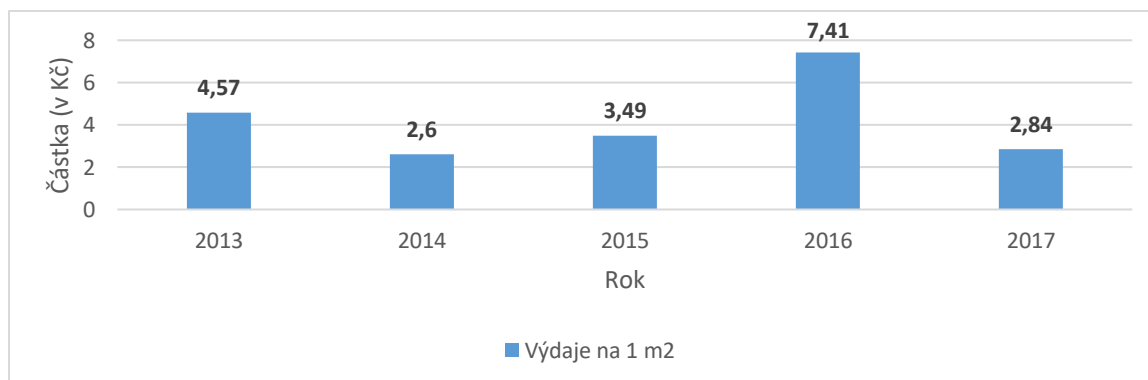
Zdroj: 2013–2017, vlastní zpracování

Výdaje na údržbu veřejné zeleně mají kolísající tendenci. Nejnižší vynaložená částka v přepočtu na 1 obyvatele byla vynaložena v roce 2014 ve výši 150,56 Kč. Naopak k nejvyšším výdajům v přepočtu na 1 obyvatele došlo v roce 2016 ve výši 419,66 Kč z výše uvedených důvodů.

Obecní úřad udává, že plocha veřejné zeleně, u které provádí údržbu je 126 907 m². Proto v následujícím grafu 3.17 dochází k přepočtu výdajů na 1 m².

$$\text{Výdaje na měrnou jednotku} = \frac{\text{Běžné výdaje na údržbu veřejné zeleně (v daném roce)}}{\text{Celková spravovaná plocha}}$$

Graf 3.17 Vývoj výdajů na údržbu veřejné zeleně v obci Bělkovice-Lašťany v přepočtu na 1 m² v letech 2013-2017 (v Kč)

Zdroj: Interní data obce, vlastní zpracování

Mezi základní charakteristiky obce patří vysoký podíl zeleně. Z toho důvody jsou částky v přepočtu na 1 m² zanedbatelné. Celková výše ovšem zanedbatelná není. Nízké výdaje po

přepočtu jsou způsobeny také tím, že obec, stejně jako ostatní sledované obce, se soustřeďují převážně na vzhled centra obce.

Knihovnické služby

Místní knihovna v obci Bělkovice-Lašťany se nachází v prostorách, který je majetkem obce. Knihovna se nachází v části Bělkovice a je přístupná i pro osoby s omezenou hybností, díky svému umístění v přízemí budovy. Poskytuje návštěvníkům možnost vypůjčení knih, veřejný internet zdarma a tisk dokumentů.

Zabezpečování knihovnických služeb

Zřizovatelem knihovnických služeb je obec Bělkovice-Lašťany. Obec zvolila knihovnu jako organizační složku. O plynulý provoz knihovny se stará knihovnice. Otevírací doba je následující:

- Pondělí 16:00 – 19:00
- Úterý 16:00 – 19:00
- Čtvrtek 17:00 – 20:00

Dle doporučení Ministerstva kultury je počet otevřených hodin (9) sice nedostatečný, ale vzhledem k četnosti využívání služeb a také vzhledem k otevírací době ve večerních hodinách je dostatečná.

Financování knihovny

Obecní knihovna vybírá poplatky za registrované čtenáře i za jednorázové výpůjčky. Za dospělého činí poplatek 70 Kč na jeden kalendářní rok. Za dítě do 15 let, za studenta a za seniora činí poplatek 50 Kč na kalendářní rok. V případě jednorázové výpůjčky je poplatek stanoven na 20 Kč.

Následující tabulka 3.31 zaznamenává využívání knihovnických služeb v obci Bělkovice-Lašťany.

Tab. 3.25 Míra využívání knihovnických služeb v obci Bělkovice-Lašťany v letech 2013-2017

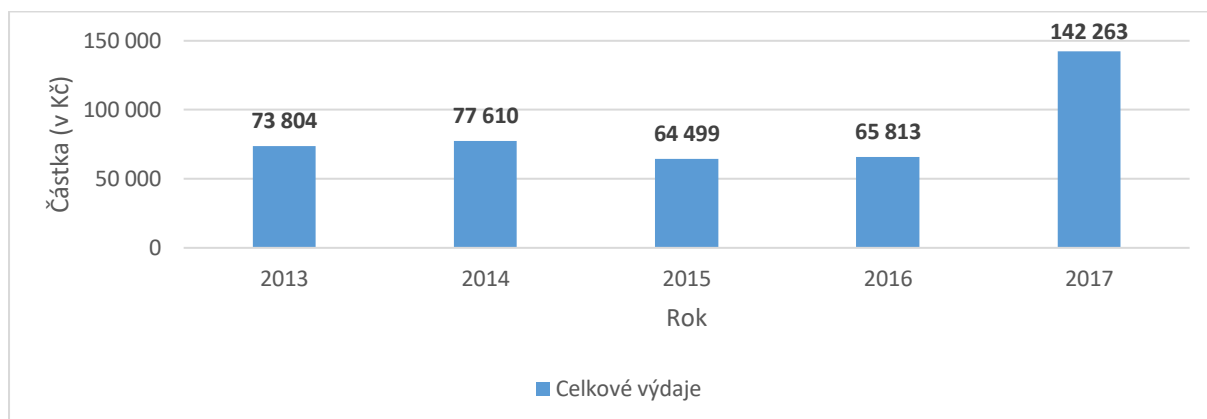
Rok	2013	2014	2015	2016	2017
Registrovaní čtenáři	115	128	110	105	109
Z toho děti do 15 ti let	70	80	65	58	56
Návštěvníci knihovny	1 378	1 369	1 414	1 272	1 034
Výpůjčky celkem	5 076	4 790	4 319	3 602	3 105
Počet výpůjček na 1 registrovaného čtenáře	44,14	37,42	39,26	34,3	28,49

Zdroj: Interní data knihovny, vlastní zpracování

Tabulka 3.25 reflektuje skutečnost snižujícího počtu registrovaných čtenářů i celkových vypůjčených KJ. Nepomohlo ani poskytnutí internetu zdarma, jehož užívání je od roku 2013 (244) až do roku 2017 (23) prudce klesající.

Vzhledem ke skutečnosti, že místní knihovna neeviduje příjem v jednotlivých sledovaných letech a nedochází tedy ke stanovení přesné částky, bylo na základě rozhovoru zjištěno, že příjem z knihovnických služeb se ve sledovaném období pohybuje mezi 7 a 9 tis. Kč. Ve srovnání s výdaji, plynoucími z obecního rozpočtu je zřejmé, že výdaje několikanásobně převyšují jejich příjmy.

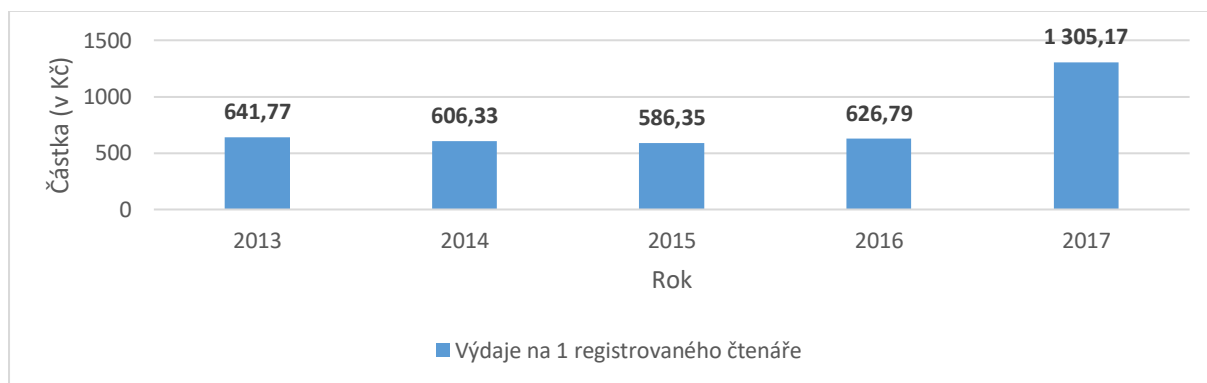
Graf 3.18 Vývoj výdajů na knihovnické služby v obci Bělkovice-Lašťany v letech 2013-2017 (v Kč)

Zdroj: Interní data knihovny, vlastní zpracování

Graf 3.18 znázorňuje výdaje obce na poskytování knihovnických služeb. V roce 2017 výše výdajů představovala částku 142 263 Kč, kdy došlo k nákupu nových knih a drobného majetku. Aby se pro nové knihy našlo místo, došlo k četnému vyřazení starých knih, které byly následně umístěny na autobusové zastávky v obci, kde byly volně přístupné.

Graf 3.19: Vývoj výdajů na 1 registrovaného čtenáře v obci Bělkovice-Lašťany v letech 2013-2017 (v Kč)

Zdroj: Interní data knihovny, vlastní zpracování

Nejvyšší výdaje na knihovnické služby jsou zaznamenány v roce 2017, kdy obecní úřad poskytl 27 600 Kč na nákup nových knih a dále se nakoupilo vybavení do knihovny. Obec se tak snaží zvýšit zájem o půjčování knih a bojuje tak proti klesající tendenci ve využívání těchto služeb.

Sběr, nakládání a svoz komunálního odpadu

Svoz komunálního odpadu v obci zajišťuje firma Marius Pedersen, a.s., a to jednou za 14 dní.

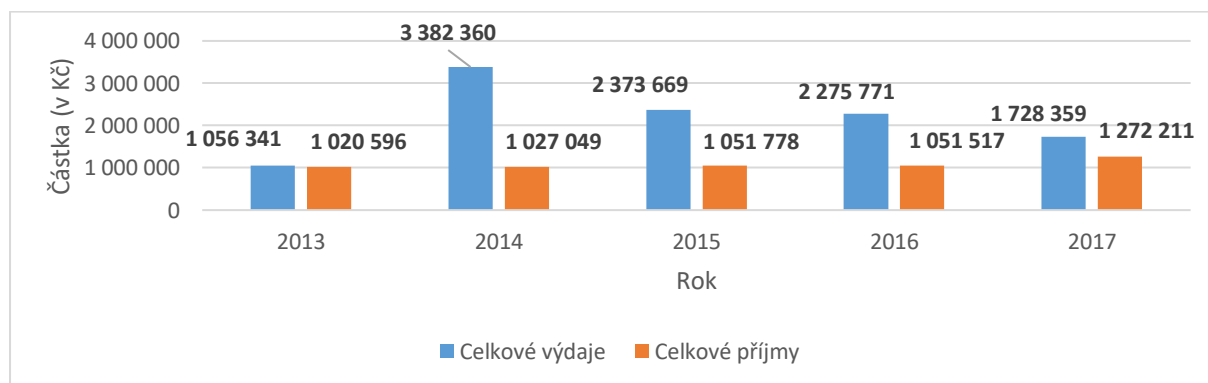
Biologický odpad mohou občané odložit ve sběrném dvoře, který byl zřízen v roce 2014. Dále byly občanům pronajaty kompostéry v roce 2015 a to v celkovém počtu 280 ks, které se po uplynutí nájemní doby (5 let) stávají jejich majetkem. Další poskytnutí kompostérů obec naplánovala na rok 2018, které se uskutečnilo v celkovém počtu 180 ks a to stejným způsobem pronajmutí a následného nabytí do osobního vlastnictví.

Pro tříděný odpad je v obci umístěno 9 stanovišť s kontejnery na separovaný odpad (papír, sklo, plast).

V obce je stanoven následující poplatek za poskytování této služby. Na roky 2013, 2014, 2015 a 2016 byl poplatek stanoven na 456 Kč na osobu. Od roku 2017 je sazba stanovena na 552 Kč na osoba.

V následujícím grafu 3.20 je znázorněna částka celkových příjmů a celkových výdajů v průběhu sledovaného období.

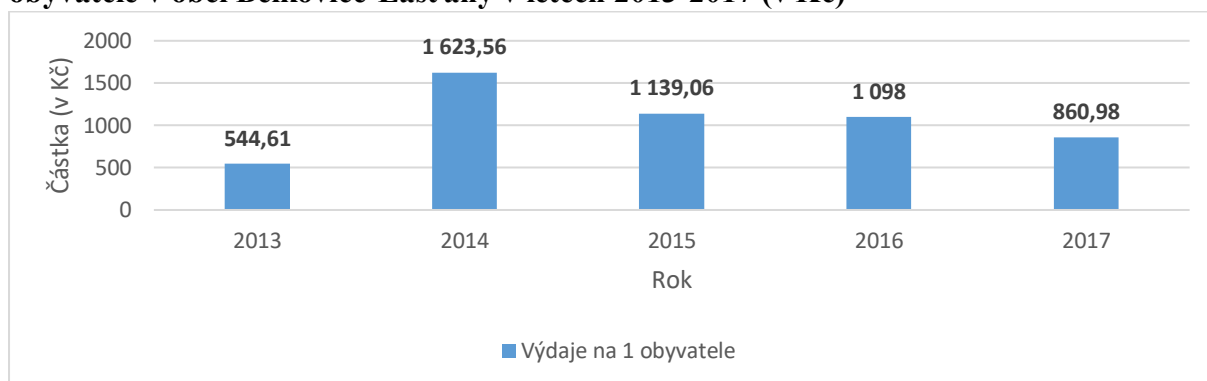
Graf 3.20: Vývoj příjmů a výdajů na sběr, nakládání a svoz komunálního odpadu v obci Bělkovice-Lašťany v letech 2013-2017 (v Kč)

Zdroj: Interní data obce, vlastní zpracování

Z grafu 3.20 je zřejmé, že v roce 2013 došlo k nejnižšímu rozdílu mezi stranou příjmovou a stranou výdajovou. Rozdíl mezi nimi je 35 745 Kč. V roce 2014 došlo k výraznému navýšení výdajů z důvodu likvidace skládky komunálního odpadu v katastrálním území obce, kde byla plánovaná výstavba nových rodinných domů a dále z důvodu zřízení sběrného dvora.

Graf 3.21 Vývoj výdajů na sběr, nakládání a svoz komunálního odpadu v přepočtu na 1 obyvatele v obci Bělkovice-Lašťany v letech 2013-2017 (v Kč)

Zdroj: Interní data obce, vlastní zpracování

3.4.3 Obec Dolany

Veřejné osvětlení

V obci se nachází převážně zastaralé osvětlení, které je spojeno s vysokými finančními náklady na opravy a provoz.

Tab. 3.26 znázorňuje celkové výdaje spojené s veřejným osvětlením v průběhu sledovaného období.

Tab. 3.26 Vývoj výdajů na veřejné osvětlení v obci Dolany v letech 2013–2017 (v Kč)

Rok	2013	2014	2015	2016	2017
Celkové náklady	1 148 081	1 051 353	682 782	1 188 621	1 658 740

Zdroj: Interní data obce, vlastní zpracování

Tab. 3.26 má vypovídající hodnotu o nákladech vynaložených na veřejné osvětlení. Každý rok zde byly provedeny opravné práce. V roce 2015 však náklady na opravu byly minimální a částka zahrnuje poměrově větší část na spotřebu elektrické energie. V roce 2017 došlo k revitalizaci vybraných SB, u kterých došlo k přechodu na LED osvětlení.

Pro přesnější analýzu jsou v následujícím tab. 3.27 vyobrazeny provozní náklady na veřejné osvětlení, tedy náklady očištěné o investiční náklady.

$$\text{Provozní náklady} = \text{Celkové náklady} - \text{investiční náklady}$$

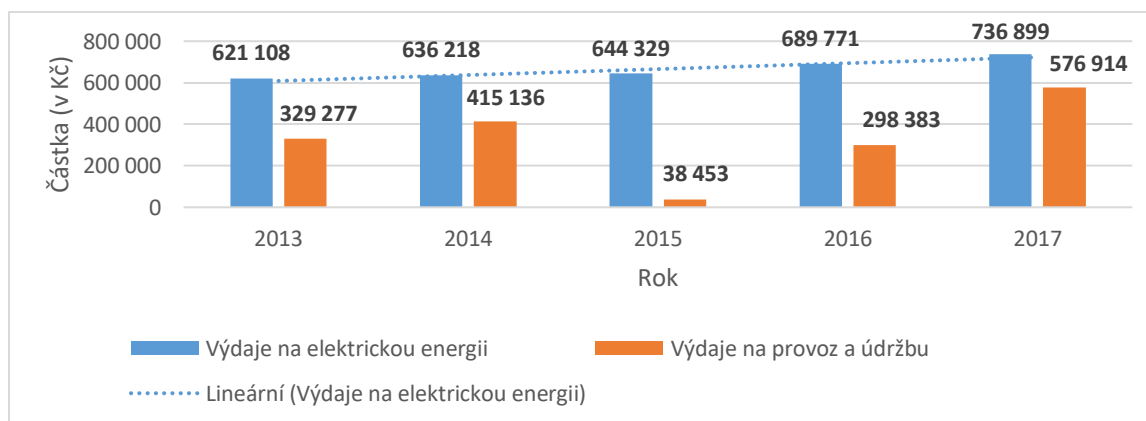
Tab. 3.27 Vývoj provozních nákladů na veřejné osvětlení v obci Dolany v letech 2013-2017 (v Kč)

Rok	2013	2014	2015	2016	2017
Provozní náklady	950 385	1 051 353	682 782	988 158	1 313 813

Zdroj: Interní data obce, vlastní zpracování

Z tab. 3.27 je zřejmé, že nejnižší vynaložené výdaje spojené s provozem veřejného osvětlení byly v roce 2015 s částkou 682 782 Kč. Naopak k nejvyšším výdajům došlo v roce 2017 ve výši 1 313 813 Kč z důvodu četných oprav na veřejném osvětlení.

Graf 3.22 Rozdělení provozních výdajů na veřejné osvětlení dle výdaje na elektrickou energii a dle výdajů na opravy a údržbu v obci Dolany v letech 2013-2017 (v Kč)

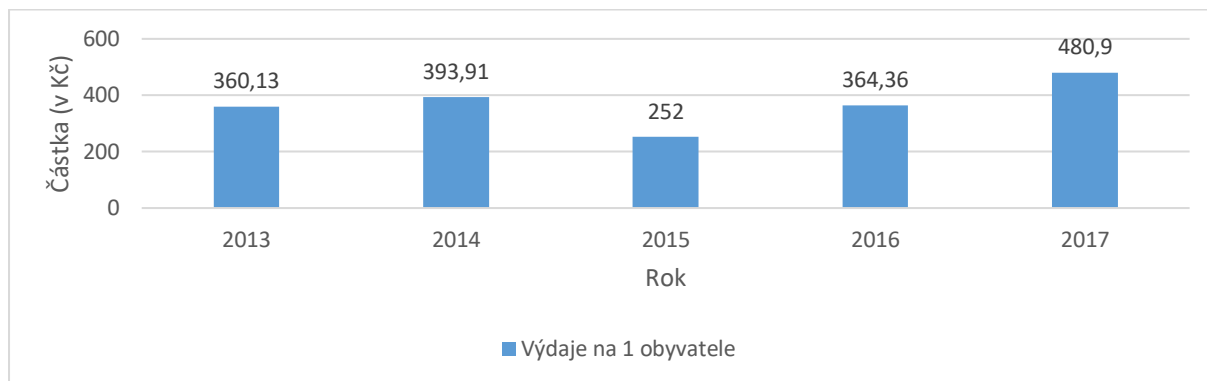
Zdroj: Interní data obce, vlastní zpracování

V grafu 3.22 jsou znázorněny výdaje na elektrickou energii a výdaje na opravy a údržbu veřejného osvětlení. Poměrově vyšší část představují každoročně výdaje na elektrickou energii. Náklady vynaložené na opravy a údržbu se odvíjejí od počtu SB, jejichž stářím a pravidelnou realizací údržby, jež představují prevenci před poruchami a s tím spojenými výdaji. Jelikož se jedná převážně o stará výbojková osvětlení, je jejich provoz i finančně náročnější. U spotřeby elektrické energie dochází k nejnižším výdajům v roce 2013 s částkou 621 108 Kč, a naopak nejnáročnější na výdaje byl rok 2017 s částkou 736 899 Kč. Opravy a údržba je součástí provozních nákladů a je nutné je tedy do výdajů, které obec musí každoročně vynaložit, započíst. Nejnižší výdaje, které musely být na opravy a údržbu vynaloženy byl rok 2015 s částkou 38 453 Kč. Naopak nejvyšší částka byla 576 914 Kč, a to v roce 2017.

V následujícím grafu 3.23 dochází k přepočtu provozních výdajů na 1 obyvatele podle následujícího vzorce.

$$\text{Výdaje na 1 obyvatele} = \frac{\text{Porozovní náklady (v daném roce)}}{\text{Počet obyvatel (v daném roce)}}$$

Graf 3.23 Vývoj provozních nákladů na veřejné osvětlení v přepočtu na 1 obyvatele v obci Dolany v letech 2013-2017 (v Kč)

Zdroj: Interní data obce, vlastní zpracování

Nejnižší výdaje byly vynaloženy v roce 2015 s částkou 252 Kč/obyvatel. Naopak k nejvyšším výdajům došlo v roce 2017 s částkou 480,9 Kč/obyvatel z výše uvedených důvodů.

V následujících grafech 3.24-3.26 dochází k soustředění pozornosti na počet SB, které se v průběhu sledovaného období mění. Celkový přírůstek SB činil 15 ks.

K přepočtu provozních výdajů na 1 SB dochází pomocí následujícího rovnice.

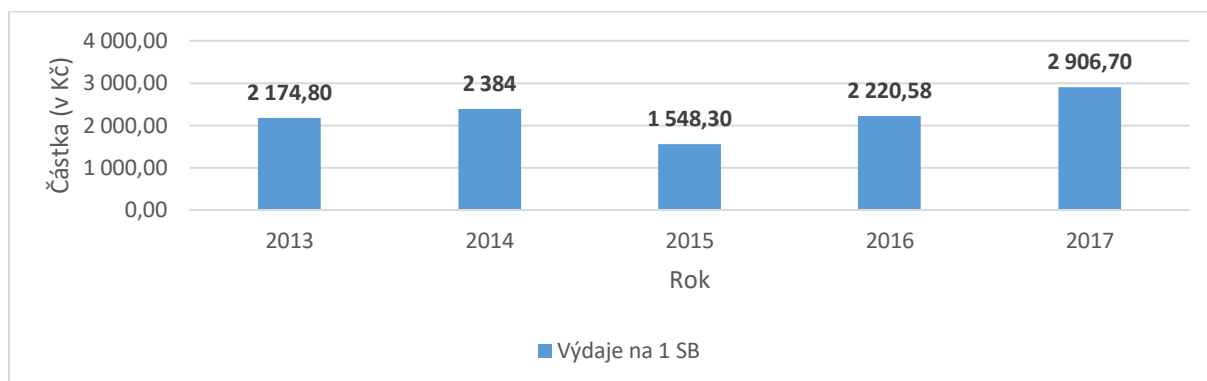
$$\text{Výdaje na 1 SB} = \frac{\text{Provozní náklady (v daném roce)}}{\text{Počet SB (v daném roce)}}$$

Tab. 3.28 Vývoj počtu SB v obci Dolany v letech 2013-2017

Rok	2013	2014	2015	2016	2017
Počet SB	437	441	441	445	452

Zdroj: Interní data obce, vlastní zpracování

Graf 3.24: Vývoj provozních nákladů na veřejné osvětlení v přepočtu na 1 SB v obci Dolany v letech 2013-2017 (v Kč)

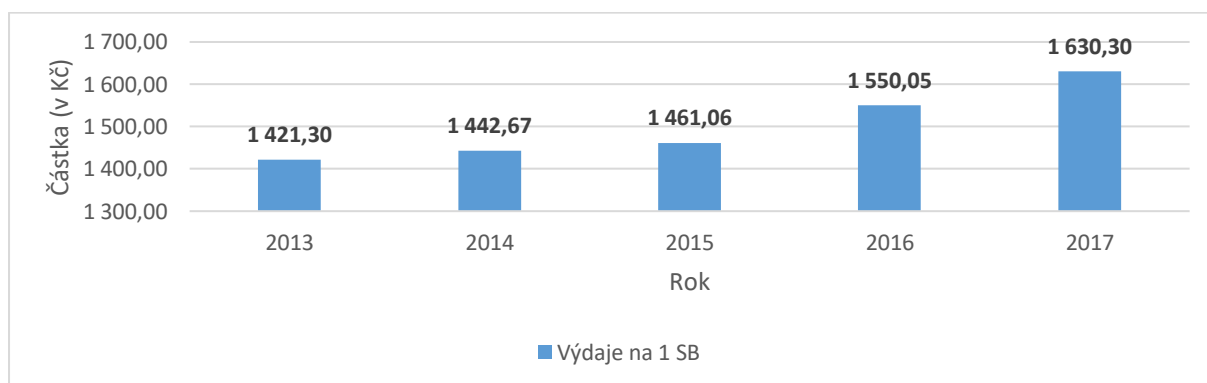
Zdroj: Interní data obce, vlastní zpracování

Počet SB je vysoký vzhledem k rozmístění obce a její rozlohy. Provozní náklady v přepočtu na 1 SB jsou nejnižší v roce 2015 ve výši 1 548,3 Kč. K nejvyšším provozním nákladům v přepočtu na 1 SB došlo v roce 2017 ve výši 2 906,07 Kč

Dále dochází k následujícím přepočtům. Výdaje na elektrickou energii/SB a výdaje na opravy a údržbu/SB. K přepočtu výdajů na elektrickou energii na 1 SB dochází následovně.

$$\text{Výdaje na 1 SB} = \frac{\text{Výdaje na elektrickou energii (v daném roce)}}{\text{Počet SB (v daném roce)}}$$

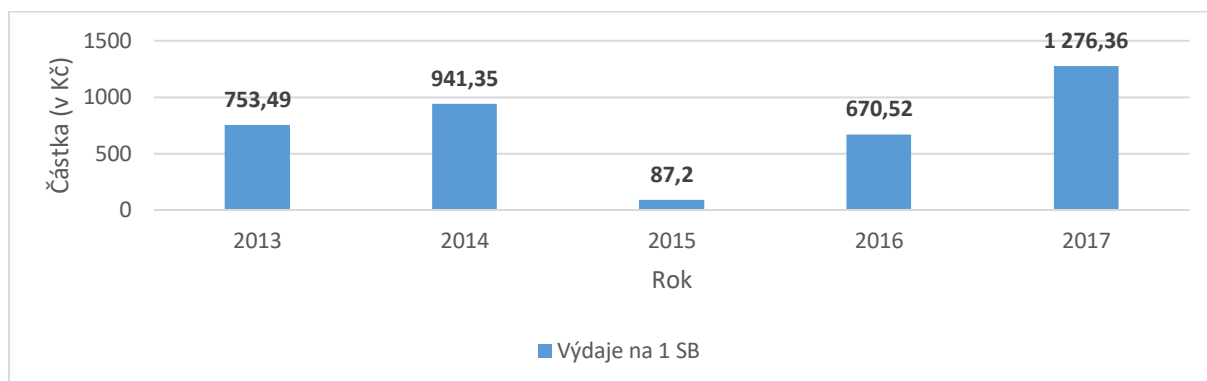
Graf 3.25 Vývoj výdajů na elektrickou energii veřejného osvětlení v přepočtu na 1 SB v obci Dolany v letech 2013-2017 (v Kč)

Zdroj: Interní data obce, vlastní zpracování

Výdaje na elektrickou energii veřejného osvětlení v přepočtu na 1 SB má rostoucí tendenci. Nejnižší výdaje byly vynaloženy v roce 2013 ve výši 1 421,3 Kč/SB. Nejvyšší výdaje byly vynaloženy v roce 2017 ve výši 1 630,3 Kč/SB. Narůstající trend reflektuje navyšování cen elektrické energie, jejichž predikce je jejich pokračující nárůst.

Graf 3.26 Vývoj výdajů na opravy a údržbu veřejného osvětlení v přepočtu na 1 SB v obci Dolany v letech 2013-2017 (v Kč)

Zdroj: Interní data obce, vlastní zpracování

Výdaje na opravy a údržbu veřejného osvětlení v přepočtu na 1 SB je velmi rozdílný. Nejnížší výdaje byly vynaloženy v roce 2015 ve výši 87,2 Kč/SB, jež je zapříčiněno nízkými výdaji na opravy v daném roce. Nejvyšší výdaje byly vynaloženy v roce 2017 ve výši 1 276,36 Kč/SB.

Údržba veřejné zeleně

Údržbu veřejné zeleně zabezpečuje obec externě na základě smlouvy s firmou BENED – zahradní architektura, s.r.o. Údržba veřejné zeleně v obci představuje převážně sečení trávy v letních měsících a dostatečné zavlažování. V případě nebezpečí nedostatku vody, jde obec příkladem obyvatelům a zavlažování neprovádí.

Tab. 3.29 Vývoj výdajů na údržbu veřejné zeleně v obci Dolany v letech 2013–2017 (v Kč)

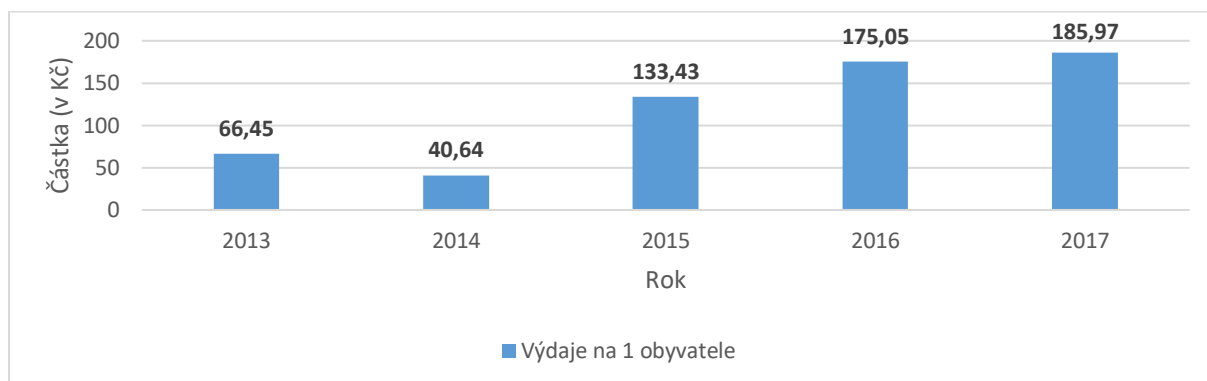
Rok	2013	2014	2015	2016	2017
Celkové náklady	172 310	107 250	361 454	617 132	504 352

Zdroj: Interní data obce, vlastní zpracování

Každý rok se výdaje na údržbu veřejné zeleně velmi liší. Nejnížší výdaje představuje rok 2014 s částkou 107 250 Kč, a naopak nejvyšší výdaje jsou zaznamenány v roce 2016 v celkové výši 617 132 Kč. Tato částka dosahuje vysokých hodnot kvůli revitalizaci zeleně kolem tamního kostela ve výši 142 399 Kč. Jelikož je tato položka považována za investici, do přepočtu na jednotky nebude zahrnuta a jako vycházející částka k přepočtu bude sloužit 474 733 Kč, jež představuje běžné výdaje v daném roce.

$$\text{Výdaje na 1 obyvatele} = \frac{\text{Běžné výdaje (v daném roce)}}{\text{Počet obyvatel (v daném roce)}}$$

Graf 3.27 Vývoj výdajů na údržbu veřejné zeleně v přepočtu na 1 obyvatele v obci Dolany v letech 2013-2017 (v Kč)

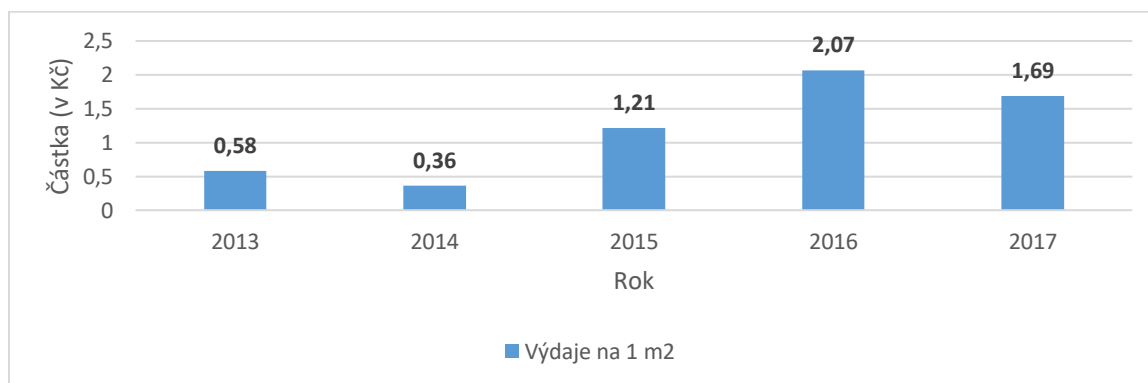
Zdroj: Interní data obce, vlastní zpracování

V roce 2014, kdy celkové výdaje na údržbu veřejné zeleně byly nejnižší, je částka v přepočtu na 1 obyvatele také nejnižší, ve výši 40,64 Kč. Nejvyšší zaznamenaná hodnota byla 185,97 Kč na 1 obyvatele, a to v roce 2017.

Obecní úřad vykazuje 298 116 m² veřejné zeleně, u které probíhá údržba. Dále uvádí, že údržba je prováděna převážně v centru obce a podél místní komunikace. V grafu 3.28 dochází k přepočtu běžných výdajů na údržbu veřejné zeleně na 1 m².

$$\text{Výdaje na měrnou jednotku} = \frac{\text{Běžné výdaje (v daném roce)}}{\text{Celková spravovaná plocha}}$$

Graf 3.28 Vývoj výdajů na údržbu veřejné zeleně v přepočtu na 1 m² v letech 2013-2017 (v Kč)

Zdroj: Interní data obce, vlastní zpracování

Knihovnictví

Knihovnické služby zabezpečuje obec jako svoji organizační složku. Pro výkon služby zaměstnává dvě osoby, kdy jedna knihovnice má na starosti literaturu pro dospělé, druhá literaturu pro děti a mládež. Knihovna je umístěna v budově, která je ve vlastnictví obce, jejíž součástí je i tamní restaurace. Budova je však ve špatném stavu a byla by zde potřeba zrealizovat rekonstrukci. Knihovna je umístěna ve druhém patře. Schody vedoucí do knihovny jsou velmi prudké, a proto její umístění není vhodné pro osoby s jakýmkoliv pohybovým omezením. Knihovna je otevřena veřejnosti pouze jeden den v týdnu (pátek od 14:00 – 17:30), z čehož lze usoudit, že se jí snaží pouze udržet v provozu, čemuž nasvědčuje i fakt, že obec neinvestuje do nákupu nových knih.

Tab. 3.30: Míra využívání knihovnických služeb v obci Dolany v letech 2013-2017 (v Kč)

Rok	2013	2014	2015	2016	2017
Registrovaní čtenáři	69	60	54	53	38
Návštěvníci knihovny	704	582	641	606	438
Výpůjčky celkem	1 698	1 285	1 459	1 188	846
Počet výpůjček na 1 registrovaného čtenáře	24,6	21,41	27,01	22,41	22,26

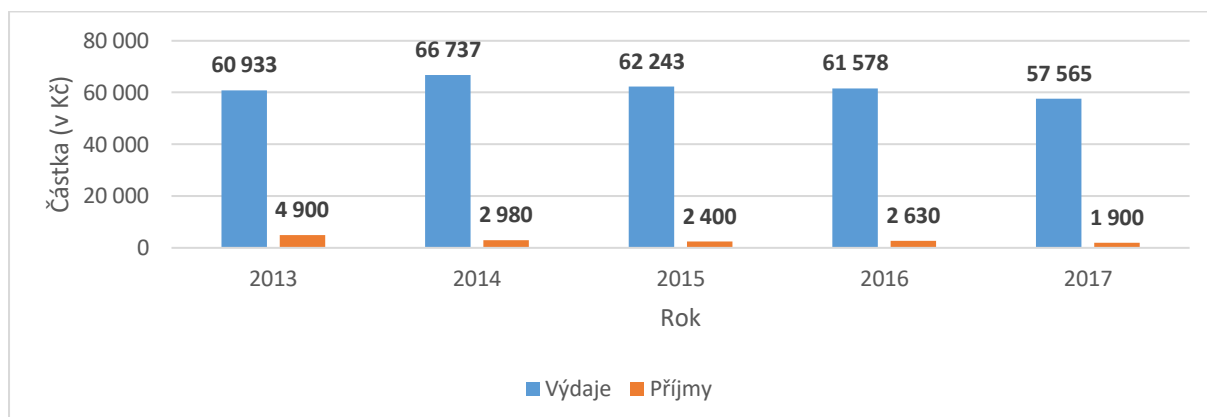
Zdroj: Interní data knihovny, vlastní zpracování

Míru využívání knihovnických služeb znázorňuje tab. 3.30, která má vypovídající hodnotu o prudce klesajícím počtu registrovaných čtenářů, stejně jako celkový počet vypůjčených KJ.

Financování knihovny

Knihovna vybírá poplatek za své služby za každý kalendářní rok. Pro děti do 15 let je poplatek stanoven na 20 Kč, stejně jako u studentů a seniorů. Pro dospělé činí poplatek 40 Kč za kalendářní rok. Tak jako ve všech sledovaných obcích jsou příjmy knihovny nedostatečné a je tedy nutné financování ze strany obce, jež jsou znázorněny v grafu 3.29. Obec nezískala ve sledovaném období žádné dotace a celkové výdaje, jsou výdaje obecního rozpočtu.

Graf 3.29 Vývoj příjmů a výdajů za knihovnické služby v obci Dolany v letech 2013-2017 (v Kč)

Zdroj: Interní data knihovny, vlastní zpracování

Z grafu 3.29 je zřejmé, že výdaje několikanásobně převyšují jejich příjmy, které jsou z důvodu velmi nízké návštěvnosti místní knihovny malé a mají ve sledovaném období klesající trend. Nejvyšší příjmy z knihovnických služeb představuje rok 2013 s částkou 4 900 Kč. V roce 2017 však došlo k příjmům ve výši pouhých 1 900 Kč.

Vývoj výdajů obce na provoz knihovny se pohybuje velmi obdobně. Nejnížší vynaložená částka byla v roce 2017 a to ve výši 57 565 Kč. Nejvyšší výdaje byly uskutečněny v roce 2014 s částkou 66 737 Kč.

$$\text{Výdaje na 1 registrovaného čtenáře} = \frac{\text{Celkové výdaje (v daném roce)}}{\text{Počet registrovaných čtenářů (v daném roce)}}$$

Tab. 3.31 Vývoj výdajů na knihovnické služby v přepočtu na 1 registrovaného čtenáře v obci Dolany v letech 2013-2017 (v Kč)

Rok	2013	2014	2015	2016	2017
Výdaje na 1 registrovaného čtenáře	883,1	1 112,28	1 152,65	1 161,85	1 514,87

Zdroj: Interní data knihovny, vlastní zpracování

Z tabulky 3.31 vyplývá, že knihovnické služby poskytované v obci Dolany nejsou příliš oblíbenou službou. Výdaje na provoz služby je sice nízký, ale v přepočtu na 1 registrovaného čtenáře jsou výdaje vysoké. Tato skutečnost může být způsobena hned několika faktory: neprobíhá nákup nových knih, nedochází k modernizaci zařízení, umístění knihovny není vhodné, otevírací doba je nedostatečná (dle doporučení Ministerstva kultury).

Sběr, nakládání a svoz komunálního odpadu

Svoz komunálního odpadu zabezpečuje firma AVE komunální služby, a.s. a to v intervalu jednou za 2 týdny. Tato firma dále zabezpečuje vytřídění obalových složek, svoz nebezpečného odpadu (2 x do roka), svoz biologicky rozložitelných odpadů a objemného odpadu.

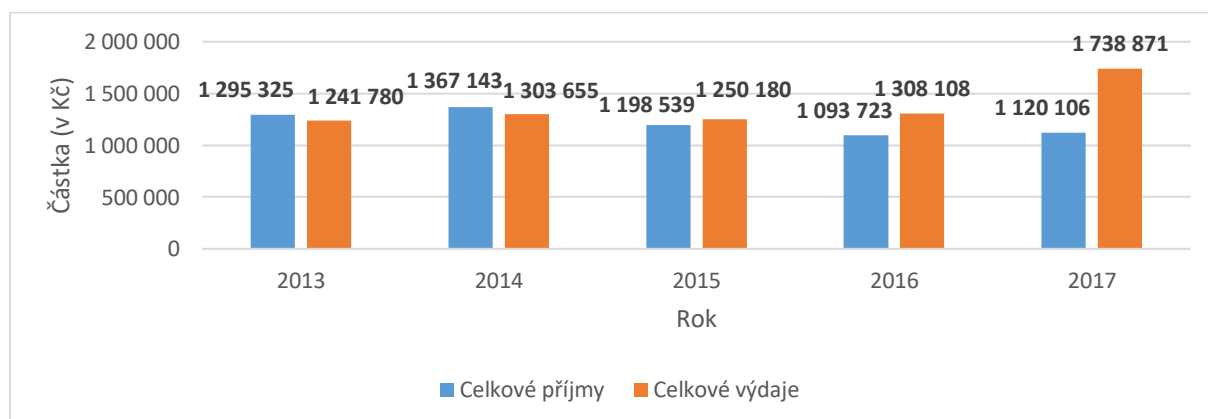
Na území obce se nachází celkem 19 sběrných míst na tříděný odpad (na papír 22 kontejnerů, na plast 32 kontejnerů a na sklo 20 kontejnerů). Na některých stanovištích se nachází i kontejner na SKO. Ke svozu kontejnerů s papírem dochází 1 x týdně. Plasty jsou sváženy také v intervalu 1x týdně. Kontejnery na sklo jsou sváženy dle potřeby. Zabezpečování tříděného odpadu uskutečňuje firma EKO-KOM, a.s. na základě smlouvy, která je každoročně upravována.

Na území obce je dále zajišťován sběr nepotřebného materiálu (oděvy, obuv, textil) zajišťován firmou REVENGE, a.s. a PHU YUGO GOLINSKY.

V obci Dolany došlo v roce 2014 ve spolupráci s firmou EKO-KOM, a.s. k poskytnutí tašek na tříděný odpad (papír, plast, sklo) zdarma, z důvodu podpory třídění odpadu.

V roce 2017 byl stanoven poplatek 396 Kč/obyvatel. Od poplatku byly osvobozeni děti, které byly v daném roce mladší dvou let. Avšak v roce 2013 činil poplatek 492 Kč za poplatníka na rok. Od poplatky byly i v tomto roce osvobozeny děti do 2 let věku.

Graf 3.30 Vývoj příjmů a výdajů na sběr, nakládání a svoz komunálního odpadu v obci Dolany v letech 2013-2017 (v Kč)

Zdroj: Interní data obce, vlastní zpracování

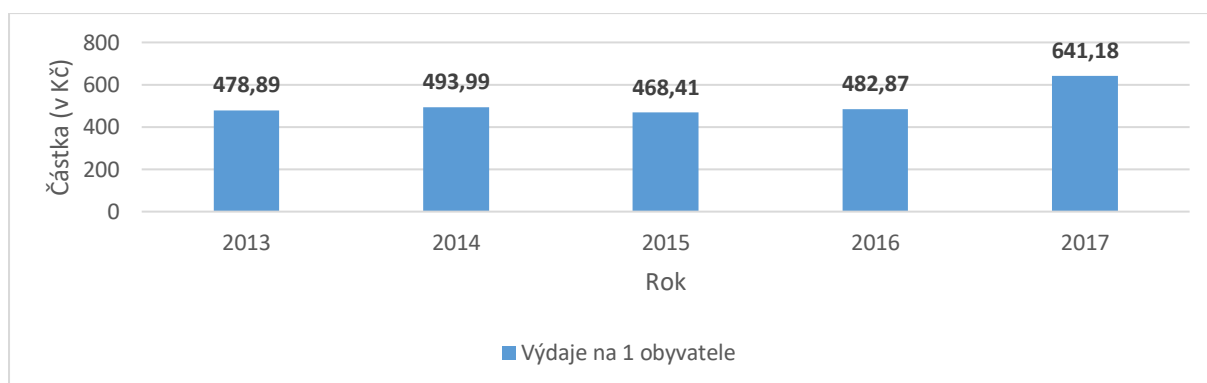

Na počátku sledovaného období je rozdíl mezi příjmy a výdaji na tuto službu nejmenší. Představuje částku 53 545 Kč. V posledních letech se však rozdílná částka výrazně prohlubuje. Příjmy z místních poplatků se snižují, avšak výdaje mají rostoucí trend.

V grafu 3.31 jsou znázorněny výdaje přepočtené na 1 obyvatele.

$$\text{Výdaje na 1 obyvatele} = \frac{\text{Celkové výdaje (v daném roce)}}{\text{Počet obyvatel (v daném roce)}}$$

Graf 3.31 Vývoj výdajů na sběr, nakládání a svoz komunálního odpadu v přepočtu na 1 obyvatele v obci Dolany v letech 2013-2017 (v Kč)

Zdroj: Interní data obce, vlastní zpracování

Výdaje na 1 obyvatele se každým rokem pohybuje v rozmezí 468–493 Kč. Jediný rok 2017 představuje výrazněji nejvyšší výdaje na 1 obyvatele, v částce 641,18 Kč.

3.4.4 Obec Tověř

Veřejné osvětlení

Obecní úřad udává, že počet SB v obci se ve sledovaném období nezměnil, nedošlo tedy k investičním výdajům a počet SB je 123 ks. K větším investicím do obnovy veřejného osvětlení došlo v předcházejících letech. Veřejné osvětlení se v hojném počtu nachází kolem hlavní trasy, místní komunikace vedoucí obcí. Jelikož obec Tověř je rozložena právě kolem místní komunikace a ve sledovaném období nedošlo k výstavbě nové lokality obce, nezměnil se tak ani počet SB.

Následující tabulka 3.32 tedy znázorňuje výdaje spojené s provozem veřejného osvětlení a jedná se tedy o provozní náklady.

Tab. 3.32 Vývoj provozních nákladů na veřejné osvětlení v obci Tověř v letech 2013-2017 (v Kč)

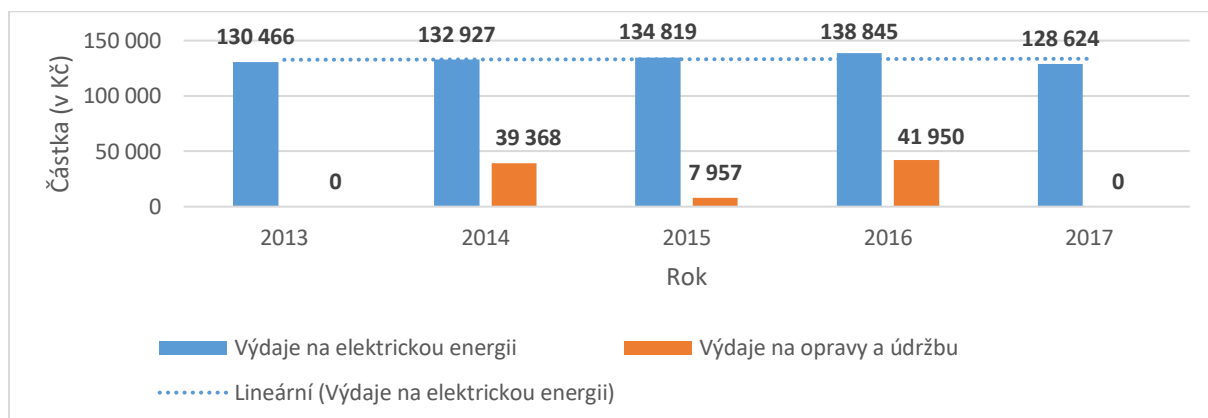
Rok	2013	2014	2015	2016	2017
Počet SB	130 466	172 295	142 776	180 795	128 624

Zdroj: Interní data obce, vlastní zpracování

Výdaje spojené s provozem veřejného osvětlení se pohybují v rozmezí od 128 tis. Kč do 180 tis. Kč. Nejnížší výdaje byly vynaloženy v roce 2017 s částkou 128 624 Kč, a naopak nejvyšší výdaje byly vynaloženy v roce 2016 a to ve výši 180 795 Kč.

V následujícím grafu 3.32 dochází k rozdělení výdajů na výdaje spojené s elektrickou energií a výdaje vynaložené na opravy a údržbu.

Graf 3.32 Rozdělení provozních nákladů na veřejné osvětlení dle výdajů na elektrickou energii a dle výdajů na opravy a údržbu v obci Tověř v letech 2013-2017 (v Kč)

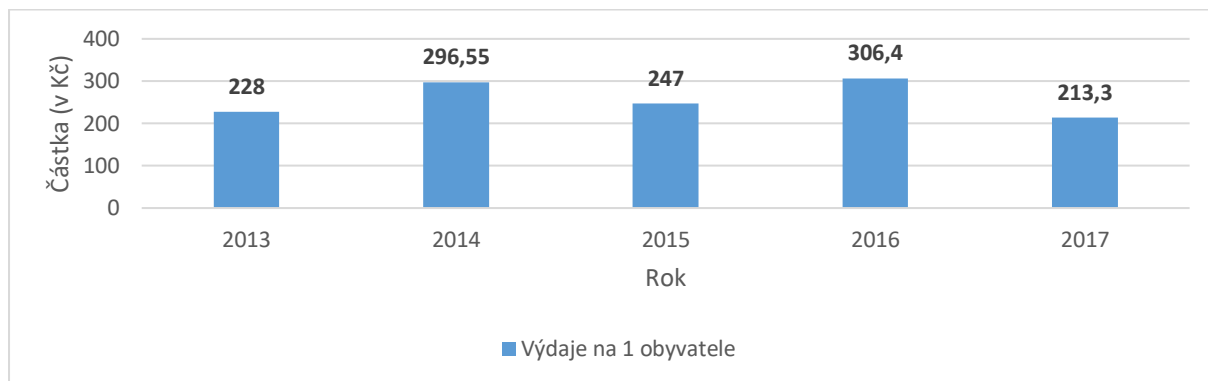
Zdroj: Interní data obce, vlastní zpracování

Jak je z grafu 3.32 zřejmé, výdaje na spotřebu elektrické energie mají v roce 2017 oproti předcházejícím rokům klesající tendenci i přes zvyšující se ceny za elektrickou energii. Obec Tověř to vysvětluje tak, že docházelo často k vypínání veřejného osvětlení v pozdních nočních hodinách z důvodu úspor. Z tohoto důvodu rok 2017 představuje i nejnižší výdaje vynaložené na elektrickou energii v absolutní hodnotě. K tomuto kroku také muselo docházet v následujícím roce 2018, kdy po ověření byly výdaje 127 505 Kč. Oproti tomu v roce 2016, kdy nedocházelo k úmyslnému vypínání veřejného osvětlení, došlo k nejvyšším vynaloženým výdajům na elektrickou energii ve výši 138 845 Kč.

V následujícím grafu 3.33 dochází k přepočtu provozních nákladů na 1 obyvatele.

$$\text{Výdaje na 1 obyvatele} = \frac{\text{Provozní náklady (v daném roce)}}{\text{Počet obyvatel (v daném roce)}}$$

Graf 3.33 Vývoj provozních nákladů na veřejné osvětlení v přepočtu na 1 obyvatele v obci Továř v letech 2013-2017 (v Kč)

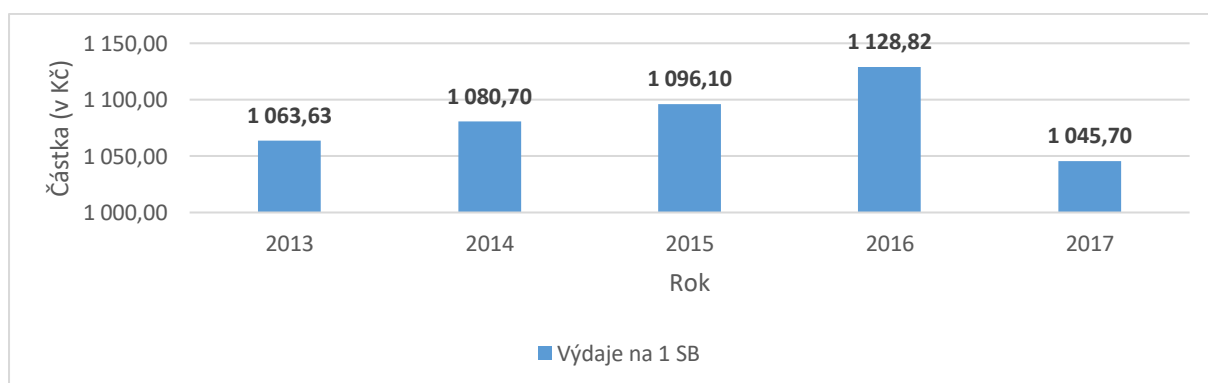
Zdroj: Interní data obce, vlastní zpracování

Provozní náklady na veřejné osvětlení v přepočtu na 1 obyvatele jsou uvedeny v předcházejícím grafu 3.33. Nejnížší výdaje byly vynaloženy v roce 2017 a to částkou 213,3 Kč na jednoho obyvatele. K nejvyšším výdajům došlo po přepočtu v roce 2016 ve výši 306,4 Kč.

V grafu 3.34 došlo k přepočtu výdajů na elektrickou energii veřejného osvětlení následující rovnicí.

$$\text{Výdaje na 1 SB} = \frac{\text{Výdaje na elektrickou energii (v daném roce)}}{\text{Počet SB (v daném roce)}}$$

Graf 3.34 Vývoj výdajů na spotřebu elektrické energie veřejného osvětlení v přepočtu na 1 SB v obci Továř v letech 2013-2017 (v Kč)

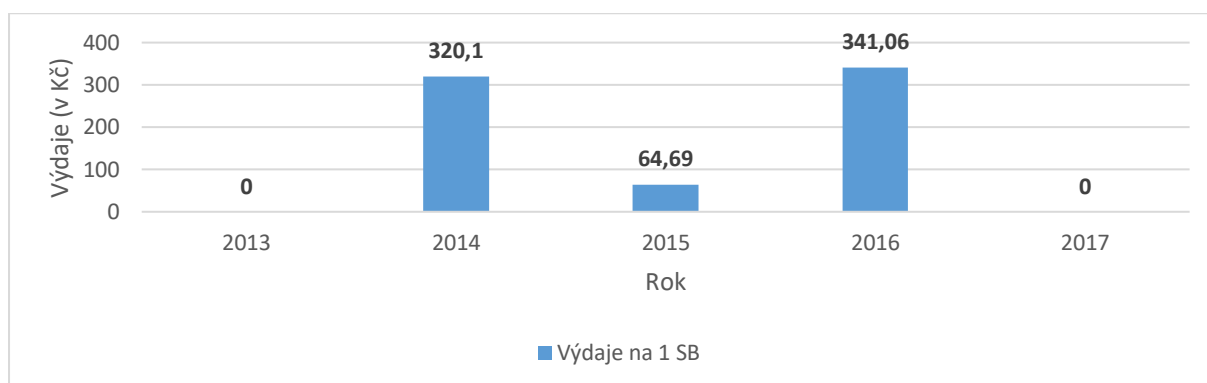
Zdroj: Interní data obce, vlastní zpracování

Výdaje na elektrickou energii mají obdobný vývoj. Jejich průměrná hodnota za sledované období dosahuje 1 082,99¹⁶ Kč/1 SB.

Graf 3.35 představuje vývoj výdajů vynaložených na údržbu a opravy veřejného osvětlení v přepočtu na 1 SB pomocí uvedeného vzorce.

$$\text{Výdaje na 1 Sb} = \frac{\text{Celkové výdaje na provoz a údržbu (v daném roce)}}{\text{Počet SB (v daném roce)}}$$

Graf 3.35 Vývoj výdajů na opravy a údržbu veřejného osvětlení v přepočtu na 1 SB v obci Továř v letech 2013-2017 (v Kč)

Zdroj: Interní data obce, vlastní zpracování

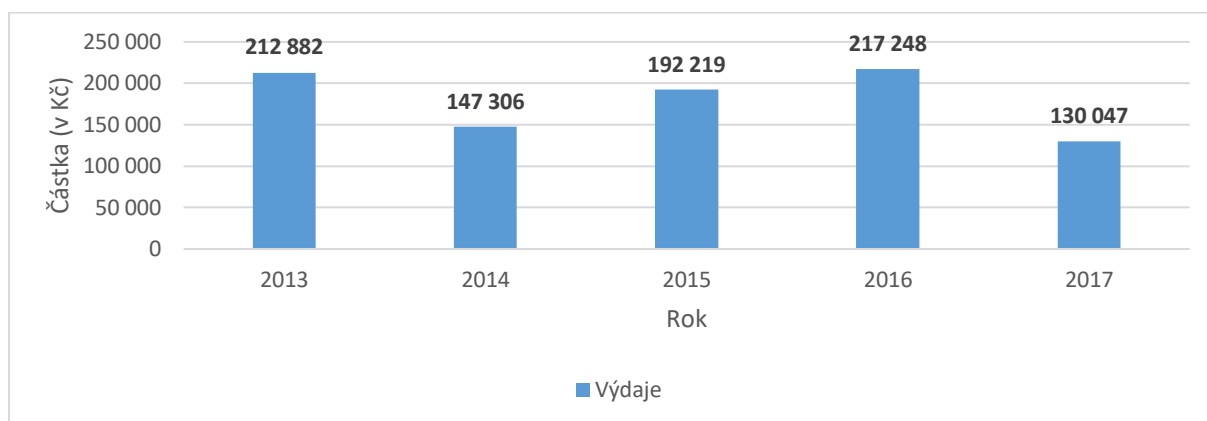
Obecní úřad uvádí, že se na katastrálním území obce nachází 123 SB a tento počet se od roku 2013 do 2017 nezměnil vzhledem k absenci výstavby nové lokality obce, která začala až v minulém roce, tedy v roce 2018. V následujících letech lze tedy počítat s investicí do výstavby nových SB.

Údržba veřejné zeleně

V obci Továř se nachází veřejná zeleň, u které obec provádí údržbu v rozloze 24 927 m². Stejně jako předcházející obce, se i obec Továř soustřeďuje na zeleň, která se nachází v centru obce. Během sledovaného období došlo k investičním nákladů v roce 2016 ve výši 511 868 Kč, z důvodu revitalizace rostlin.

¹⁶ $x = \frac{\text{Výdaje na elektrickou energii v přepočtu na 1 SB za rok 2013+2014+2015+2016+2017}}{\text{Počet sledovaných let (5)}}$

Graf 3.36 Vývoj výdajů na údržbu veřejné zeleně v obci Tověř v letech 2013-2017 (v Kč)

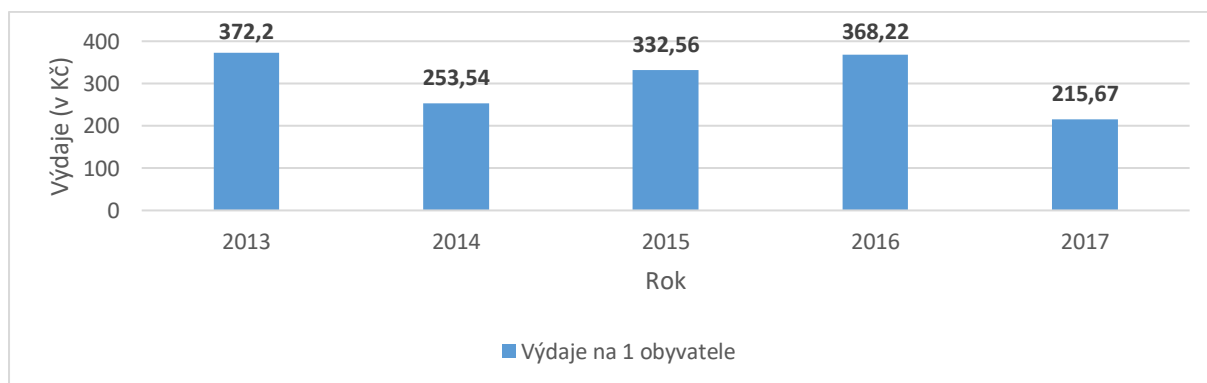
Zdroj: Interní data obce, vlastní zpracování

Z důvodu investičních nákladů v roce 2016 (511 868 Kč), je znázorněná částka očištěna o tuto investici. Vydaná částka v tomto roce také zároveň představuje nejvyšší náklady na úpravu veřejné zeleně ve sledovaném období. Následující rok 2017 představuje nejnižší výdaje obecního rozpočtu na tuto službu v celkové výši 130 047 Kč.

Z důvodu komparace dochází k přepočtu běžných výdajů na 1 obyvatele.

$$\text{Výdaje na 1 obyvatele} = \frac{\text{Běžné výdaje na údržbu veřejné zeleně (v daném roce)}}{\text{Počet obyvatel (v daném roce)}}$$

Graf 3.37 Vývoj výdajů na údržbu veřejné zeleně v přepočtu na 1 obyvatele v obci Tověř v letech 2013-2017 (v Kč)

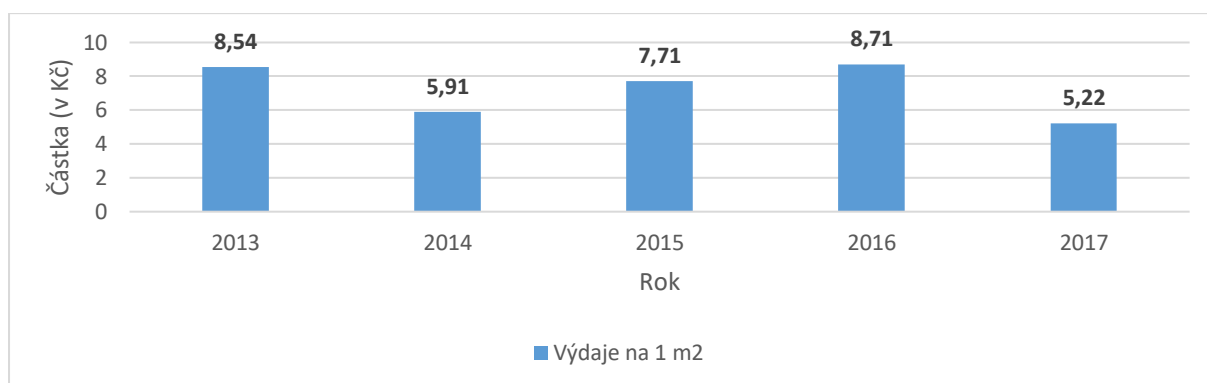
Zdroj: Interní data obce, vlastní zpracování

Po přepočtu výdajů na údržbu veřejné zeleně po přepočtu na 1 obyvatele můžeme sledovat rok s nejnižšími výdaji na 1 obyvatele, rok 2017 a naopak rok s nejvyššími výdaji na 1 obyvatele, kterým je rok 2016.

Obec uvádí, že výměra veřejné zeleně v obci činí 24 927 m². Z toho důvodu dochází k přepočtu výdajů na 1 m².

$$\text{Přepočet na měrnou jednotku} = \frac{\text{Běžné výdaje (v daném roce)}}{\text{Celková spravovaná plocha}}$$

Graf 3.38 Vývoj výdajů na údržbu veřejné zeleně v přepočtu na 1 m² v obci Továř v letech 2013-2017 (v Kč)

Zdroj: Interní data obce, vlastní zpracování

Knihovnické služby

Knihovna obce Továř se nachází v nově zrekonstruované budově obecního úřadu. Je však umístěna ve 2. patře, takže není vhodná pro osoby s omezeným pohybem. Knihovna je zřízena jako organizační složka obce. Nabízí kromě půjčování knih také zdarma možnost využití počítače s připojením k internetu. Stejně tak je možný v knihovně tisk dokumentů.

Zabezpečování knihovnických služeb

Zřizovatelem knihovnických služeb je obec, která pro výkon služby zaměstnává jednu knihovnici, která je v knihovně přítomna pouze ve čtvrtek v době od 16:00 do 18:30. Jedná se tedy dle doporučení Ministerstva kultury o nedostatečný počet otvíracích hodin s ohledem na počet obyvatel v obci.

Financování knihovnických služeb

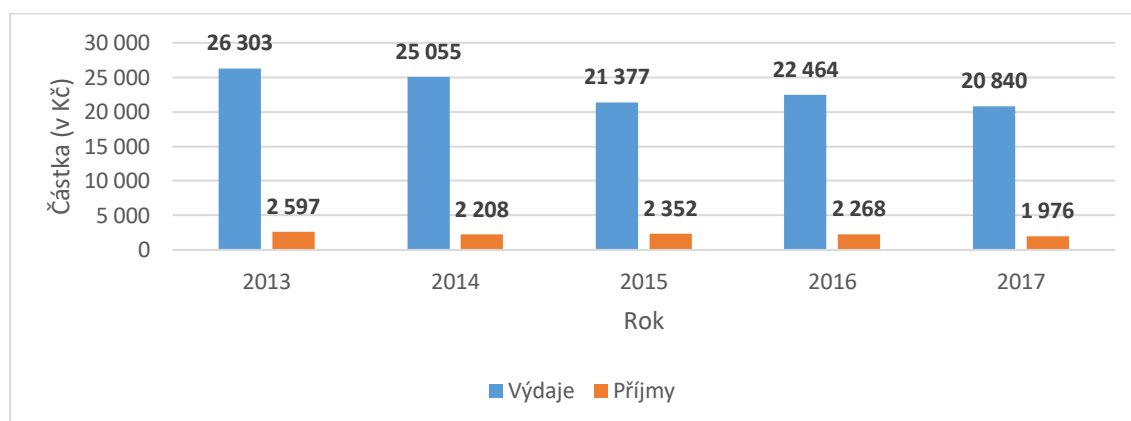
Místní knihovna vybírá poplatky za registrované čtenáře v následující výši. Pro dospělé činí poplatek 40 Kč/kalendářní rok. Děti a senioři platí 20 Kč/kalendářní rok. Výdaje spojené s knihovnickými službami jsou výdajem obecního rozpočtu. Celkové výdaje a příjmy jsou znázorněny v tabulce 3.33.

Tab. 3.33: Míra využívání knihovnických služeb v obci Tověř v letech 2013–2017 (v Kč)

Rok	2013	2014	2015	2016	2017
Registrovaní čtenáři	49	46	48	42	38
Návštěvníci knihovny celkem	546	256	264	243	343
Výpůjčky celkem	946	1054	1065	996	896
Počet výpůjček na 1 registrovaného čtenáře	19,3	22,9	22,2	23,7	23,58

Zdroj: Interní data knihovny, vlastní zpracování

Průměrný počet registrovaných čtenářů je ve sledovaném období 44,6. Mimo mírný nárůst v roce 2016 (o 2 čtenáře) můžeme sledovat klesající trend. Počet výpůjček na 1 registrovaného čtenáře dosahuje v průběhu sledovaného období průměrné hodnoty 22,3 KJ za kalendářní rok.

Graf 3.39 Vývoj příjmů a výdajů spojený s knihovnickými službami v obci Tověř v letech 2013–2017 (v Kč)

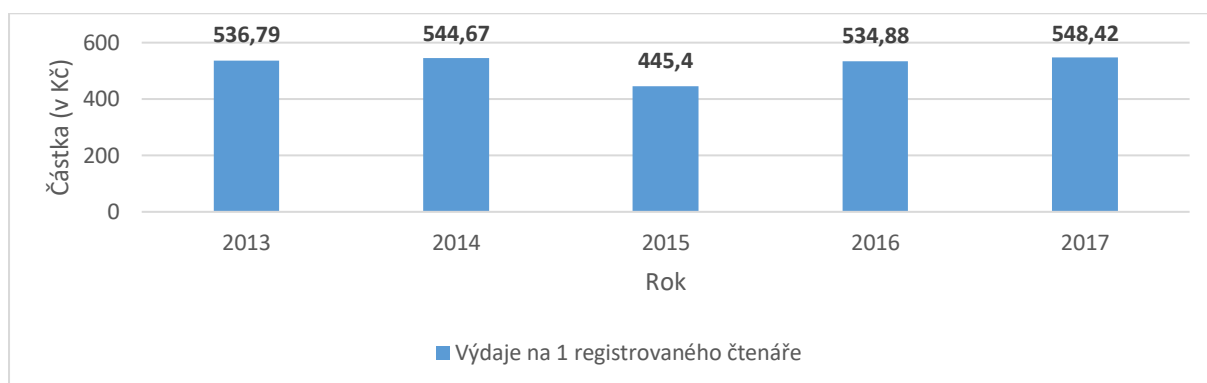
Zdroj: Interní data knihovny, vlastní zpracování

Z grafu 3.39 vyplývá, že obec nenakládá příliš velké částky na provoz místní knihovny. Výdaje jsou spojeny se mzdovými náklady a výdaji za elektrickou energii v prostorách knihovny. V obci nedošlo k příjmu dotací na tuto službu a ve sledovaném období nevynaložila žádnou částku na nákup nových knih.

V následující grafu 3.40 dochází k přepočtu výdajů obce na knihovnické služby na 1 registrovaného čtenáře pomocí níže uvedeného vzorce.

$$\text{Výdaje na 1 registrovaného čtenáře} = \frac{\text{Celkové výdaje (v daném roce)}}{\text{Počet registrovaných čtenářů (v daném roce)}}$$

Graf 3.40: Vývoj výdajů na knihovnické služby v přepočtu na 1 registrovaného čtenáře v obci Továř v letech 2013-2017 (v Kč)

Zdroj: Interní data knihovny, vlastní zpracování

Sběr, nakládání a svoz komunálního odpadu

Svoz komunálního odpadu je prováděn jednou za 14 dní firmou Marius Pedersen, a.s. Občané mají ve svém vlastnictví odpadové kontejnery, kde komunální odpad shromažďují.

V obci jsou rozmístěna 4 stanoviště na separovaný odpad (papír, plast, sklo bílé, sklo barevné), kdy plast a papír je svážen jednou týdně a sklo v intervalu jedenkrát za 4 týdny. Část kontejnerů vlastní obec, část společnost EKO-KOM, a.s. Veškerý odpad v obci je svážen firmou Technické služby města Olomouce, a.s.

V obci se dále nachází kontejner na kov, textil a oděvy a na vyřazená elektrozařízení, které jsou vyváženy dle dohody s příslušnými firmami.

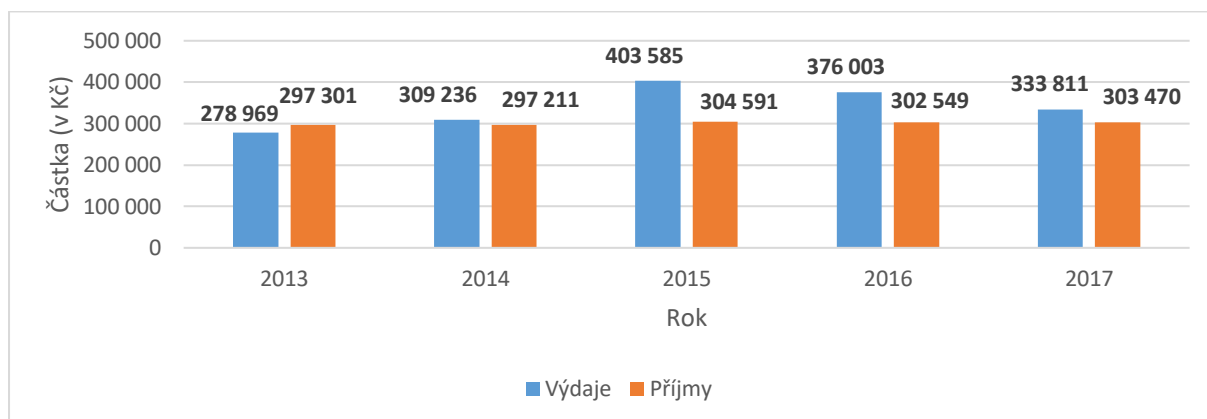
Občané mají ve vlastnictví kontejnery na bioodpad, který je svážen jednou za 14 dní v letních měsících a také mohou využívat veřejný kontejner na bioodpad, který je svážen dle potřeby.

V následujícím grafu 3.41 jsou znázorněny veškeré příjmy a výdaje spojené se sběrem, nakládáním a svozem komunálního odpadu.

V roce 2013 a 2014 činil poplatek za sběr, nakládání a svoz komunálního odpadu 500 Kč za osobu. Od roku 2015 byla tato sazba stanovena na 550 Kč za osobu, což se projevilo i mírným nárůstem na příjmech za tuto službu.

Graf 3.41 Vývoj příjmů a výdajů na sběr, nakládání a svoz komunálního odpadu v obci Tověř v letech 2013-2017 (v Kč)

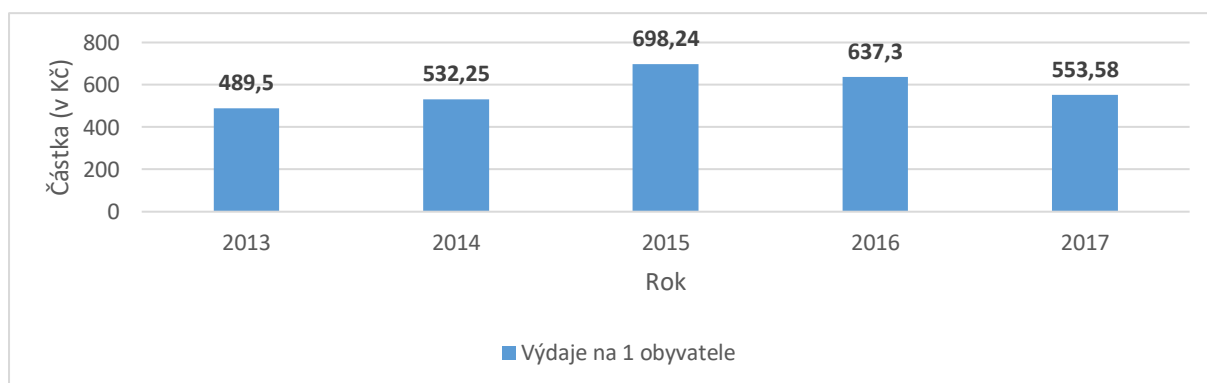

Zdroj: Interní data obce, vlastní zpracování

Graf 3.41 hovoří o výdajích a příjmech obce ve sledovaném období. Příjmy a výdaje v obci Tověř nevykazují výrazné rozdíly. Pouze rok 2015 představuje nejvýraznější odchylku mezi příjmy (304 591 Kč) a výdaji (403 585 Kč).

$$\text{Výdaje na 1 obyvatele} = \frac{\text{Celkové výdaje (v daném roce)}}{\text{Počet obyvatel (v daném roce)}}$$

Graf 3.42 Vývoj výdajů na sběr, nakládání a likvidaci komunálního odpadu v přepočtu na 1 obyvatele v obci Tověř v letech 2013-2017 (v Kč)

Zdroj: Monitor státní pokladny, vlastní zpracování

Z grafu 3.42 vyplývá, že stanovené poplatky téměř pokrývají skutečnou sazbu na 1 obyvatele a z toho důvodu pro obec tato služba nepředstavuje výrazné výdaje.

3.4.5 Obec Hlušovice

Věřejné osvětlení

V obci se nacházelo ke konci roku 2018 180 SB a jejich opravy a údržbu obec zabezpečuje externě. V nově zbudovaných lokalitách obce jsou vybudovány již nová LED osvětlení, jinak se v obci nachází původní výbojkové osvětlení.

Tab. 3.35 Vývoj výdajů na veřejné osvětlení v obci Hlušovice v letech 2013-2017 (v Kč)

Rok	2013	2014	2015	2016	2017
Celkové výdaje	264 488	215 382	671 653	263 192	338 242

Zdroj: Závěrečný účet obce za sledované období, vlastní zpracování

K nejnižší vynaložené částce došlo v roce 2014, která představuje pouze provozní náklady spojené se spotřebou elektrické energie a drobnými opravami, bez jakýchkoliv investičních nákladů, které byly provedeny v následujícím roce 2015, který zároveň představuje nejvyšší vynaloženou částku na veřejné osvětlení ve sledovaném období. Došlo zde k plánované výstavbě nového LED osvětlení (323 858Kč) a opravě a údržbě stávajícího osvětlení (146 000 Kč). Zbylou část z celkové výše činní spotřeba elektrické energie (199 030 Kč). Provozní výdaje v tomto roce tedy představují 347 795Kč a zbylou část 323 858Kč představují investice do výstavby nových SB.

Následující tabulka 3.36 znázorňuje náklady spojené s provozem veřejného světlení, částka je tedy očištěna od investičních nákladů.

$$\text{Provozní náklady} = \text{Celkové výdaje} - \text{investiční výdaje}$$

Tab. 3.36 Vývoj provozních nákladů na veřejné osvětlení v obci Hlušovice v letech 2013-2017 (v Kč)

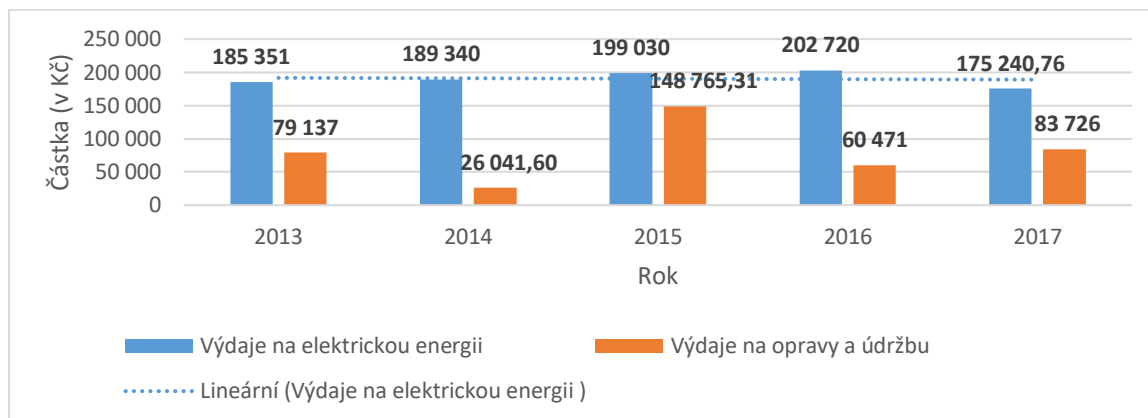
Rok	2013	2014	2015	2016	2017
Celkové výdaje	264 488	215 382	347 795,31	263 091,8	258 966,76

Zdroj: Závěrečný účet obce 2013-2017, vlastní zpracování

Jediné investiční náklady, které ve sledovaném období proběhly, se uskutečnily v roce 2015 a 2017 v celkové výši 403 132,93 Kč.

Nejnižší vynaložené náklady spojené s provozem veřejného osvětlení se uskutečnily v roce 2014 ve výši 215 382 Kč. K nejvyšším finančním výdajům došlo v roce 2015 s částkou 347 795,31 Kč.

Graf 3.43 Rozdělení provozních výdajů na veřejné osvětlení dle výdajů na elektrickou energii a dle výdajů na opravy a údržbu v obci Hlušovice v letech 2013-2017 (v Kč)

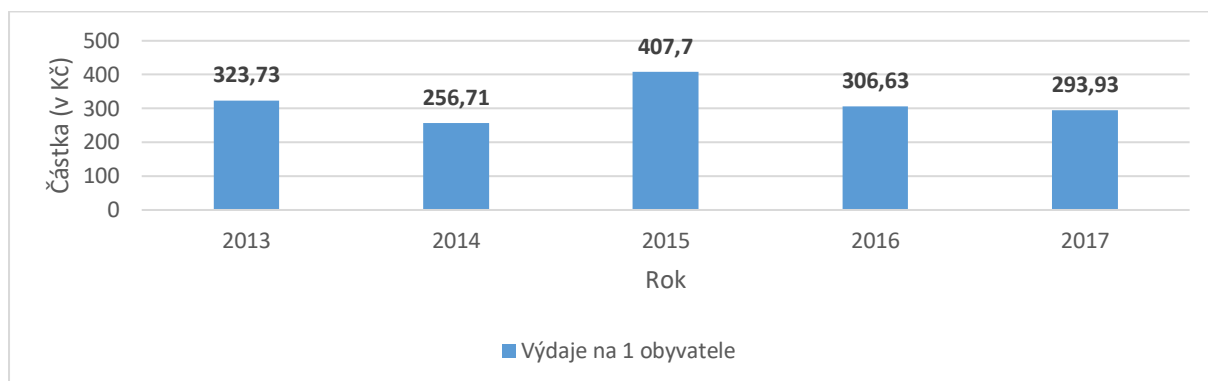
Zdroj: Interní data obce, vlastní zpracování

Z grafu 3.43 vychází informace, že výdaje na elektrickou energii v roce 2017 výrazně poklesly oproti roku 2016 a to o celých 27 479,24 Kč. I přesto, že LED veřejné osvětlení způsobuje výrazné ušetření nákladů spojené s elektrickou energií, nelze konstatovat, že by tato revitalizace způsobila takhle výrazný pokles, vzhledem k počtu SB a vzhledem k částce, jež byla na investice vynaložena. Je možné tedy předpokládat že i zde, v obci Hlušovice, docházelo k vypínání veřejného osvětlení v nočních hodinách. I přesto, že je to úvaha nepodložená a vzhledem k roku, kdy k tomu mohlo docházet, ji nelze ověřit ani mezi občany, dá se však považovat za nejvíce pravděpodobnou.

Následující graf 3.44 uvádí přepočtené provozní náklady na jednoho obyvatele.

$$\text{Výdaje na 1 obyvatele} = \frac{\text{Provozní náklady (v daném roce)}}{\text{Počet obyvatel (v daném roce)}}$$

Graf 3.44 Vývoj provozních nákladů na veřejné osvětlení v přepočtu na 1 obyvatele v obci Hlušovice v letech 2013-2017 (v Kč)

Zdroj: Interní data obce, vlastní zpracování

Výdaje spojené s provozem veřejného osvětlení v přepočtu na 1 obyvatele se pohybuje v rozmezí od 256,71 Kč (2014) do 407,7 Kč (2015).

V následující tabulce 3.37 jsou znázorněny provozní výdaje na 1 SB.

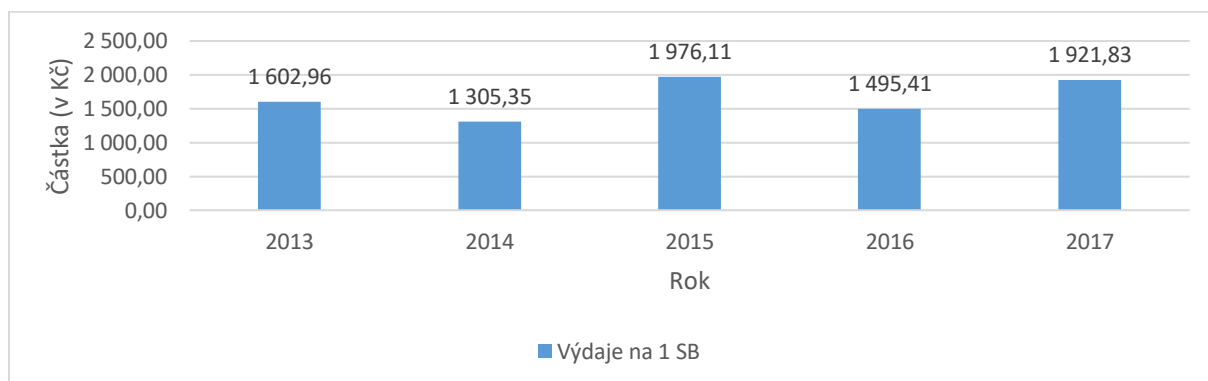
$$\text{Výdaje na 1 SB} = \frac{\text{Provozní výdaje (v daném roce)}}{\text{Počet SB (v daném roce)}}$$

Tab. 3.37 Vývoj počtu SB v obci Hlušovice v letech 2013-2017

Rok	2013	2014	2015	2016	2017
Počet SB	165	165	176	176	176

Zdroj: Interní data obce, vlastní zpracování

Graf 3.45 Vývoj provozních nákladů na veřejné osvětlení v přepočtu na 1 SB v obci Hlušovice v letech 2013-2017 (v Kč)

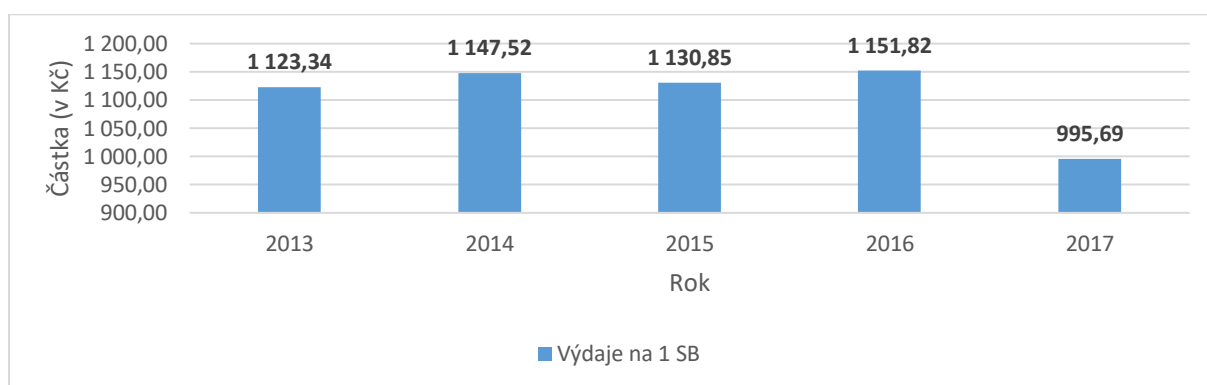
Zdroj: Interní data obce, vlastní zpracování

V grafu 3.45 jsou uvedeny skutečné náklady na 1 SB. V roce 2014 byl výdaj na 1 SB 1 305,35 Kč, v roce 2015 došlo k výdajům na 1 SB ve výši 1 976,11 Kč, a to z výše uvedených důvodů.

V následujícím grafu 3.46 dochází k přepočtu výdajů na elektrickou energii veřejného osvětlení na 1 SB.

$$\text{Výdaje na 1 SB} = \frac{\text{Výdaje na elektrickou energii (v daném roce)}}{\text{Počet SB (v daném roce)}}$$

Graf 3.46 Vývoj výdajů na elektrickou energii veřejného osvětlení v přepočtu na 1 SB v obci Hlušovice v letech 2013-2017 (v Kč)

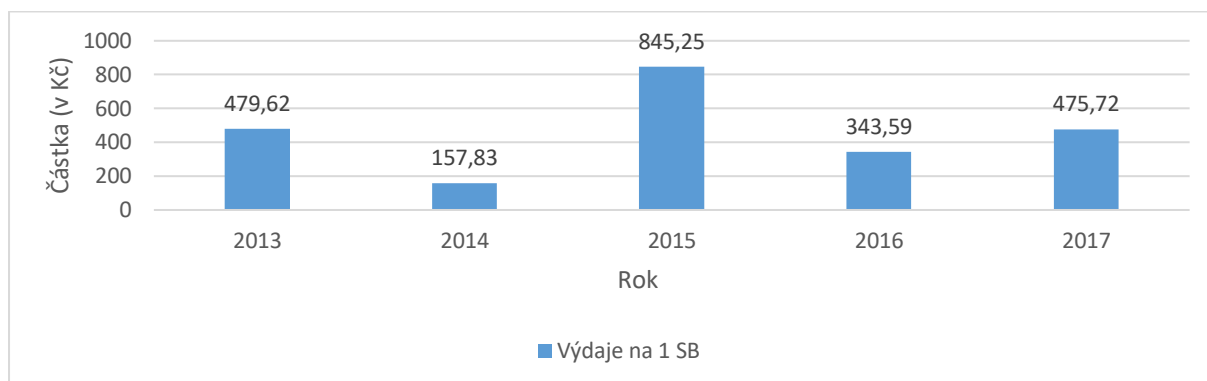
Zdroj: Interní data obce, vlastní zpracování

Nejnižší částka, jež byla vynaložena, byla v roce 2017 ve výši 995,69 Kč na 1 SB. Naopak nejvyšší vynaložená částka byla v roce 2016 ve výši 1 151,82 Kč.

V následujícím grafu 3.47 také dochází k přepočtu výdajů na opravy a údržbu veřejného osvětlení v přepočtu na 1 SB.

$$\text{Výdaje na 1 SB} = \frac{\text{Výdaje na opravy a údržbu (v daném roce)}}{\text{Počet SB (v daném roce)}}$$

Graf 3.47 Vývoj výdajů na opravy a údržbu veřejného osvětlení v přepočtu na 1 SB v obci Hlušovice v letech 2013-2017 (v Kč)

Zdroj: Interní data obce, vlastní zpracování

Údržba veřejné zeleně

V obci se provádí údržba veřejné zeleně v celkovém rozměru 5 000 m². Hlavní práce údržby spočívá v sečení trávy v letních měsících, kterou provádí společnost Sečení trávy Adam Veselský od roku 2013. Výsadbu rostlin provádí zaměstnanec obce, který se také stará o jejich zavlažování v letních měsících.

Tab. 3.38 Vývoj výdajů na údržbu veřejné zeleně v obci Hlušovice v letech 2013-2017 (v Kč)

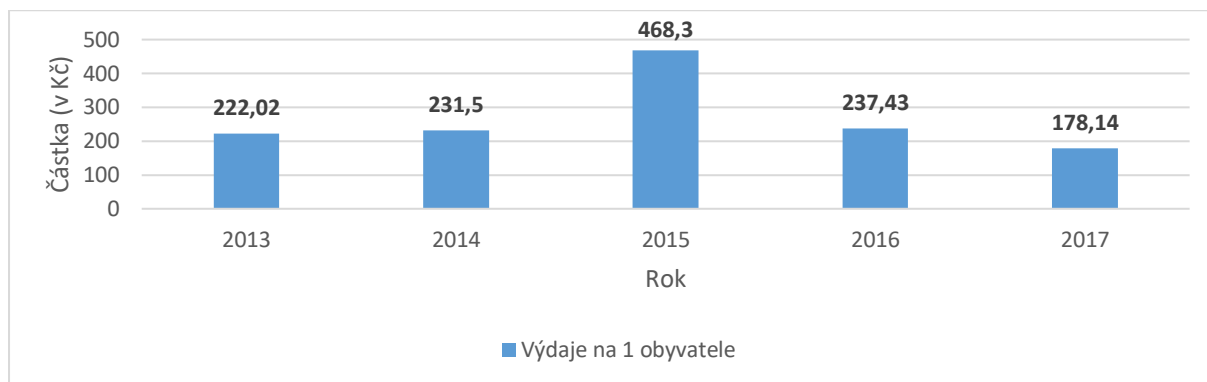
Rok	2013	2014	2015	2016	2017
Celkové výdaje	181 394	194 230	399 445	203 711	156 944

Zdroj: Interní data obce, vlastní zpracování

Tab. 3.38 má vypovídající hodnotu o vývoji nákladů spojených s údržbou veřejné zeleně. Nejnížší zaznamenaná hodnota byla v roce 2017, kdy celková částka byla vyčíslena na 156 944 Kč. Naopak nejvyšší částka byla vynaložena v roce 2015 v celkové výši 339 445 Kč. V roce 2014 došlo i k investičním výdajům, které nejsou v grafu znázorněny. Došlo k nákupu techniky (traktor na svážení – 392 101 Kč) a také byla provedena plánovaná výsadba rostlin v obci (114 833Kč).

$$\text{Výdaje na 1 obyvatele} = \frac{\text{Běžné výdaje na údržbu veřejné zeleně (v daném roce)}}{\text{Počet obyvatel (v daném roce)}}$$

Graf 3.48 Vývoj výdajů na údržbu veřejné zeleně v přepočtu na 1 obyvatele v obci Tověř v letech 2013-2017 (v Kč)

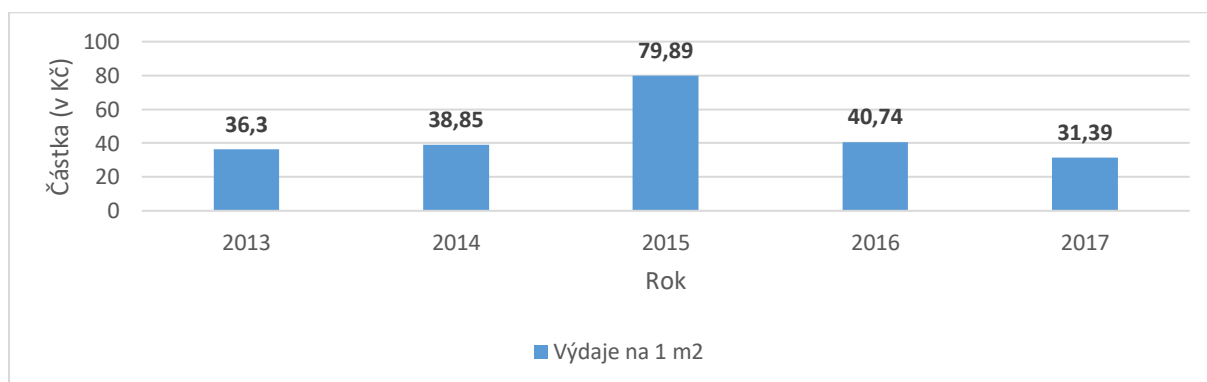
Zdroj: Interní data obce, vlastní zpracování

Výdaje na údržbu veřejné zeleně v přepočtu na 1 obyvatele odráží nejen výdaje spojené s touto službou, ale také změny v počtu obyvatel ve sledovaném období. V roce 2017 došlo k nejnižším výdajům, a to ve výši 178,14 Kč na jednoho obyvatele. Nejvyšší výdaje byly vynaloženy v roce 2015 ve výši 468,3 Kč na 1 obyvatele.

Za pomoci údaje o spravované ploše a běžných výdajů na údržbu veřejné zeleně dochází k přepočtu na měrnou jednotku.

$$\text{Výdaje na měrnou jednotku} = \frac{\text{Běžné výdaje na údržbu veřejné zeleně (v daném roce)}}{\text{Počet obyvatel (v daném roce)}}$$

Graf 3.49 Vývoj výdajů na údržbu veřejné zeleně v přepočtu na 1 m² v obci Hlušovice v letech 2013-2017 (v Kč)

Zdroj: Interní data obce, vlastní zpracování

Výdaje na veřejnou zelen v přepočtu na 1 m² jsou vyšší než u předcházejících obcí, což je způsobeno jak firmou, kterou si obec najala na údržbu travních ploch, což s sebou nese vyšší výdaje tak i celkové ploše veřejné zeleně, kterou obec Hlušovice spravuje. K nejvyšším došlo v roce 2015 ve výši 79,89 Kč/m² a k nejnižším v roce 2017 ve výši 31,39 Kč/m².

Knihovnické služby

Služby, které poskytuje místní knihovna, jsou centrovány pouze na vypůjčování knih. V obci je možné využít počítač s připojením na internet, ale není zde možnost tisku či skenu dokumentů.

Zabezpečování knihovnických služeb

Zřizovatelem knihovnických služeb je obec, která pro výkon zaměstnává jednu knihovnici. Knihovna je v obci umístěna v budově ve vlastnictví obce a celková výměra místní knihovny činí 48 m². Nachází se v přízemí budovy a je přizpůsobena bezbariérovému vstupu. Otevírací doba knihovny je jeden den v týdnu, a to v úterý od 16:30 do 18:30. Ve srovnání s doporučením Ministerstva kultury ČR je služba otevírací doba knihovny nedostatečná (doporučení dle počtu obyvatel 5–15 hodin týdně), avšak vzhledem k využívání jejích služeb dostatečná.

Tab. 3.39: Míra využívání knihovnických služeb v obci Hlušovice v letech 2013–2017

	2013	2014	2015	2016	2017
Výpůjčky celkem	2 136	2 145	2 563	2 161	2 037
Registrovaní čtenáři	28	24	26	29	29
Návštěvníci celkem	350	356	374	341	361
Počet výpůjček na 1 registrovaného návštěvníka	76,29	89,38	98,58	74,51	70,24

Zdroj: Interní data knihovny, vlastní zpracování

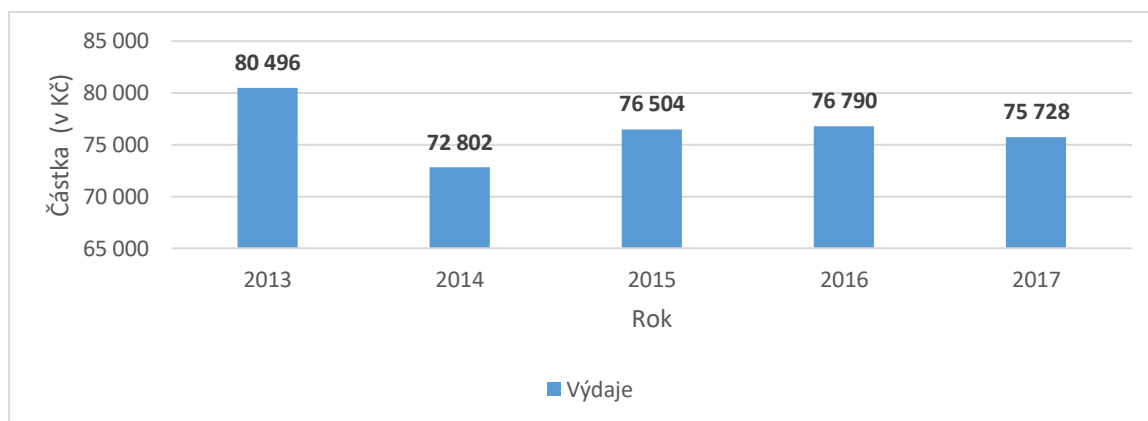
Z tabulky 3.39 je zřejmé, že počet registrovaných čtenářů je velmi nízký, pohybuje se každoročně do 30. Avšak celkový počet vypůjčených knih je oproti tomu velmi vysoký. Vzhledem k tomu, že data byla získána v místní knihovně z oficiálního formuláře, který se zasílal na Ministerstvo kultury, nepředpokládá se jejich nesprávnost. Objevuje se tu tedy vysoká aktivita registrovaných čtenářů v počtu vypůjčených knih.

Financování knihovnických služeb

Financování knihovnických služeb probíhá prostřednictvím obecního rozpočtu. Knihovna nevede údaje o svých příjmech, avšak ke stanoveným poplatkům, které se nezměnily od roku 2003 je možný orientační výpočet (příjem z registrací). Poplatky jsou stanoveny následovně. Pro dospělé čtenáře je poplatek stanoven na 40Kč/rok. Děti, studenti, senioři a vojáci ZS platí 20 Kč/ rok. V případě jednorázové výpůjčky je poplatek stanoven na 20 Kč/KJ. Je možné tedy usoudit, že příjem z knihovnické činnosti se každý rok pohybuje kolem 1 000 Kč, což představuje zanedbatelnou částku v poměru s výdaji.

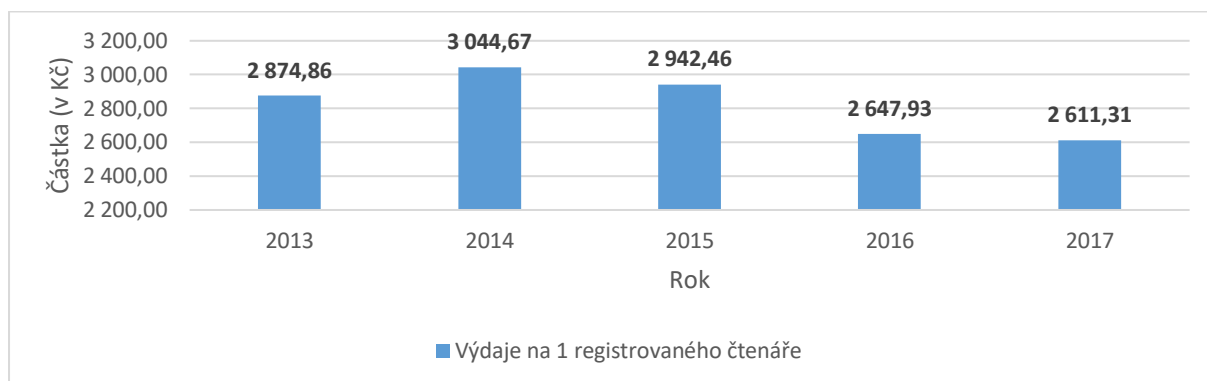
Graf 3.50 Vývoj výdajů spojených s knihovnickými službami v obci Hlušovice v letech 2013-2017 (v Kč)

Zdroj: Interní data OÚ, vlastní zpracování

Výdaje na knihovnické služby jsou v obci vyrovnané a většinou představují spotřebu elektrické energie (kolem 50 000 Kč/rok), osobní náklady (mzda) a nákup nových knih, převážně periodik. Rok 2014 však představuje nejvyšší výdaje za sledované období z důvodu opravy vnitřních prostor v místní knihovně, která stálá obecní rozpočet 69 452 Kč, ale vzhledem k investiční položce, není do grafu zaznamenána. Obec ve sledovaném období nedostala žádné dotace na knihovnické služby.

Graf 3.51 Vývoj výdajů na knihovnické služby v přepočtu na 1 registrovaného čtenáře v obci Hlušovice v letech 2013-2017 (v Kč)

Zdroj: Interní data knihovny, vlastní zpracování

Vzhledem k velmi nízkému počtu registrovaných čtenářů jsou výdaje v přepočtu na 1 registrovaného čtenáře velmi vysoké, což dokazuje graf 3.51. I přesto, že rok 2014 nepředstavuje nejvyšší výdaje ve sledovaném období, je v přepočtu na 1 registrovaného čtenáře zaznamenaná částka nejvyšší z důvodu poklesu registrovaných čtenářů.

Sběr, nakládání a likvidace komunálního odpadu

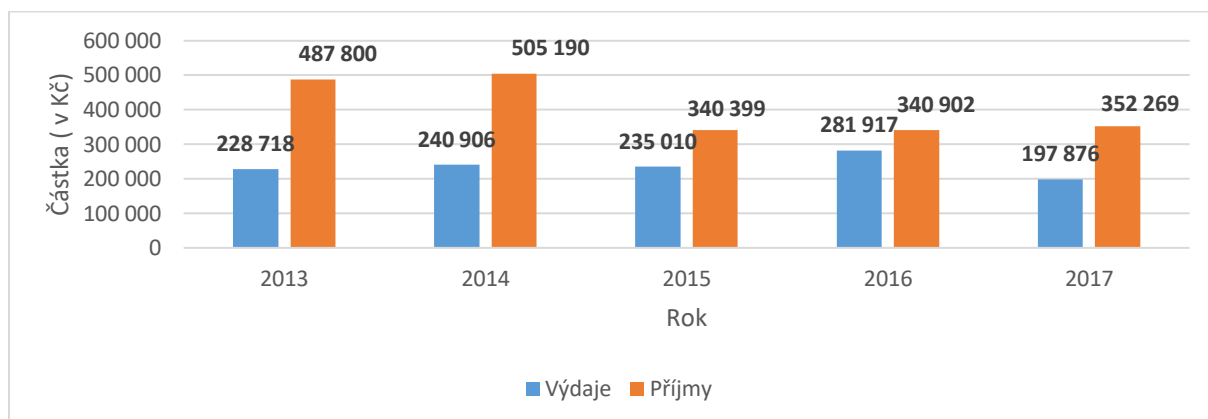
Směsný komunální odpad je v obci vyvážen jednou za 2 týdny firmou Marius Pedersen, a.s.

V obci se nachází stanoviště s kontejnery na separovaný odpad, kdy papír je svážen každý týden, plast také každý týden a sklo jednou za 2 týdny.

Občanům byly poskytnuty z dotace popelnice na bio odpad, který je svážen jednou za 2 týdny v měsících duben–listopad.

Poplatky spojené s komunálním odpadem jsou stanoveny na 400 Kč/rok, od jehož placení jsou osvobozeni děti narozené v daném kalendářním roce.

Graf 3.53 Vývoj příjmů a výdajů na sběr, nakládání a svoz komunálního odpadu v obci Hlušovice v letech 2013-2017 (v Kč)

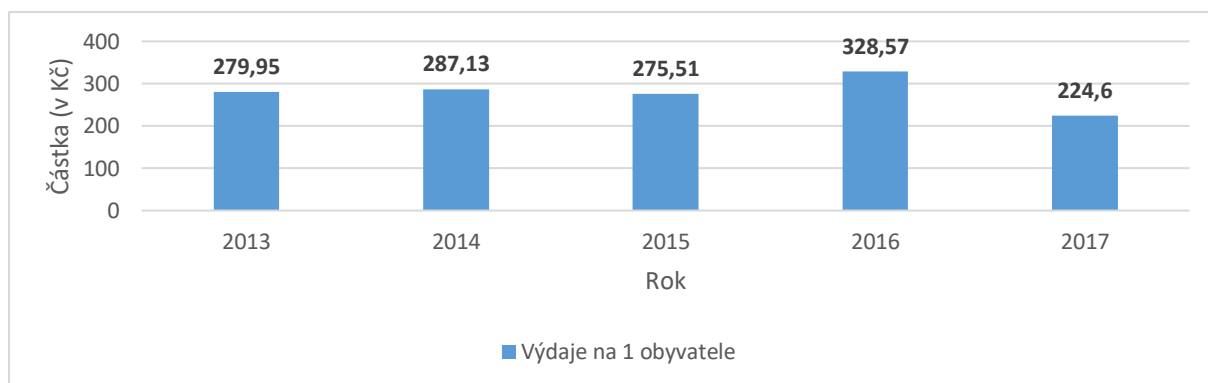

Zdroj: Interní data obce, vlastní zpracování

Obec Hlušovice má mnohem vyšší příjmy než výdaje s tímto spojené. Částka, která je získána je vynaložena na ostatní služby související s odpadovým hospodářstvím. Jedná se o jedinou obec, u které byly příjmy vyšší než výdaje. V roce 2013 a 2014 dokonce příjmy převyšují výdaje dvojnásobně.

$$\text{Výdaje na 1 obyvatele} = \frac{\text{Celkové výdaje (v daném roce)}}{\text{Počet obyvatel (v daném roce)}}$$

Graf 3.55 Vývoj výdajů na sběr, nakládání a svoz komunálního odpadu v přepočtu na 1 obyvatele v obci Hlušovice v letech 2013-2017 (v Kč)

Zdroj: Monitor státní pokladny, vlastní zpracování

Z výše uvedeného grafu 3.55 vyplývá, že výdaje na 1 obyvatele, které jsou spojeny se sběrem, nakládáním a svozem komunálního odpadu jsou nižší než částka, která je od občanů vybírána.

4. Zhodnocení analýzy, návrhy a doporučení

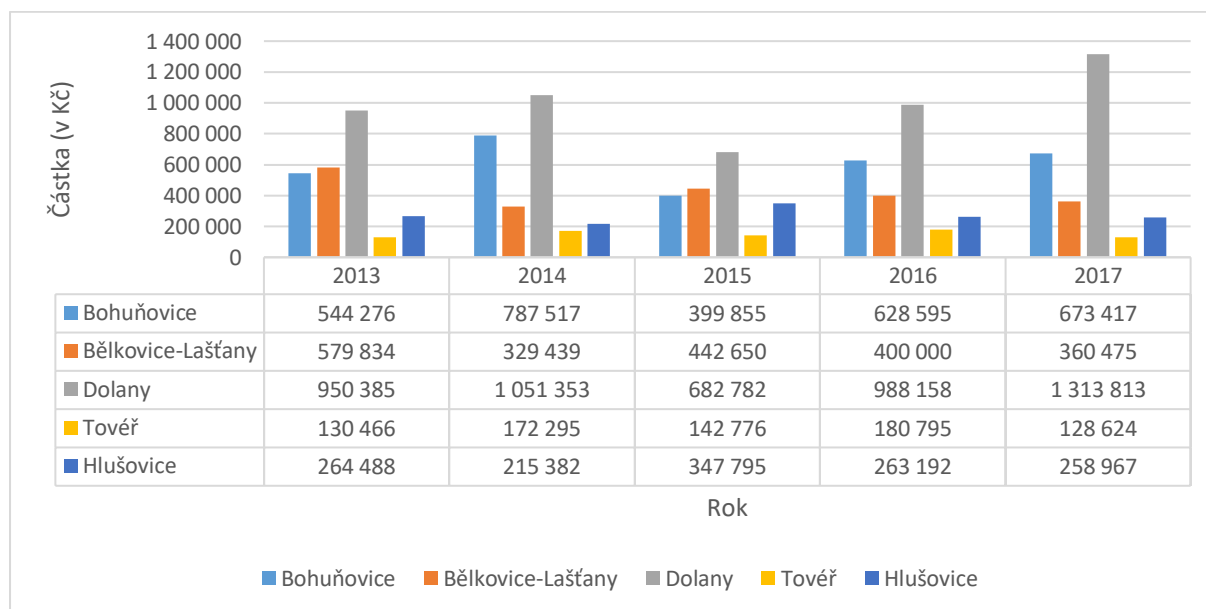
V této kapitole diplomové práce je pozornost soustředěna na zhodnocení provedené analýzy ve vybraném souboru obcí Olomouckého kraje, Mikroregionu Šternbersko, kterými byly obec Bohuňovice, Bělkovice-Lašťany, Dolany, Tovér a Hlušovice. Z veřejných služeb, které jsou ve všech sledovaných obcích poskytovány, byly vybrány služby veřejného osvětlení, údržby veřejné zeleně, knihovnictví a sběr, nakládání a svoz komunálního odpadu. Období, ve kterém analýza proběhla z důvodu možné komparace byly roky 2013 až 2017.

4.1 Veřejné osvětlení

4.1.1 Zhodnocení

Všechny sledované obce se potýkají s problémem vysoké finanční náročnosti spojené s provozem veřejného osvětlení. SB jsou zastaralé a mnohdy dokonce nefungují. Tuto situaci se snaží řešit obce výstavbou nového LED osvětlení nebo revitalizací stávajícího osvětlení, avšak tato výstavba či revitalizace je zpravidla spojena s jiným projektem v dané lokalitě. K samotným úpravám veřejného osvětlení jako samostatnému projektu dochází pouze zřídka.

Graf 4.1: Srovnání provozních nákladů na veřejné osvětlení ve sledovaných obcích v letech 2013-2017 (v Kč)

Zdroj: Interní data obce, vlastní zpracování

Graf 4.1 má vypovídající hodnotu o celkových nákladech na poskytování veřejného osvětlení. Zaznamenává vývoj výdajů v jednotlivých letech ve sledovaných obcích. Nejnížší náklady vynakládá obec Tovér, a naopak největší náklady jsou zaznamenány v obci Dolany. Vzhledem k tomu, že obce jsou velikostně rozdílné, a tedy vykazují jiný počet SB, došlo

k následujícím přepočtům, aby vypovídající schopnost byla co nejpřesnější. Vzhledem k velikosti území obce, je zřejmé, že nejvyšší počet SB bude mít ta obec, která má největší rozlohu, což dokazuje následující tabulka 4.1.

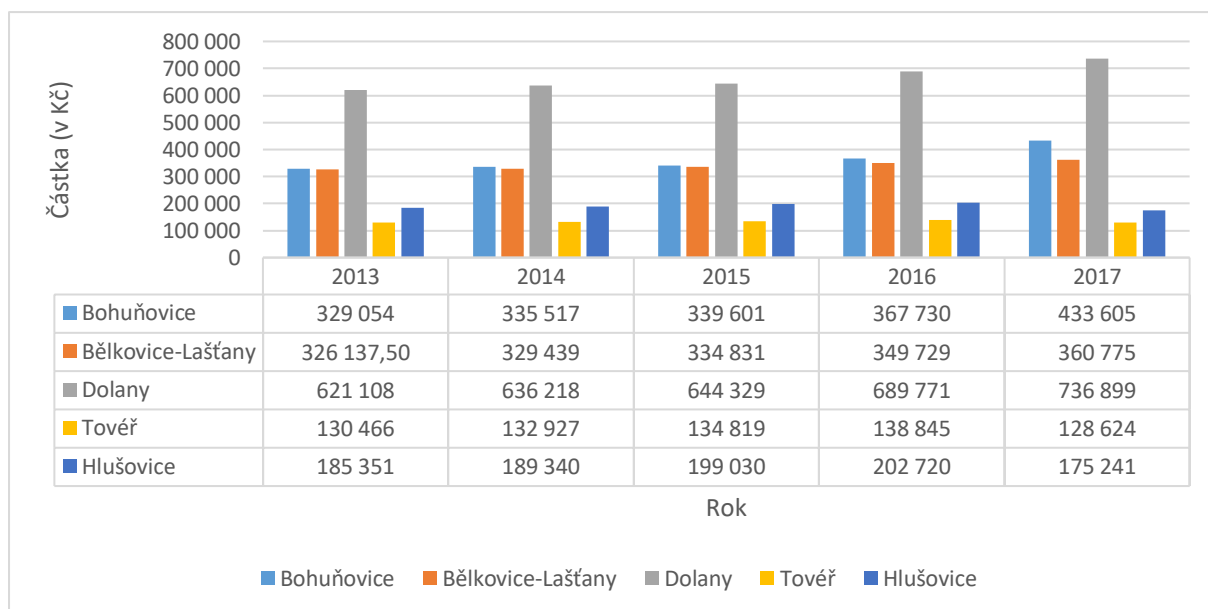
Tab. 4.1: Vývoj počtu SB ve vybraných obcích v letech 2013-2017

	2013	2014	2015	2016	2017
Bohuňovice	225	225	225	252	252
Bělkovice-Lašťany	223	223	223	234	234
Dolany	437	441	441	445	452
Tověř	123	123	123	123	123
Hlušovice	165	165	176	176	176

Zdroj: Interní data obce, vlastní zpracování

Nejvyšší počet SB je zaznamenán v obci Dolany, jejichž počet se ve sledovaném období navýšil o 15 ks. K nejvyššímu navýšení SB došlo v obci Bohuňovice, a to o 27 ks. Tověř jako jediná ve sledovaném období nezměnila množství SB. Ve všech zbylých obcích tedy dochází k rostoucímu počtu SB.

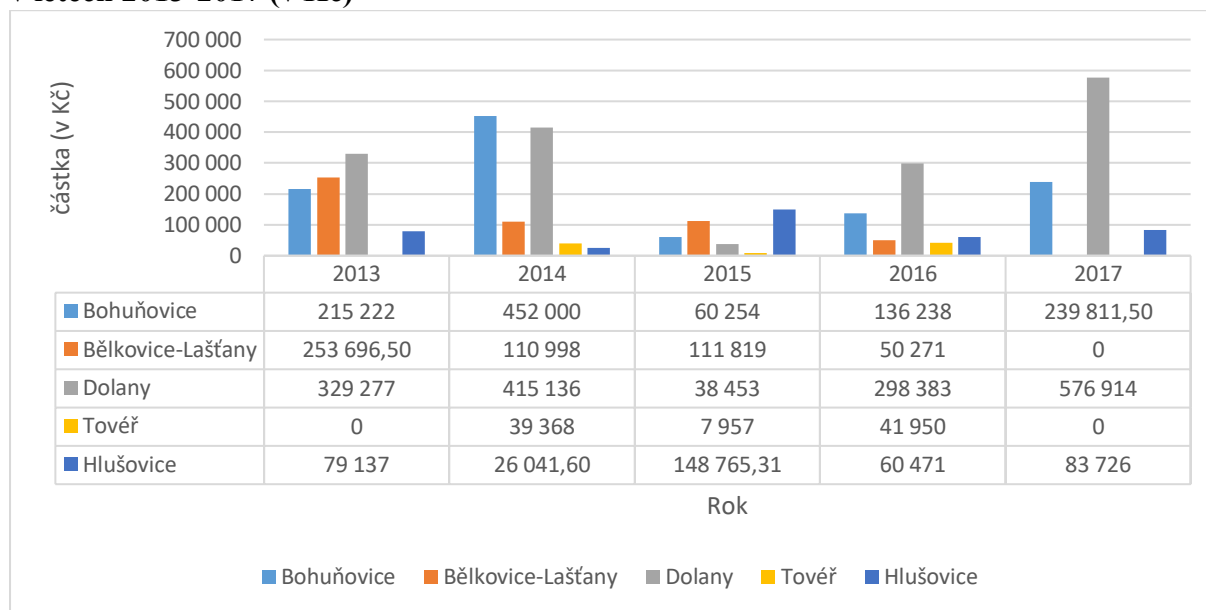
Graf 4.2: Srovnání výdajů na elektrickou energii veřejného osvětlení ve sledovaných obcích v letech 2013-2017 (v Kč)

Zdroj: Interní data obce, vlastní zpracování

Graf 4.2 hovoří o výdajích na elektrickou energii. Vzhledem k rozdílným velikostím obce a rozdílnému počtu SB je zřejmé, že nejvyšší náklady bude vykazovat ta obec, která je rozlohou největší a jež vykazuje nejvyšší počet SB, což graf 4.2 potvrzuje.

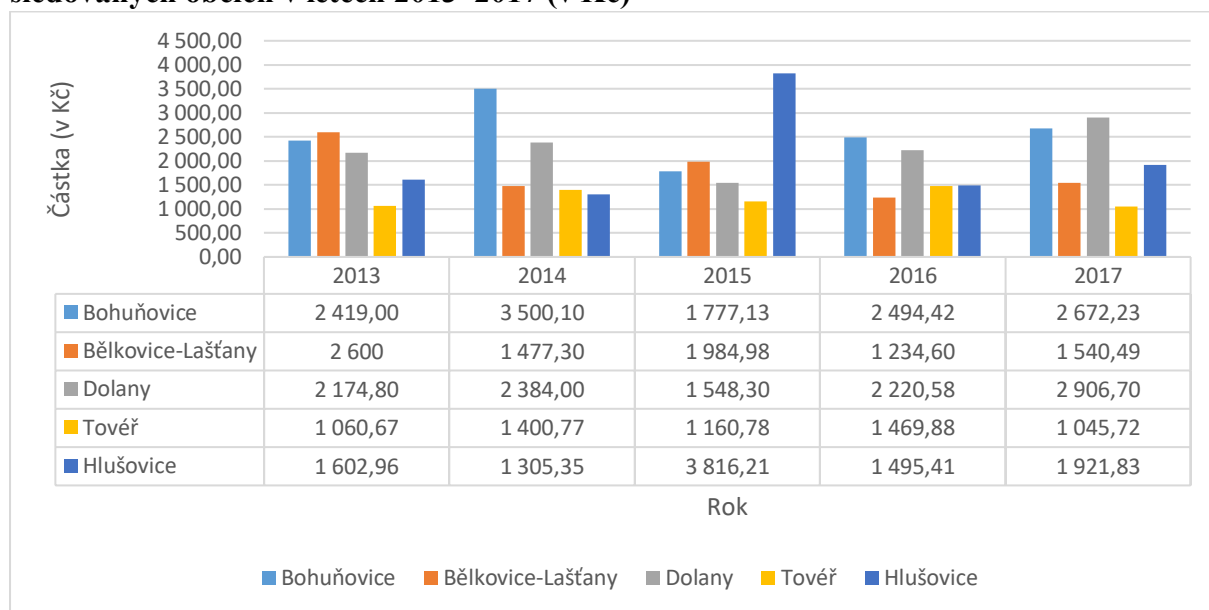
Graf 4.3: Srovnání výdajů na opravy a údržbu veřejného osvětlení ve sledovaných obcích v letech 2013-2017 (v Kč)

Zdroj: Interní data obce, vlastní zpracování

Na předchozích grafech 4.2 a 4.3 můžeme pozorovat, že největší částky za veřejné osvětlení platí obec Dolany, což je dáno největším počtem SB ve sledovaných obcích, které je způsobeno jeho katastrální rozlohou. Co se týče výdajů za opravu a údržbu sledujeme, že největší částky vynakládá obec Dolany s výjimkou roku 2014 a 2015, kdy v roce 2014 obec Bohuňovice uskutečnila revitalizaci veřejného osvětlení a roku 2015, kdy Dolany vynaložila prostředky na opravu a údržbu pouze ve výši 38 453 Kč. Dále můžeme pozorovat narůstající trend mezi roky 2015-2017 v obci Bohuňovice, které je dáno tím, že obec Bohuňovice v roce 2016 pořídila 27 SB, a tedy narostly náklady na jejich údržbu.

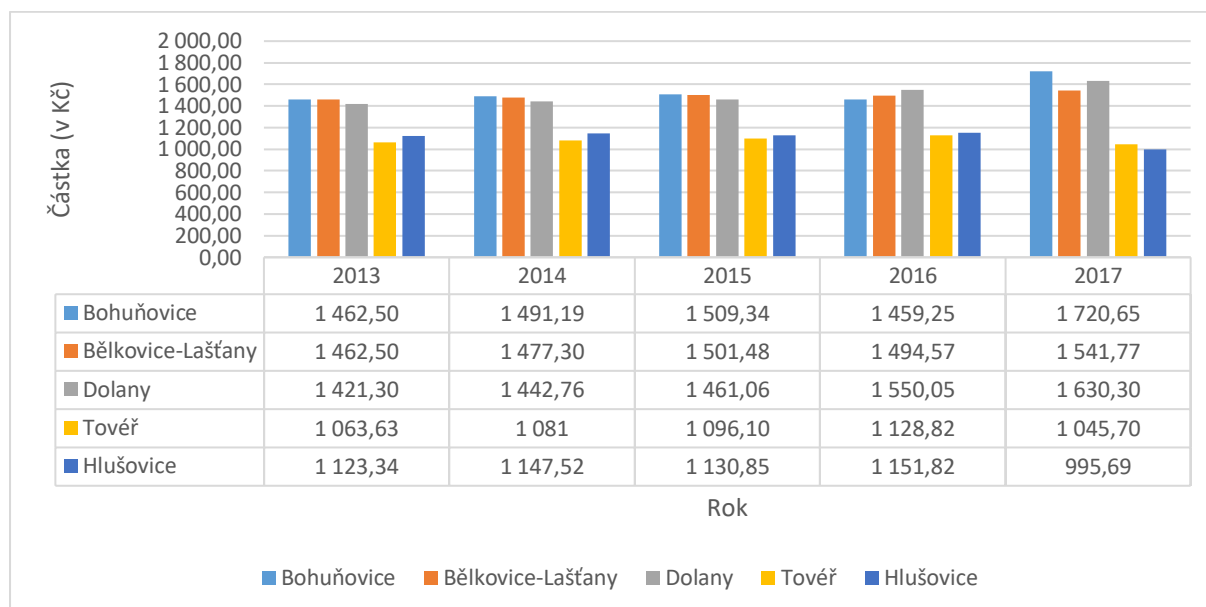
Graf 4.4: Srovnání provozních nákladů na veřejné osvětlení v přepočtu na 1 SB ve sledovaných obcích v letech 2013–2017 (v Kč)

Zdroj: Monitor státní pokladny, interní data obce, vlastní zpracování

Stabilně nejnižší provozní náklady v přepočtu na 1 SB dosahuje obec Továř z toho důvodu, že rozsáhlé investice u veřejného osvětlení proběhly v přecházejících letech, než je sledované období. Dále můžeme sledovat, že obec Bělkovice-Lašťany má menší odchylky ve výdajích spojenými s provozem a údržbou veřejného osvětlení, jelikož se průběžně snaží SB revitalizovat. V obci Hlušovice můžeme pozorovat stabilní vývoj výdajů s mírnými odchylkami s výjimkou roku 2015, kdy došlo k rozsáhlejší revitalizaci SB. Obec Bohuňovice má nejstarší síť SB, a proto můžeme pozorovat, že její výdaje jsou průměrně nejvyšší.

Graf 4.5: Srovnání nákladů elektrické energie na veřejné osvětlení v přepočtu na 1 SB ve sledovaných obcích v letech 2013-2017 (v Kč)

Zdroj: Interní data obce, vlastní zpracování

Graf 4.5 má vypovídající charakter o výdajích spojenými s elektrickou energií na 1 SB, ze kterého je zřejmé, že obec Bělkovice-Lašťany, Bohuňovice a Dolany mají tyto náklady nejvyšší, a kromě menších odchylek téměř shodné. U obce Bohuňovice pozorujeme mírný nárůst spotřeby po roce 2016, což je dáno tím, že v roce 2016 vzniklo 27 SB. U obcí Továř a Hlušovice pozorujeme nejnížší náklady na 1 SB, což u obce Továř je dáno revitalizací, jež proběhla před sledovaným obdobím, kde byla část SB vyměněna za nízkoenergetické.

4.1.2 Návrhy a doporučení

Údržba veřejného osvětlení je službou, která zabezpečuje bezpečný a plynulý chod obce. Vzhledem však k nákladům na provoz bych doporučila vyměnit stávající osvětlení za nové solární LED osvětlení, na které je možné získat dotace. Tento typ veřejného osvětlení čerpá energii pouze z obnovitelných zdrojů. Vzhledem ke skutečnosti, že kromě investice do vybudování nového veřejného osvětlení tohoto typu není potřeba výkopových prací a vzhledem ke skutečnosti, že tato světla mají nulové náklady na provoz, mimo oprav, je toto řešení nejvhodnější. Příkladem může být obec Horní Moštěnice, která zvolila tuto cestu jako nejvhodnější řešení, vzhledem ke stále se zvyšujícím nákladům na energii¹⁷.

¹⁷ *Veřejné LED osvětlení Horní Moštěnice*. LED solution [online]. [cit. 2019-02-18]. Dostupné z: <https://eshop.ledsolution.cz/reference-verejne-solarni-led-osvetleni-horni-mostenice/>

Vzhledem k možnému výběru barvy světla, by bylo vhodné z důvodu bezpečnosti a komfortu pro občany zvolit barvu bílou, která imituje přirozený denní svit a eliminuje zkreslení prostoru.

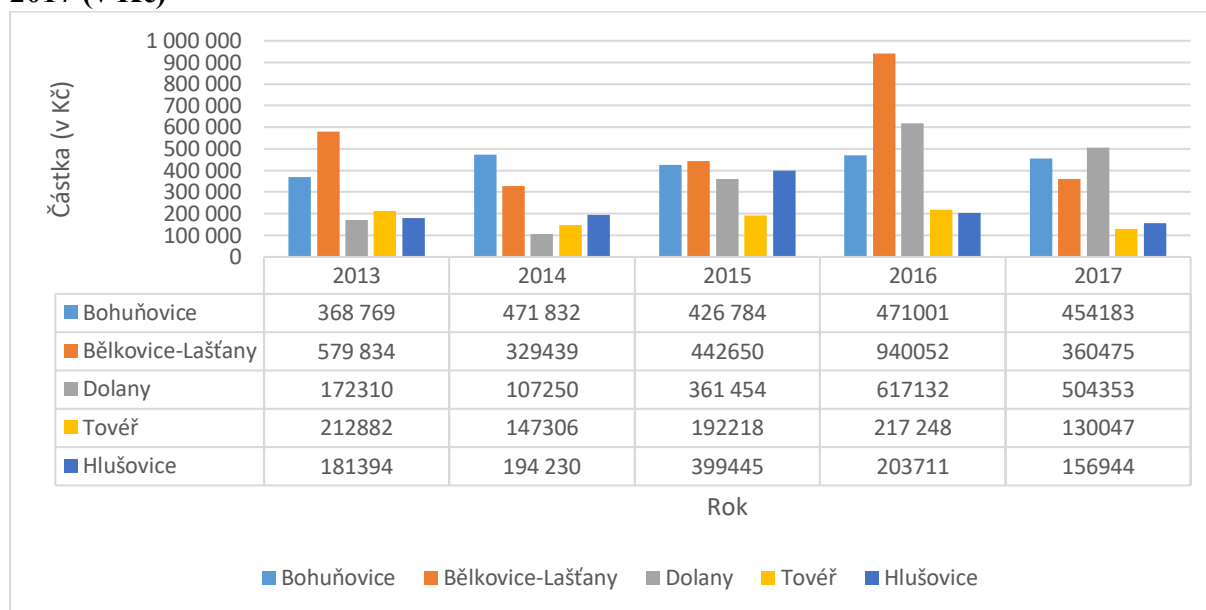
Další doporučení je určeno pro obec Bohuňovice a Bělkovice-Lašťany, mezi kterými vede cyklostezka kolem Trusovického potoka, která je však nedostatečně osvětlená z důvodu absence osvětlení, přítomností vzrostlých stromů a vzdáleného zdroje SB, které jsou umístěny kolem silnice č. I/46. Absence osvětlení omezuje využívání cyklostezky v pozdních hodinách, kdy uživatelé volí cestu po komunikaci, kde se však nenachází komunikace účelová, která by pro chodce určená. Navíc je potřeba překonat komunikaci č. I/46, což s sebou již neslo několik tragických nehod z důvodu přecházení komunikace. Z těchto důvodů by bylo možné následující řešení. Vybudování nových SB na základě domluvy obcí Bělkovice-Lašťany a Bohuňovice, které by společně podaly žádost o dotaci a mohly tak zvýšit bezpečnost i četnost užívání.

4.2 Údržba veřejné zeleně

4.2.1 Zhodnocení

Ve sledovaných obcích zabezpečení probíhá ze strany jak samotné obce, tak na základě smluvní dohody s externí firmou. Pozornost je všemi obcemi soustředěna na centrum obce. Obec Hlušovice si najímá na údržbu trávníku firmu Sečení trávy Adam Veselský. Obec Bohuňovice se obrací na externí firmu s péčí o vzrostlé dřeviny a jednorázovými investičními náklady spojené s touto službou. Obec Dolany provádí údržbu veřejné zeleně na základě smlouvy s firmou BENED-zahradní architektura s.r.o. Vzhledem k zákonu o veřejných zakázkách č. 134/2016, se musí obec se vždy obrátit na firmu, která nabídne nejnižší cenu.

Graf 4.6: Srovnání výdajů na údržbu veřejné zeleně ve sledovaných obcích v letech 2013–2017 (v Kč)

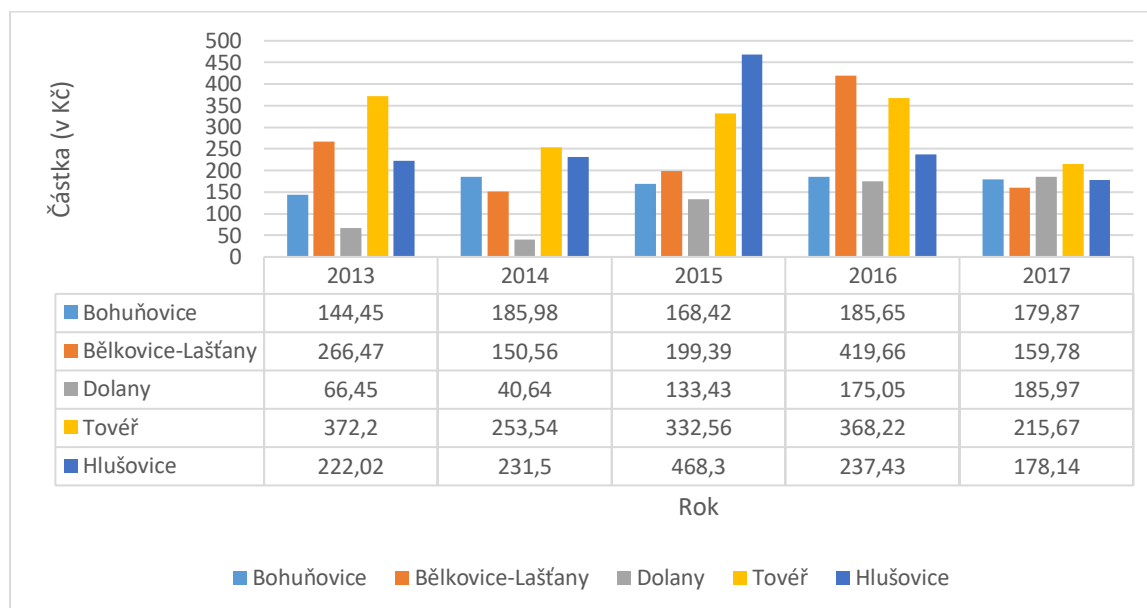
Zdroj: Interní data obce, vlastní zpracování

Graf 4.6 má vypovídající hodnotu o celkových nákladech ve sledovaném vzorku obcí v letech 2013–2017 na údržbu veřejné zeleně. Obcí, která má nejnižší výdaje za celé sledované období je obec Tověř, kdy se její výdaje každoročně pohybují mezi 147–217 tis. Kč. Naopak nejvyšší výdaje vykazuje obec Bělkovice-Lašťany.

Proměnlivost výdajů na údržbu veřejné zeleně v jednotlivých letech je dána mnoha faktory. Například klimatickými podmínkami v daném roce, kterými jsou doba zimního období, množství srážek aj. Dále jsou zde rozdíly, které ovlivňuje obec, a tedy například četnost údržby trávníků, četnost zavlažování aj.

Na grafu 4.6 se nejvýrazněji jeví rok 2016, přesněji obec Bělkovice-Lašťany, což bylo způsobeno zatravněním lokality v místech, kde byl travní porost nevyhovující nebo kde zcela chyběl. Obec se toto místo rozhodla revitalizovat pro zatraktivnění.

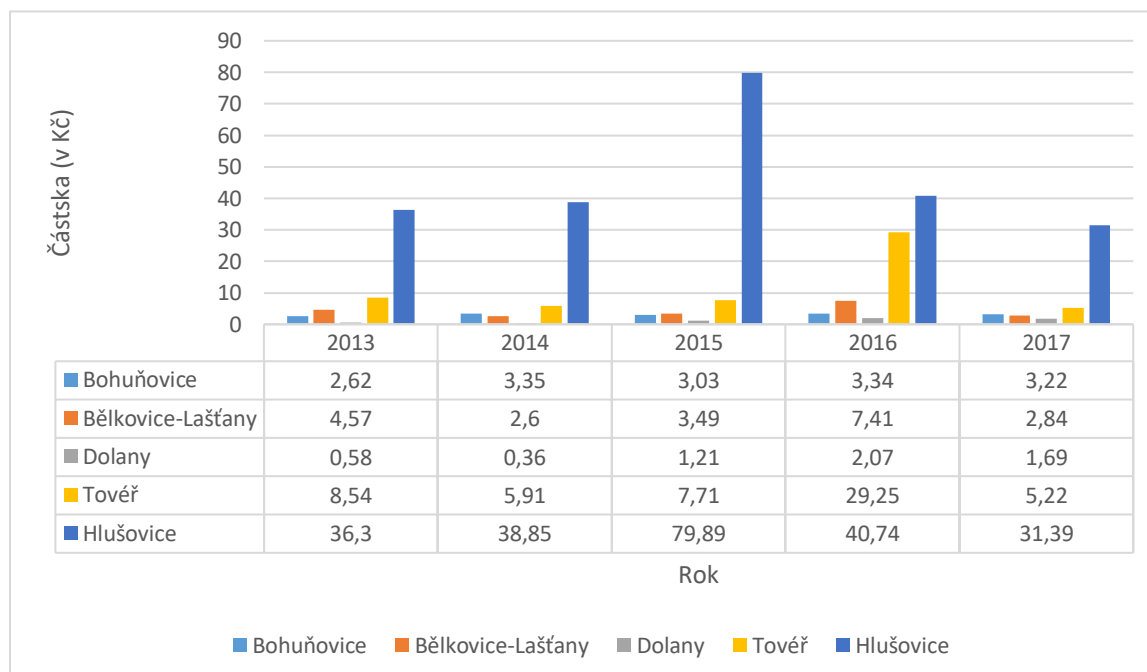
Graf 4.7: Vývoj výdajů na péči o veřejnou zeleň v přepočtu na 1 obyvatele ve sledovaných obcích v letech 2013-2017 (v Kč)

Zdroj: Interní data obce, vlastní zpracování

Pro přesnější komparaci došlo k přepočtu výdajů veřejné zeleně na 1 obyvatele. Výsledná částka je tedy závislá na rozloze veřejné zeleně, kterou obec spravuje a také na počtu obyvatel, jež v dané obci a v daném roce žije.

Graf 4.8: Srovnání výdajů na péči o veřejnou zeleň v přepočtu na 1 m² ve sledovaných obcích v letech 2013-2017 (v Kč)

Zdroj: Interní data obce, vlastní zpracování

Z grafu 4.8 můžeme pozorovat, že obec Hlušovice vynakládá nejvyšší výdaje na 1 m² veřejné zeleně, což je způsobeno tím, že rozloha celkové zeleně obce je exponenciálně nižší než u zbylých zkoumaných obcí, a tudíž se tyto finance nemají kde rozmělnit.

Vzhledem ke spokojenosti občanů z proběhlého dotazníkové šetření s údržbou veřejné zeleně, zabezpečují obec tuto službu správně.

4.2.2 Návrhy a doporučení

Sledované obce mezi sebou nespolupracují v rámci péče o veřejnou zeleň. Z důvodu přímé blízkosti mezi obcemi Hlušovice a Bohuňovice je možné stanovit doporučení pro obec Hlušovice a to následující. Ukončit stávající spolupráci s firmou Sečení trávy Adam Veselský a pokusit se tuto spolupráci navázat s obcí Bohuňovice, která leží v její přímé blízkosti a mohla by tedy zaštitovat péči o jejich veřejnou zeleň za pomoci své stávající techniky. Tato spolupráce by byla jistě finančně výhodnější z důvodu toho, že obec není komerčním subjektem s primárním cílem maximalizace zisku. Navíc by tato spolupráce mohla utužit vztahy mezi obcemi. Příkladem může být obec Hněvotín, která zaštituje péči o veřejnou zeleň v blízké obci Lutín. Vzdálenost mezi těmito obcemi je srovnatelná se vzdáleností mezi obcemi Bohuňovice a Hlušovice.

V případě obcí Bělkovice-Lašťany a Továř, které již mají svoji techniku na realizaci služby zaměřené na péči o veřejnou zeleň, je možná spolupráce v případě budoucích investic do techniky. V případě nákupu nákladnější techniky by bylo možné tento nákup spolufinancovat a dále tuto techniku využít pro správu zeleně ve všech jmenovaných obcích.

4.3 Knihovnické služby

4.3.1 Zhodnocení

Knihovnické a informační služby jsou ve všech sledovaných obcích zajištěny organizační složkou, jež je poskytovatelem služby. Garantem je obec a uživateli jsou čtenáři a návštěvníci knihovny.

Jediná obec Bohuňovice nabízí služby veřejnosti v otevírací době, jež je doporučena Ministerstvem kultury, která je s ohledem na počet obyvatel stanovena v rozmezí 15-23 hodin týdně. Zde se tedy částečně potvrzuje stanovená hypotéza, která zněla: **Místní knihovny neplní počet otevíracích hodin týdně, které Ministerstvo kultury doporučuje s ohledem na počet obyvatel.** Hypotéza byla potvrzena z 80 %.

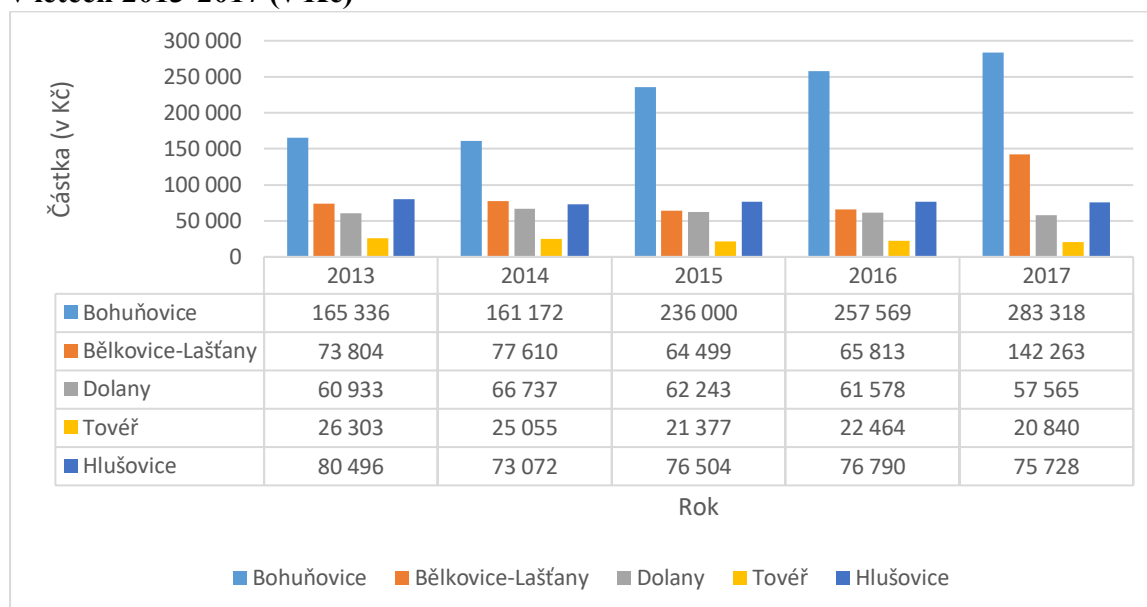
Tab. 4.2: Srovnání počtu otevíracích hodin týdně v místních knihovnách ve sledovaných obcích

Rok	Bohuňovice	Bělkovice-Lašťany	Dolany	Tověř	Hlušovice
Počet otevřených hodin/týden	18	9	3,5	2,5	2

Zdroj: Interní data obce, vlastní zpracování

V tabulce 4.2 je znázorněn počet otevíracích hodin v jednotlivých obcích, jejíž výsledek bylo potvrzení stanovené hypotézy z 80 %. Zbylé sledované obce doporučení Ministerstva kultury nesplňují.

Graf 4.9: Srovnání výdajů na knihovnické a informační služby ve sledovaných obcích v letech 2013-2017 (v Kč)

Zdroj: Interní data obcí, vlastní zpracování

Ze srovnání výdajů, které obce vynakládají na místní knihovny, je zřejmé, že obec Bohuňovice každý sledovaný rok, vynakládá dvojnásobnou částku ve všech sledovaných obcích. Můžeme tedy hovořit o tom, že obci nezáleží pouze na tom, aby byla knihovna udržena v provozu, ale snaží se poskytovat služby kvalitně a je tedy ze strany obce podporována. Tomuto faktu nasvědčuje i skutečnost pořádání velmi značného počtu kulturních akcí knihovnou, převážně pro ZŠ a MŠ. Knihovna si tak získává mladé čtenáře. Pokud takhle obec bude pokračovat v poskytování knihovnických a informačních službách, zajistí si i čtenáře budoucí, které se převážně projeví na počtu vypůjčených KJ.

Další obcí, která se snaží poskytovat kvalitně knihovnické služby je obec Bělkovice-Lašťany, které však nemá tak velkou odezvu, jako obec Bohuňovice. Může to být následkem

absence kulturních akcí pořádané knihovnou, stejně tak stále nedostatečným počtem lukrativních publikací.

Tab. 4.3: Srovnání počtu registrovaných čtenářů ve sledovaných obcích v letech 2013-2017

	2013	2014	2015	2016	2017
Bohuňovice	256	243	322	330	307
Bělkovice-Lašťany	115	128	110	105	109
Dolany	69	60	54	53	38
Tovér	49	46	48	42	38
Hlušovice	28	24	26	29	29

Zdroj: Interní data knihoven, vlastní zpracování

Z tabulky 4.3 je zřejmé, že největší počet registrovaných čtenářů má obec Bohuňovice, a to i přesto, že v roce 2014 zaznamenala propad v celkovém počtu registrovaných čtenářů. Dokázala však odvrátit pokles i v dalších letech, a naopak dokázala razantně tento počet navýšit. Zbývající obce se potýkají s klesajícím trendem. Jen obec Hlušovice si svůj počet registrovaných čtenářů drží, ale zároveň je to obec s nejnižším počtem registrovaných čtenářů.

Tab. 4.4: Srovnání počtu celkových vypůjčených publikací ve sledovaných obcích v letech 2013-2017

	2013	2014	2015	2016	2017
Bohuňovice	6 161	6 240	6 666	7 350	7 214
Bělkovice-Lašťany	5 076	4 790	4 319	3 602	3 105
Dolany	1 698	1 285	1 459	1 188	846
Tovér	946	1 054	1 065	996	896
Hlušovice	2 136	2 145	2 563	2 161	2 037

Zdroj: Interní data knihoven, vlastní zpracování

Tabulka 4.4 má vypovídající charakter o počtu vypůjčených publikací ve sledovaném období. Nejvíce publikací bylo vypůjčeno knihovnou v obci Bohuňovice, která má také nejvyšší počet registrovaných čtenářů. Pozornost zde strhává obec Hlušovice, která i přes nejnižší počet registrovaných čtenářů nezaujímá pomyslné poslední místo v počtu vypůjčených publikací ve sledovaných letech. Je zde také sledována velmi vysoká aktivita v přepočtu vypůjčených publikací na jednoho registrovaného čtenáře, což je znázorněno v následující tabulce 4.5.

Tab. 4.5: Srovnání celkových výpůjček v přepočtu na 1 registrovaného čtenáře ve sledovaných obcích v letech 2013-2017

	2013	2014	2015	2016	2017
Bohuňovice	24,1	25,7	20,7	22,3	23,5
Bělkovice-Lašťany	44,14	37,42	39,26	34,3	28,49
Dolany	24,6	21,41	27,01	22,41	22,26
Tověř	19,3	22,9	22,2	23,7	23,58
Hlušovice	76,29	89,38	98,58	74,51	70,24

Zdroj: Interní data knihoven, vlastní zpracování

Jak již bylo zmíněno v předcházející části, obec Hlušovice vykazuje vysokou aktivitu registrovaných čtenářů v počtu vypůjčených publikací, proto zde dochází k nejvyšším hodnotám v přepočtu vypůjčených publikací na jednoho registrovaného čtenáře. Naopak nejnižší aktivitu vykazuje obec Tověř, kdy průměrná hodnota vypůjčených publikací v přepočtu na 1 registrovaného čtenáře činí 22,34¹⁸ KJ ve sledovaném období.

Tab. 4.6: Srovnání celkových výdajů na 1 registrovaného čtenáře

	2013	2014	2015	2016	2017
Bohuňovice	684,91	704,41	732,92	780,51	922,86
Bělkovice-Lašťany	641,77	606,33	586,35	626,79	1 305,17
Dolany	883,1	1 112,28	1 152,65	1 161,85	1 514,87
Tověř	536,79	544,67	445,4	534,88	548,42
Hlušovice	2 874,86	3 044,67	2 942,46	2 647,93	2 611,31

Zdroj: Interní data knihovny, vlastní zpracování

V tabulce 4.6 jsou znázorněny výdaje na knihovnické služby, které jsou přepočítány na 1 registrovaného čtenáře. Z důvodu velmi nízkého počtu registrovaných čtenářů v obci Hlušovice, se pak tato hodnota projevuje i v přepočtených výdajích. Vzhledem ke skutečnosti, že výdaje obce na provoz místní knihovny patří mezi 3 nejvyšší ve sledovaných obcích, a naopak je zde zaznamenán nejnižší počet registrovaných čtenářů, dochází zde i k nejvyšším výdajům v přepočtu na 1 registrovaného čtenáře, které dosáhly v roce 2014 dokonce 3 044,67 Kč na 1 registrovaného čtenáře.

¹⁸ $x = \frac{\text{Počet vypůjčených publikací 2013+2014+2015+2016+2017}}{\text{Počet sledovaných let (5)}}$

4.3.2 Návrhy a doporučení

Zákon, který ukládal každé obci povinnost zřídit místní knihovnu byl nahrazen novým zákonem, který opustil od povinnosti udržovat veřejné knihovny. Dřívější zákon způsobil hustou síť knihoven, které však disponují starými publikacemi a z toho důvodu jsou jejich služby málo využívané a čtenáři raději volí větší knihovny, kde je výběr široký. Z tohoto důvodu je možné obcím doporučit zřízení spádových knihoven. Vzhledem k umístění, velikosti prostor a využívání těchto službu je zřízení spádové knihovny možné v obci Bohuňovic. Obce by tak mohly společně vynakládat finance na nákup nových knih dle smlouvy mezi nimi a tím zajistili rychlejší potřebnou obnovu starých knih za nové a zároveň tak umožnily poskytnout kvalitnější služby občanům. Zároveň by se tak uvolnili prostory obcí, které řeší problém s nedostatečnými prostorami pro realizaci jiných aktivit.

Dalším doporučením spojeným se zřízením spádové knihovny je vytvoření internetového objednávacího systému (pro starší osoby pomocí telefonu) v obci Bohuňovice a následný rozvoz v intervalu jednou týdně na obecní úřad, kde by bylo možné si objednané knihy vyzvednout. Občané by tak neztratili komfort týkající se vzdálenosti zřízením spádové knihovny.

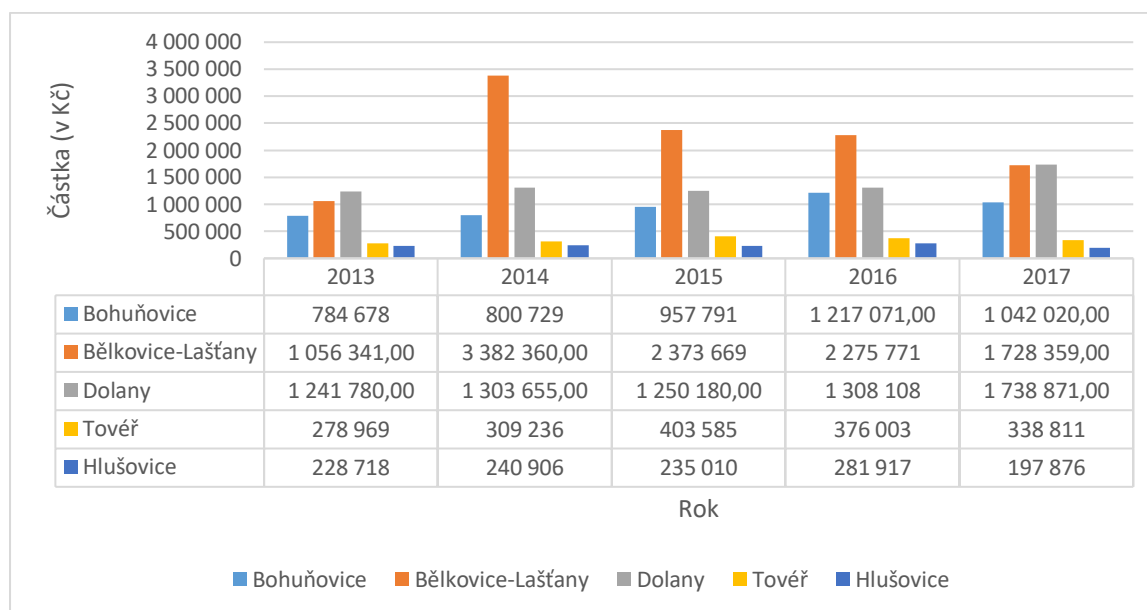
4.4 Sběr, nakládání a svoz komunálního odpadu

Všechny sledované obce najímají na provoz této služby externí firmu, která se stará o jejich zabezpečení. Sběr, svoz a nakládání komunálního odpadu se ve všech obcích kromě obce Bohuňovice uskutečňuje v intervalu jednou za 2 týdny. V obci Bohuňovice je svoz komunálního odpadu realizován v kratším intervalu, a to každý týden.

4.4.1 Zhodnocení

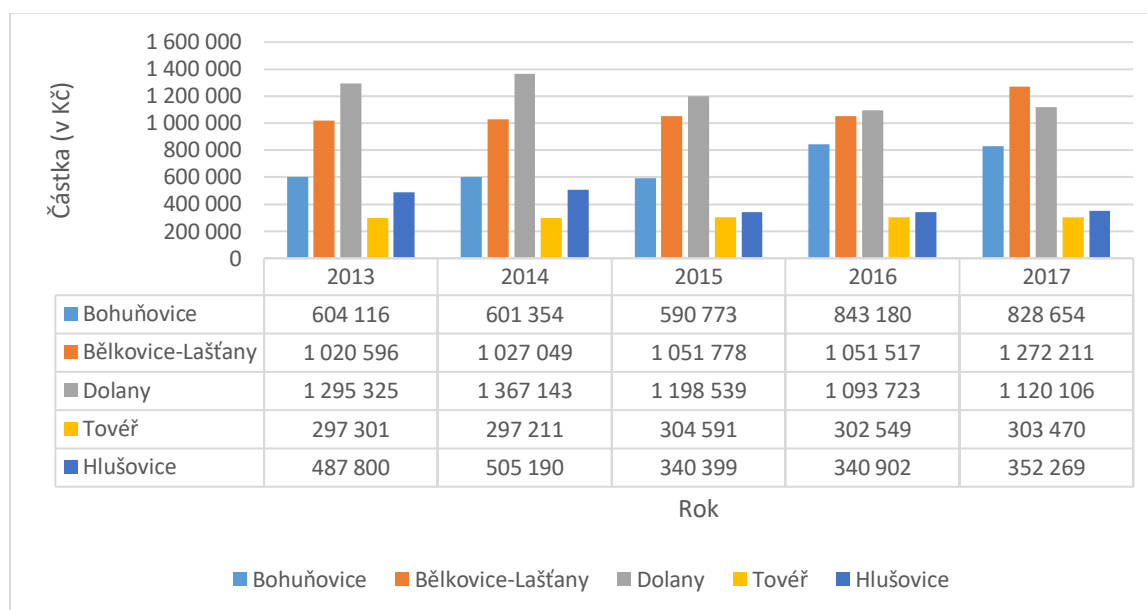
Graf 4.10: Srovnání vývoje výdajů na sběr, nakládání a svoz komunálního odpadu ve sledovaných obcích v letech 2013-2017 (v Kč)

Zdroj: Interní data obce, vlastní zpracování

Z grafu 4.10 je zřejmé, že stabilně nejvyšší výdaje na sběr, svoz a nakládání komunálního odpadu má obec Bělkovice-Lašťany. Tento fakt je dán tím, že zde byl zřízen v roce 2014 sběrný dvůr na elektroodpady, nebezpečné odpady, stavební odpady aj. Dále se obec Bělkovice-Lašťany dlouhodobě potýká s problematikou černých skládek, které pravidelně navyšují výdaje na komunální odpad. Výhledově se tyto náklady budou stále zvyšovat, jelikož černé skládky se řeší pouze prozatímně a dlouhodobý plán prozatím chybí. V obci Bohuňovice můžeme pozorovat, že výdaje na odpad jsou dlouhodobě nižší než v obcích s podobným počtem obyvatel, což je dáno faktorem, že v obci Bohuňovice je skládka odpadu. Obec Dolany nám pak dává průměrný vzorek těchto obcí, kdy obec nemá zřízen sběrný dvůr, přílišné problémy s černými skládkami a také se na jejím území nenachází skládka odpadu. Můžeme ji tedy považovat za nejvíce odpovídající vzorek, kde dochází k výdajům čistě na svoz směsného a tříděného komunálního odpadu. Na zbylých dvou obcích, Tověř a Hlušovice, vidíme markantně nižší náklady na svoz odpadu, což je dáno tím, že mají exponenciálně méně obyvatel. Z těchto dvou obcí lépe vychází obec Hlušovice, jež čerpá benefity z přilehlé skládky v obci Bohuňovice a při počtu obyvatel vyšších, než v obci Tověř, jsou náklady na svoz odpadu nižší.

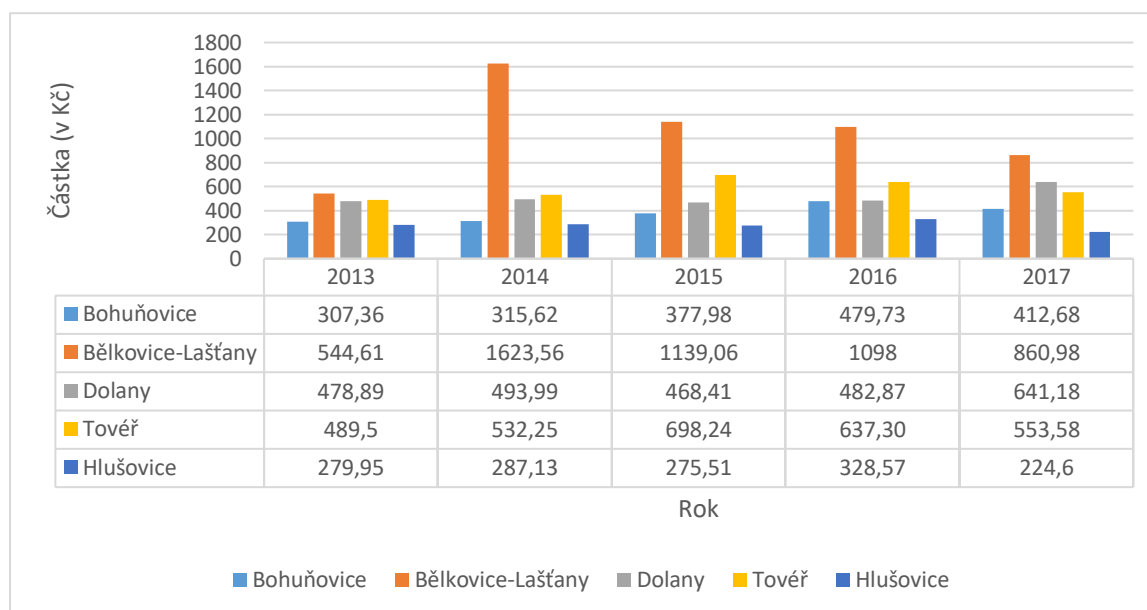
Graf 4.11: Vývoj příjmů z místních poplatků ve sledovaných obcích v letech 2013-2017 (v Kč)

Zdroj: Interní data obce, vlastní zpracování

Graf 4.11 má vypovídající hodnotu v několika ohledech. V prvním případě se jedná o obce s nejnižšími příjmy tedy Továř a Hlušovice. U obce Továř můžeme pozorovat konzervativní trend s minimální změnou celkové částky ve sledovaných letech. Tento trend je zapříčiněn faktem, že znázorňuje pouze migraci obyvatel a s tím spojenou fluktuaci vybraných poplatků. Naopak při pohledu na obec Hlušovice můžeme konstatovat, že trend se dá rozdělit na dvě části. Obě tyto části jsou relativně konstantní, avšak podstatný je jejich přelom, kdy došlo k dohodě mezi skládkou v Bohuňovicích a obcí Hlušovice. Jelikož obec Hlušovice dlouhodobě vykazovala přebytek spojený se sběrem, svoze a nakládáním komunálního odpadu, obec poplatek na tuto službu snížila. U obce Bohuňovice můžeme vidět ustálený trend do roku 2016, ve kterém se zvýšil poplatek za ukládání odpadu na skládku v Bohuňovicích, na což obec zareagovala změnou výše poplatku, čímž došlo ke zvýšení příjmů. U obce Dolany pozorujeme změny v ceně na základě časté výměny subjektu zajišťující svoz odpadu. Naopak u obce Bělkovice-Lašťany vidíme homogenní vývoj do roku 2017, kdy dodavatel zvýšil ceny, avšak výběrovým řízením bylo zjištěno, že nabízená cena je i přes navýšení nejnižší možná, a tedy se obec rozhodla u dodavatele zůstat i přes navýšení cen.

Graf 4.12: Vývoj výdajů na sběr, svoz a nakládání komunálního odpadu v přepočtu na 1 obyvatele ve sledovaných obcích v letech 2013-2017 (v Kč)

Zdroj: Interní data obce, vlastní zpracování

Na grafu 4.12 můžeme pozorovat, že výdaje na jednoho obyvatele jsou relativně konzervativní a primárně reagují na dvě situace. Na změnu ceny svozu, které má za následek navýšení nákladů na jednoho obyvatele a nenadálé situace jako je likvidace černých skládek aj. Nejmarkantnější na grafu 4.12 je situace v obci Bělkovice-Lašťany, kde pozorujeme skokové navýšení nákladů na obyvatele, po uvedení do provozu sběrného dvora v roce 2014. S tímto jevem se nám propojuje nárůst výdajů v následujících letech, který je zapříčiněn jak financemi na provoz sběrného dvora, tak problematikou černých skládek, se kterými se obec potýká. V posledních letech však můžeme pozorovat snižující se trend, což indikuje, že obec se snaží černým skládkám zamezit úspěšně a tím snižuje náklady na jejich likvidaci.

4.4.2 Návrhy a doporučení

V návaznosti na provedené dotazníkové šetření v obci Bohuňovice došlo k následujícímu. Z dotazníkového šetření jasně vyplývá, že je svoz směsného komunálního odpadu v obci neekonomický z hlediska finančního i výsledného, kdy je sice odpad domácností odvezen, ale v případě, že by se svoz konal 1x za 2 týdny jako u všech zbylých sledovaných obcí, výsledek by byl mnohem větší z následujících důvodů. Snížily by se výdaje na svoz směsného komunálního odpadu a lidé by začali ve většině případů třídit odpad.

Vzhledem k proběhlému dotazníkovému šetření v obci Bohuňovice bylo doporučení jednoznačné. Snížení četnosti vyvážení směsného komunálního odpadu. Lepším řešením, které

by bylo vhodné pro všechny sledované obce, a nejen u nich, je změnit zcela formu poplatku za služby spojené s odpadovým hospodářstvím. Poplatek spojený se sběrem, nakládáním a svoz směsného komunálního odpadu by mohl být stanoven na základě tzv. známky, kterou by jednorázově platili občané, kteří skutečně tuto službu potřebují. Občané tak zaplatí pouze v případě, že jejich kontejner je skutečně plný. Vznikla by tak určitá finanční spravedlnost u lidí, kteří třídí pečlivě odpad a ke svoze dávají svůj kontejner za delší dobu. Řešení by bylo vhodné i pro jednočlenné domácnosti, které nenaplní odpadový kontejner ani v intervalu 1x za 14 dní, a nebudou tedy znevýhodněny, jak je tomu nyní, jelikož platí stejné poplatky, jako ti, kteří platí stejnou výši poplatku i přesto, že využívají služby každého svozu. Neobjevuje se zde tedy žádné váhové kritérium v míře užívání. Motivace by tak byla pro všechny obyvatele, aby snížili i vlastní náklady spojené s odpady a zvýšili by tak snahu ve třídění odpadu, čímž by podpořily navýšení příjmů z EKO-KOM, a.s.

4.5 Další návrhy a doporučení pro sledované obce

Vzhledem k podrobné analýze a studování všech přístupných materiálů, došlo k různým postřehům, u kterých by mohlo dojít ke zlepšení stávající situace a jejichž návrhy a doporučení jsou zde uvedeny.

Z důvodu dřívější nedostatečné kapacity ZŠ a MŠ v obci Bohuňovice, byla MŠ nucena využívat prostory v Centru zdraví Bohuňovice, které si pronajímala. Nynější stávající kapacita zrekonstruované budovy ZŠ a MŠ umožňuje přesun oddělení MŠ do prostor nové ZŠ a MŠ a v Centru zdraví tak vznikne volný prostor. Vzhledem k vytíženosti fitness centra a jeho nedostatečných prostor, je možné doporučit obci přesun fitness centra do uvolněných prostor, který zajistí kvalitnější a pohodlnější služby při využívání služeb, které fitness centrum nabízí.

Obce se potýkají s problémem kapacity ZŠ. Z toho důvodu proběhly rekonstrukce budov s cílem jejich kapacitního navýšení. Jen obec Bělkovice-Lašťany plánuje rekonstrukci jiné budovy, než ve které se ZŠ nachází. Obec využívá 2 budovy – jedna se nachází v části Lašťany, druhá v části Bělkovice. Plánové řešení je následující. Vyučování bude probíhat v jiné budově, než dochází ke stravování žáků. Je tedy otázkou, zda není vhodnější vybrat jednu budovu, ve které by proběhla rekonstrukce včetně přístavby, aby byl eliminován problém a možné riziko žáků při přesunu mezi budovami, které se nenacházejí ve své přímé blízkosti. Snížilo by se tak i riziko predikce ve snižujícím se počtu navštěvovaných žáků z důvodu plánované rekonstrukce.

V obci Bělkovice-Lašťany se nachází v budově Parlament kuchyně a sál, která je velmi málo využívána. Z tohoto důvodu by bylo možné v obci Bělkovice-Lašťany doporučit zřízení tzv. sdílené kuchyně. Její princip je založen na tom, že podporuje k podnikání v přípravě cateringu či cukrářské výroby. Z důvodu nutného dodržování přísných hygienických pravidel, které vyplývají z Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 853/2004 v případě větší výroby, než jen malé či jednorázové. Sdílenou kuchyni může využít kdokoliv a to 24 hodin denně díky speciálnímu zámku na kód. Po podepsání smlouvy na obecním úřadě by byla možná rezervace na požadovaný den a čas, kdy osoba chce kuchyň využít. Vzhledem ke skutečnosti, že sdílená kuchyně je zřízena pouze v Praze a v Brně a zájem o ní je velký, představuje to zajímavou možnost, jak přilákat lidi a získat tak peníze do obecního rozpočtu a zároveň tak podpořit nápady pro podnikání a zatraktivnit tak obec.

Vzhledem k cyklostezce by bylo možné obcím dále doporučit zřízení stanic Bikessharing nebo Scootersharing, které funguje na základě vypůjčení si kola nebo koloběžky ve

vybudovaném stanovišti pro to určeném. Zřídit tuto službu mohou obce buď samostatně nebo za pomoci firmy, která již tuto službu nabízí na území Statutárního města Olomouc. Pro firmu by to mohlo být zajímavé z důvodu vysoké četnosti využívání cyklostezky, která začíná na území Statutárního města Olomouce. Vypůjčení by proběhlo na základě registrace na obecním úřadě dané obce a pomocí tzv. QR kódu, který má každé kolo či koloběžka a pomocí aplikace, dojde k jeho odemčení. Po ukončení využití se kolo vrátí do stanoviště pro to určené v jakékoliv obci, jež se bude na této kampani účastnit. V příloze č. 9 jsou znázorněna stanoviště pro sledované obce Bohuňovice, Bělkovice-Lašťany, Dolany, Továř a Hlušovice. Touto službou by se výrazně podpořil pohyb jak mládeže, tak i starších osob a vzhledem k absenci autobusové linky, která by spojovala obce ležící na opačných stranách silnice č. I/46 by to byl i vstřícný krok.

Další spolupráce mezi obcemi by mohla spočívat ve zřízení multifunkčního centra (Baron, 2014), jelikož všechny sledované obce se potýkají s problémem nedostatečné zařízenosti kulturního centra, byla by zde vhodnější spolupráce mezi obcemi. Díky spolupráci a vzájemné finanční podpory by se tak zřízení multifunkčního centra realizovalo mnohem rychleji, než v případě snahy o vybavení kulturního centra v každé obci zvlášť. Vzhledem k četnosti volných prostor a přítomnosti Centra zdraví, by bylo vhodné doporučit zřízení multifunkčního centra v obci Bohuňovice .

Problém související s rodičovskou dovolenou je nemožnost se aktivně zapojit do pracovního procesu. Ve většině případů nepřichází v úvahu ani podnikání či práce na dohodu. Pro matky (otce), kteří jsou po dobu 3 let věku svého dítěte izolováni od společnosti pak představuje velký problém navrácení do zaměstnání. Je však spousta rodičů, kteří jsou na rodičovské dovolené a občasný přivýdělek, psychickou úlevu či doděláním si vzdělání, by přivítali. Avšak místní školky přijímají děti od 3 let věku dítěte z důvodu absence asistentů. V případě využití jeslí, které se nachází jen ve městě Olomouc a Šternberk, je tato služba velmi finančně náročná. Z tohoto důvodu je zde možné zeřízení zřízení jeslí (Baron2014), na které je možné získat dotace a umožnit tak rodičům nevybočit ze společenského života a možnosti se realizovat.

4.6 SWOT analýza sledovaných obcí

V následující podkapitole dochází na základě proběhlých analýz a dotazníkového šetření ke shrnutí pomocí SWOT analýzy, díky které můžeme specifikovat silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby.

Všechny sledované obce se potýkají s problémy s vytíženou silnicí č. I/46, která představuje největší problém v době ranní a odpolední špičky, proto tato silnice představuje pro všechny sledované obce slabou stránku. Naopak je zde spatřována příležitost v plánové výstavbě obchvatu, který by přinesl znatelnou úlevu v problémech s tímto spojenými.

4.6.1 Obec Bohuňovice

Tab. 4.7: SWOT analýza obce Bohuňovice

Silné stránky	Slabé stránky
Vysoká aktivita podnikajících subjektů	Stáří veřejného osvětlení
Bezpečnost před školními zařízeními	Častý svoz směsného komunálního odpadu
Vysoká aktivita občanů ve třídění odpadu	Přetížení silnice I/46
Obecní policie	Nedostatečný počet dětských hřišť
Částka dotazníková šetření zaměřená na spokojenost občanů	Vysoká produkce směsného komunálního odpadu
Rozvětvení cyklostezky v obci (Olomouc-Šternberk, Bohuňovice-Bělkovice-Lašťany	Počet restauračních zařízení
Velmi nízká kriminalita	
Napojení na cyklostezku	
Bankomat	
Příležitosti	Hrozby
Zřízení multifunkčního střediska	Stáří veřejného osvětlení
Meziobecní spolupráce	Omezená kapacita skládky
Omezení svozu směsného komunálního odpadu	Zhoršující se demografická situace
Vytvoření obchvatu Olomouc-Šternberk	Velké počet chátrajících budov v majetku obce
Osvětlení cyklostezky Bohuňovice-Bělkovice-Lašťany	Nedostatečná kapacita fitness centra v Centru zdraví
Zvýšení kapacity fitness centra	

Zdroj: vlastní zpracování

4.6.2 Obec Bělkovice-Lašťany

Další obcí, jež je podrobena SWOT analýze je obec Bělkovice-Lašťany. Mezi její největší hrozby a slabé stránky je plánovaná změna a rekonstrukce budovy ZŠ jiné, než kde nyní probíhá vyučování. Mezi nejvýznamnější silné stránky patří nové vedení zaměřující se na rozvoj obce a hojný počet dětských hřišť.

Tab. 4.8: SWOT analýza obce Bělkovice-Lašťany

Silné stránky	Slabé stránky
Nové vedení zaměřující se na rozvoj obce	Nedostatečná kapacita ČOV
Venkovní koupaliště	Rozmístění ZŠ ve více budovách
Velmi nízká kriminalita	Nízká aktivita podnikajících subjektů v obci
Umístění obce pod lesem	Zázemí pro činnost spolků
Počet dětských hřišť	Chátrající objekt původního JZD
Počet restaurčních zařízení	Webové stránky obce
	Silnice č. I/46
	Výskyt černých skládek
Příležitosti	Hrozby
Meziobecní spolupráce	Snížení počtu žáků, kvůli novému řešení umístění ZŠ
Účinnější řešení umístění ZŠ bez nutného přecházení žáků mezi budovami	Řešení průjezdu mezi částí Bělkovice a částí Lašťany
Napojení cyklostezky Bělkovice-Lašťany – Dolany	Rychlý nárůst obyvatelstva
Vytvoření centra obce	Rostoucí kriminalita z důvodu absence obecní policie a vysokým nárůstem obyvatelstva
Zřízení názvů ulic	
Revitalizace webových stránek obce	
Osvětlení cyklostezky (Bělkovice-Lašťany-Bohuňovice)	
Zřízení sdílené kuchyně	
Plánované vybudování obchvatu Olomouce – Šterberk	

Zdroj: vlastní zpracování

4.6.3 Obec Dolany

Mezi největší nevýhody patří silnice I/46, které obcí přímo prochází. Dochází zde tedy k častým dopravním nehodám a komplikacím. Silnou stránkou obce je přítomnost zdravotnického zařízení.

Tab. 4.9: SWOT analýza obce Dolany

Silné stránky	Slabé stránky
Poloha obce	Místní knihovna
Demografická struktura obyvatel	Absence sběrného dvora
Zdravotnické zařízení	Bezpečnost před školními zařízeními
Počet obchodů se zaměřením na potraviny	Přetížení silnice I/46 (Olomouc-Šternberk)
Centrování se na požadavky občanů – průběžná dotazníková šetření	Absence obecní policie
Aktivní spolkový život	Absence bankomatu s ohledem na velikost obce a počet obyvatelů
Příležitosti	Hrozby
Propojení cyklostezky (Dolany – Bělkovice-Lašťany, realizace 2019)	Zvyšující se kriminalita z důvodu absence obecní policie
Plánovaná výstavba obchvatu Olomouc-Šternberk	Nedostatečná bezpečnost před školními zařízeními
Meziobecní spolupráce	

Zdroj: vlastní zpracování

4.6.4 Obec Tovér

Silnou stránkou obce je její demografický vývoj a přítomnost zrekonstruovaného venkovního sportovního areálu. Potenciální hrozbu zde představuje kapacita ČOV s ohledem na demografický vývoj.

Tab. 4.10: SWOT analýza obce Tověř

Silné stránky	Slabé stránky
Umístění obce – mezi městy Olomouc-Šternberk	Umístění mateřské školy a řešení parkování před budovou
Demografický vývoj	Slabá spolková činnost
Venkovní sportovní areál	Přetížení silnice č. I/46
Výdaje na údržbu veřejné zeleně	
Dlouhodobě vyrovnaný obecní rozpočet	
Příležitosti	Hrozby
Napojení cyklostezky Bělkovice-Lašťany – Dolany	Nedostatečná kapacita ČOV
Vybudování obchvatu Olomouc-Šternberk	

Zdroj: vlastní zpracování

4.6.5 Obec Hlušovice

Mezi silné stránky obce patří aktivita registrovaných čtenářů. Zároveň se jedná o slabou stránku obce, vzhledem k počtu registrovaných čtenářů a vzhledem k výdajům z obecního rozpočtu na provoz této služby.

Tab. 4.11: SWOT analýza obce Hlušovice

Silné stránky	Slabé stránky
Časté dotazníkové šetření mezi občany	Řešení údržby veřejné zeleně
Spokojenost občanů	Místní knihovna
Aktivita registrovaných čtenářů v počtu vypůjčených KJ	Vytížená silnice č. I/46
Nízké výdaje na sběr, nakládání a svoz komunálního odpadu	
Příležitosti	Hrozby
Meziobecní spolupráce – např. údržba veřejné zeleně pod zřístitou obce Bohuňovice	Rychlý nárůst obyvatelstva
Zrušení místní knihovny a využití jejich prostor za jiným účelem	
Vybudování obchvatu Olomouc-Šternberk	

Zdroj: vlastní zpracování

V tabulkách 4.7-4.11 byla provedena SWOT analýza pro sledované obce, jejichž obsah vyšel z analýz, které byly uskutečněny v praktické části diplomové práce.

5. Závěr

Veřejné služby, které jsou poskytovány prostřednictvím státu, by měly být na stejné úrovni, jako je tomu v soukromém sektoru, k čemuž v posledních několika desítek let směřovaly reformy VS. Veřejné služby jsou poskytovány občanům, uživatelům, kteří s měnící se dobou požadují stále kvalitnější služby. Poskytování veřejných služeb obcí je zakotveno v zákoně č. 128/2000 Sb., které mohou zvolit formu zabezpečení veřejných služeb. Ve vybraném vzorku obcí, kterými byly obce Bohuňovice, Bělkovice-Lašťany, Dolany, Tovér a Hlušovice nebyla zaznamenána převaha ve snaze zabezpečení dané veřejné služby samotnou obcí prostřednictvím svých zaměstnanců. Obec byly vybrány pro svůj nízký počet obyvatel, jenž ve sledovaném období nepřekročil hranici 5 000 osob a také podle své polohy, kdy sledované obce se nacházejí v Mikroregionu Šternbersko a leží v přímé blízkosti cyklostezky (Olomouc – Šternberk), což s sebou nese výhody a možnou spolupráci mezi obcemi.

K analýze byly vybrány následující veřejné služby: veřejné osvětlení, údržba veřejné zeleně, knihovnictví a sběr, nakládání a svoz komunálního odpadu, které byly vybrány z důvodu ekonomického a společenského problému, který má dopady na veřejné finance a na potřeby občanů.

Dle dotazníkového šetření došlo k potvrzení hypotézy, která byla stanovena v úvodu a zněla následovně. **Vyšší spokojenost občanů je sledována v obcích, které pravidelně provádějí dotazníkové šetření mezi svými občany.** Pravidelné dotazníkové šetření provádí obec Hlušovice a Bohuňovice, u kterých zároveň dochází k nejvyššímu počtu spokojených občanů a k nulovému počtu nespokojených dotazovaných občanů. Z tohoto důvodu je možné usoudit, že postup obcí, které se o spokojenost občanů tímto způsobem zajímají, je správný.

Cílem diplomové práce bylo zhodnocení zabezpečení a financování veřejných služeb ve vybraných obcích v letech 2013-2017. Všechny sledované obce zabezpečují vybrané veřejné služby obdobným způsobem. Knihovnické služby obec zabezpečují organizační složkou, u veřejného osvětlení dochází ke smluvnímu zajištění externí firmou z důvodu absence techniky a pracovníků s požadovanou kvalifikací a sběr, nakládání a svoz komunálního odpadu je zajištěn u odpadových společností. Pouze úprava veřejné zeleně se v jednotlivých obcích lehce liší, a to z důvodu vlastnictví požadované techniky, kterou pokud obec vlastní, zabezpečuje si i tuto službu sama, mimo náročnější práce s tímto spojenými. Dochází tedy k vyvrácení hypotézy, která zněla, že **veřejné služby si malé obce zabezpečují samy.**

Knihovnické služby jsou obcemi ve velké míře dotovány, jelikož příjem knihoven zdaleka nepokryje jejich náklady, z důvodu nízkého stanovení poplatků. I přes nízkou částku stanoveného poplatku má počet registrovaných čtenářů u většiny knihoven klesající trend. Místním knihovnám jsou ve všech obcích vyčleněny prostory, které jsou v majetku obce, jenže vzhledem k nízkému využívání a problémům obcí s nedostatečnými prostory pro realizaci jiných aktivit lze považovat u některých obcí udržování této služby jako nevýhodné. Z toho důvodu by byla vhodnější vzájemná meziobecní spolupráce, která by zajistila kvalitnější zajištění této služby a zároveň uvolnila prostory obcím, kde tyto služby nejsou žádané, aby je mohly využít k jiným účelům. Během analýzy došlo také k potvrzení hypotézy, která byla v úvodu stanovena, a která zněla následovně. **Místní knihovny neplní počet otevíracích hodin týdně, které Ministerstvo kultury doporučuje s ohledem na počet obyvatel dané obce.** Tato hypotéza byla na základě analýzy potvrzena z 80 %, kdy pouze místní knihovna v obci Bohuňovice doporučení splňovala. Zároveň v této knihovně dochází k nevyšším výdajům ve sledovaném období s rostoucím trendem. Stejně tak je zde nejvyšší počet registrovaných čtenářů a vypůjčených publikací v absolutní hodnotě. Výdaje na 1 registrovaného čtenáře dosahují v obci Bohuňovice podprůměrné hodnoty za všechny sledované obce. Průměrná hodnota na 1 registrovaného čtenáře ve všech obcích dosahuje 1 205,93 Kč. V obci Bohuňovice je průměrná hodnota ve výši 766,122 Kč.

Při údržbě veřejné zeleně všechny sledované obce věnují pozornost na její centrum. V případě této služby dochází k odlišnosti při jejím zabezpečení. Obec Hlušovice zvolila pro správu zeleně externí firmu, díky čemuž mimo jiné dochází k nejvyšším výdajům v přepočtu na 1 m², a to v průměrné výši 45,43 Kč v přepočtu na uvedenou měrnou jednotku. Externí způsob zabezpečení zvolila i obec Dolany, která má však ve správě větší plochu, proto jsou zde náklady rozmělněny.

Sběr, nakládání a svoz komunálního odpadu představuje nejvyšší výdaje pro obecní rozpočet z vybraných veřejných služeb. V roce 2014 došlo k nevyšší vynaložené částce na tuto službu v obci Bělkovice-Lašřany ve výši 3 382 360 Kč, která představovala 0,88 % celkových příjmů obce za daný rok. Ani jedna z uvedených obcí nedosahuje maximální hranice poplatku, která je stanovena na 1000 Kč. Místní poplatky na tuto službu představují pro obec částečné pokrytí nákladů. Stejně tak možnost spolupráce s firmou EKO-KOM a.s., je velmi motivující v případě třídění odpadu, jež lze podpořit změnou nastavení formy poplatků.

Veřejné osvětlení představuje problematiku v případě reálných výpočtů, jelikož se zde setkáváme s úmyslným vypínáním SB v pozdních hodinách. Tohle řešení však může způsobit

zvýšení rizika osob i majetku, a z toho důvodu tohle řešení není vhodné. Vhodnější je zde přistoupit k revitalizaci SB a vybudovat solárního LED osvětlení, které eliminuje problém bezpečnosti v případě úmyslného vypínání za účelem úspor.

Výsledkem práce je zjištění, že způsob financování daných veřejných služeb je téměř totožný, jelikož je založen na stabilním způsobu poskytování financování na dané veřejné služby. Kvalita poskytovaných služeb měla menší váhu při rozhodování managementu obcí než jejich kvalita, která hrála vedlejší roli, což je dáno možnostmi obce. V případě externího zabezpečení se obce musí řídit zákonem o veřejných zakázkách č. 134/2016 Sb., který stanovuje obcím povinnost zvolit možnost, která je nejlevnější. Tahle možnost však není vždy i tou nejkvalitnější. Vzhledem k účelnosti veřejných služeb by měly obce veřejné služby poskytovat ve větší míře, než jim ukládá zákon.

Seznam použité literatury

Odborná literatura

BARON, Marcin, Artur OCHOJSKI a Adam POLKO. *Economics and strategic management of local public services in Central Europe: towards multidisciplinary analysis of infrastructure and service costs*. Prague: Institute of Sociology, Academy of Sciences of the Czech Republic, 2014. ISBN 978-80-7330-253-5.

BENČO, Jozef. *Verejný sektor a verejné služby*. Kunovice: Evropský polytechnický institut, 2005. ISBN 80-7314-063-2.

BERNARD, Josef. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-069-8.

BERNARD, Josef. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-069-8.

DRHOVÁ, Zuzana, VESELÝ, Arnošt a Martin NEKOLA, ed. *Analýza a tvorba veřejných politik: přístupy, metody a praxe*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2007. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-86429-75-5.

HALÁSEK, Dušan a David LENERT. *Ekonomika veřejného sektoru: (vybrané kapitoly)*. Ostrava: VŠB - Technická univerzita Ostrava, 2008. ISBN 978-80-248-1854-2.

HALÁSEK, Dušan. *Standardizace veřejných služeb*. Ostrava: VŠB - Technická univerzita Ostrava, 2004. ISBN 80-248-0685-1.

HALÁSKOVÁ, Martina. *Veřejná správa a veřejné služby v zemích Evropské unie*. Ostrava: VŠB-TU, 2012. ISBN 978-80-248-2808-4.

HORNÍK, Jan a Petr KUŠ. *Územní samospráva přehledně a v příkladech*. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2016. Skripta (Institut pro veřejnou správu). ISBN 978-80-86976-34-1.

JETMAR, Marek. *Meziobecní spolupráce: inspirativní cesta, jak zlepšit služby veřejnosti*. I. vydání. Praha: Svaz měst a obcí České republiky, 2015. ISBN 978-80-906042-3-0.

KADERÁBKOVÁ, Jaroslava a Jitka PEKOVÁ. *Územní samospráva - udržitelný rozvoj a finance*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-910-4.

KÁŇA, Pavel. *Základy veřejné správy: vybrané kapitoly veřejné správy pro studium žáků středních škol*. 4., aktualiz. vyd. Ostrava: Montanex, 2014. ISBN 978-80-7225-407-1.

KOPECKÝ, Martin. *Zákon o obcích: komentář*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-862-9.

KOTLER, Philip. *Moderní marketing: 4. evropské vydání*. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1545-2.

MARKOVÁ, Hana. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků*. V Praze: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, 2008. Scripta iuridica. ISBN 978-80-87146-08-8.

MATULA, Miloš. *Proměny funkce veřejné správy*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2017. ISBN 978-80-261-0686-9.

NEVĚČNÁ, Ivana. *Základy veřejné správy*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. ISBN 978-80-244-3799-6.

NUNVÁŘOVÁ, Svatava. *Rozvoj venkova: distanční studijní opora*. Brno: Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, 2007. ISBN 978-80-210-4314-5.

PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. Finance (Grada). ISBN 978-80-247-5608-0.

PRŮCHA, Petr. *Místní správa*. 2. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2018. ISBN 978-80-210-9007-1.

PRŮCHA, Petr. *Místní správa*. Brno: Masarykova univerzita, 2011. ISBN 978-80-210-5590-2.

REILLY, Kathleen M. *Objevujeme města: jak funguje doprava, rozvodné sítě, osvětlení, zásobování, financování, městská samospráva*. V Brně: Edika, 2014. ISBN 978-80-266-0601-7.

REKTOŘÍK, Jaroslav a Jaroslav HLAVÁČ. *Ekonomika a řízení odvětví technické infrastruktury: teoretická část, odvětvová část*. Praha: Ekopress, 2012. ISBN 978-80-86929-79-8.

SMITH, Adam. *Pojednání o podstatě a původu bohatství národů*. Nové, přepracované vyd., opatřené margináliemi. Přeložil Vladimír IRGL. Praha: Liberální institut, 2001. ISBN 80-86389-15-4.

STEJSKAL, Jan, Helena KUVÍKOVÁ, Beáta MIKUŠOVÁ MERIČKOVÁ a Veronika LINHARTOVÁ. *Teorie a praxe veřejných služeb*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017. ISBN 978-80-7552-726-4.

TOMÁNEK, Petr, Martina HALÁSKOVÁ a Jan ŠIROKÝ. *Financování územních samosprávných celků v ČR*. Ostrava: VŠB - Technická univerzita, 2004. ISBN 80-248-0697-5.

VAŠTÍKOVÁ, Miroslava. *Marketing služeb: efektivně a moderně*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2014. Manažer. ISBN 978-80-247-5037-8.

VRABKOVÁ, Iveta, Ivana VAŇKOVÁ, Jiří BEČICA a Šárka KRYŠKOVÁ. *Příspěvkové organizace: postavení, úkoly a technická efektivnost*. Ostrava: Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava, Ekonomická fakulta, 2017. ISBN 978-80-248-4028-4.

Elektronické zdroje

Komunální odpady. Ministerstvo životního prostředí [online]. [cit. 2019-17-02]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/komunalni_odpady

Management regionů a obcí. Alois Kutscherauer [online]. 2014 [cit. 2019-14-02]. Dostupné z: http://alkut.cz/mro_htm/mro_kombinovana_forma/mro_htm/mro_stud_opora.pdf

Program rozvoje obce Bohuňovice na období 2017-2023. Obec Bohuňovice [online]. 2017 [cit. 2019-01-12]. Dostupné z: http://www.bohunovice.cz/assets/File.ashx?id_org=643&id_dokumenty=3560

Program rozvoje obce Dolany na období 2016-2020. Obec Dolany [online]. 2015 [cit. 2019-02-28]. Dostupné z: http://www.dolany-ol.cz/assets/File.ashx?id_org=2846&id_dokumenty=4262

Rozpočet obce Hlušovice. Obec Hlušovice [online]. 2014 [cit. 2019-01-13]. Dostupné z: <http://90.177.53.136:10000/GORDICpanel2014/>

Rozpočet obce Hlušovice. Obec Hlušovice [online]. 2015 [cit. 2019-01-13]. Dostupné z: <http://90.177.53.136:10000/GORDICpanel2015/>

Rozpočet obce Hlušovice. Obec Hlušovice [online]. 2016 [cit. 2019-01-13]. Dostupné z: <http://90.177.53.136:10000/GORDICpanel2016/>

Rozpočet obce Hlušovice. Obec Hlušovice [online]. 2017 [cit. 2019-01-13]. Dostupné z: <http://90.177.53.136:10000/GORDICpanel2017/>

Standard pro dobrou knihovnu. Ministerstvo kultury [online]. 2013 [cit. 2019-01-28]. Dostupné z: https://ipk.nkp.cz/docs/bench/Standard_pro_dobrou.pdf

Veřejná databáze. Český statistický úřad [online]. 2019 [cit. 2019-28-02]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi>

Veřejné LED osvětlení Horní Moštěnice. LED solution [online]. [cit. 2019-02-18]. Dostupné z: <https://eshop.ledsolution.cz/reference-verejne-solarni-led-osvetleni-horni-mostenice/>

Závěrečný účet obce Bohuňovice. Obec Bohuňovice [online]. 2013 [cit. 2019-01-12]. Dostupné z: http://www.bohunovice.cz/assets/File.ashx?id_org=643&id_dokumenty=1625

Závěrečný účet obce Bohuňovice. Obec Bohuňovice [online]. 2014 [cit. 2019-01-12]. Dostupné z: http://www.bohunovice.cz/assets/File.ashx?id_org=643&id_dokumenty=1632

Závěrečný účet obce Bohuňovice. Obec Bohuňovice [online]. 2015 [cit. 2019-01-12]. Dostupné z: http://www.bohunovice.cz/assets/File.ashx?id_org=643&id_dokumenty=2932

Závěrečný účet obce Bohuňovice. Obec Bohuňovice [online]. 2016 [cit. 2019-01-12]. Dostupné z: http://www.bohunovice.cz/assets/File.ashx?id_org=643&id_dokumenty=3255

Závěrečný účet obce Bohuňovice. Obec Bohuňovice [online]. 2017 [cit. 2019-01-12]. Dostupné z: http://www.bohunovice.cz/assets/File.ashx?id_org=643&id_dokumenty=4021

Ostatní dokumenty

Závěrečný účet obce Bělkovice-Lašťany 2013-2017

Závěrečný účet obce Dolany 2013-2017

Závěrečný účet obce Tověř 2013-2017

Roční výkazy knihovny Bělkovice-Lašťany v letech 2013-2017

Roční výkazy obecní knihovny Bohuňovice v letech 2013–2017

Roční výkazy obecní knihovny Dolany v letech 2013–2017

Roční výkazy obecní knihovny Hlušovice v letech 2013-2017

Roční výkazy obecní knihovny Tověř v letech 2013-2017

Seznam zkratk

ČNR	Česká národní rada
ČOV	Čistírna odpadních vod
ČR	Česká republika
DSO	Dobrovolné svazky obcí
EU	Evropská unie
FO	Fyzická osoba
MŠ	Mateřská škola
N	Nebezpečné odpady
O	Ostatní odpady,
O/N	Odpady, které mají alespoň jednu nebezpečnou vlastnost
p.o.	Příspěvková organizace
SB	Světelný bod
SKO	Směsný komunální odpad
ÚSC	Územní samosprávný celek
VS	Veřejná správa
ZŠ	Základní škola

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 25. dubna 2019

.....
Bc. Monika Kováčová

Seznam příloh

Příloha č.1 Struktura obecního majetku

Příloha č.2 Místní poplatky

Příloha č.3 Historický vývoj pojetí kvality

Příloha č.4 Model TQM

Příloha č.5 Produkce SKO v zemích EU v letech 2013-2016

Příloha č.6 Spolková, osvětová a informační činnost v obci Bohuňovice a dotace z jejího rozpočtu

Příloha č. 7 Dotazníkové šetření pro obce Bohuňovice, Bělkovice-Lašťany, Dolany, Továř a Hlušovice

Příloha č. 8 Dotazníkové šetření pro obec Bohuňovice

Příloha č. 9 Znázornění možných stanovišť pro Bikesharing a Scootersharing pro sledované obce

Příloha č. 1

Struktura obecního majetku

Stálá aktiva- Majetek dlouhodobý	Stálá aktiva – majetek provozní, oběžný	Pasiva	Obecný majetek obce
Hmotný nemovitý majetek	Zásoby, materiál, zboží	Majetek pořízený z vlastních zdrojů	Historický majetek
Hmotný movitý majetek	Peněžní prostředky, valuty, krátkodobé cenné papíry	Majetek pořízený z cizích zdrojů	Původní majetek obce
Nehmotný	Pohledávky, majetková práva		Majetek získaný převodem, kupní, darovací či jinou smlouvou
Finanční			Majetek získaný rozhodnutím Ministerstva kultury ČR

Zdroj: Káňa, 2014, vlastní zpracování

Příloha č. 2

Místní poplatky

Název poplatku	Definice
Poplatek ze psů	Platí fyzická osoba (FO) nebo právnická osoba (PO), která je držitelem psa a má trvalý pobyt či sídlo na území obce. Poplatek ze psů se platí u psů starších více jak 3 měsíce a od tohoto poplatku jsou osvobozeny osoby, které jsou nevidomé nebo bezmocná osoba a osoba s těžkým zdravotním postižením s průkazem ZTP/P. Dále je od poplatku osvobozena osoba, která zajišťuje výcvik psů k doprovodu znevýhodněných osob a osoba, která provozuje útulek zřízený obcí pro ztracené nebo opuštěné psy. Výše poplatku za psa činí až 1500 Kč za kalendářní rok. V případě určitého znevýhodnění, jako je například pobírání sirotčího či vdovského důchodu, invalidního aj., je tento poplatek snížen a celková částka činí až 200 Kč za kalendářní rok. V případě vlastnění více psů, je poplatek za dalšího psa drženího jedním majitelem navýšen maximálně o 50 % za kalendářní rok.
Poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt	Je placen fyzickou osobou, která na přechodnou dobu využívá lázeňského pobytu za účelem léčení nebo rekreace, pokud osoby, jež lázeňství využívají neprokáží jiný důvod svého pobytu. Poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt neplatí osoby mladší 18 ti let a starší 70 ti let, dále vojáci, kteří vykonávají civilní nebo základní službu a také osoby, na které náleží přídavky na děti. Další skupinou osob, jež jsou osvobozeny od placení tohoto poplatku jsou osoby nevidomé, bezmocné a osoby s těžkým zdravotním postižením, včetně jejich průvodců. Poplatek vybírá a obci odvádí FO nebo PO. Výše poplatku činí až 15 Kč na den za jednu osobu. Obec tento poplatek může stanovit i jako týdenní, měsíční či roční paušální částku.
Poplatek za užívání veřejného prostranství	Jedná se o zvláštní poplatek, jež je vybírán za užívání veřejného prostranství za účelem realizace výkopových prací,

	<p>umístění dočasných staveb a zařízení sloužící za účelem prodeje a služeb. Mezi poplatky jsou řazeny prostory pro poskytování reklamy, dále zřizování zábavních služeb, mezi které patří cirkusy, lunaparky aj. Akce, jejichž výtěžek je určen na charitativní a veřejně prospěšné účely, poplatek neplatí. Výše poplatku je stanovena až na 10 Kč za každý i započatý m² a za každý den. V určitých případech může obec zvýšit poplatek i desetinásobně, což platí v případě využívání veřejného prostranství za účelem reklamy, prodeje a služeb, cirkusu, lunaparků aj.</p>
Poplatek ze vstupného	<p>Je placen účastníkem akce za to, že se může určité akce zúčastnit. Tento poplatek je vybírán ze vstupného na kulturní, sportovní, prodejní či reklamní akce, který je snížený o daň z přidané hodnoty, pokud je ve vstupném zahrnuta. Z poplatku ze vstupného jsou vyloučeny akce, jejichž účel je charitativní či veřejně prospěšný. Výše poplatku je až 20 % úhrnné částky vybraného vstupného.</p>
Poplatek z ubytovací kapacity	<p>Poplatek je vybírán v obcích a městech v zařízeních, které poskytují přechodné ubytování. Z povinnosti placení tohoto poplatku jsou osvobozena zařízení poskytující přechodný pobyt pro studenty a žáky, osoby využívající lázeňský nebo zdravotnický pobyt, pokud nejsou zřizována jako hotelové zařízení a zařízení sloužící k sociálním a charitativním účelům. Výše poplatku činí až 6 Kč na každý den za každé využití lůžko.</p>
Poplatek za povolení vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst	<p>Platí osoba, které bylo poskytnuto povolení pro vjezd do vybraných míst a částí měst motorovým vozidlem. Poplatek neplatí osoby, které mají v místě trvalý pobyt nebo jsou vlastníkem nemovitosti spadající do vybraného území, či osoby jim blízké. Dále jsou od poplatku osvobozeny osoby, jež jsou držiteli průkazu ZTP a jejich průvodci a osoby, které v místě mají sídlo svého podnikání. Výše poplatku činí až 200 Kč za každý den.</p>

Poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů	<p>Poplatek platí fyzická osoba s trvalým pobytem v obci či cizinci dle zákonných předpisů¹⁹. Od poplatku je osvobozena osoba, která je umístěna do dětského domova pro děti do 3 let, školského zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy nebo školského zařízení určeného pro preventivní výchovnou péči, a to na základě rozhodnutí soudu či smlouvy. Dále je od poplatku osvobozena FO, která je umístěna do zařízení pro děti vyžadující okamžitou péči, a to na základě rozhodnutí soudu, na základě žádosti obce s rozšířenou působností aj. nebo osoba umístěna v domově určená pro osoby se zdravotním postižením, domově pro seniory aj. Výše poplatku činí 250 Kč za kalendářní rok nebo až 750 Kč za kalendářní rok na základě zhodnocení skutečných nákladů za uplynulý kalendářní rok.</p>
poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovou nebo kanalizace	<p>Poplatek platí FO, která je majitelem nemovitosti, která leží na území obce, nebo více FO v případě, že je více majitelů nemovitosti. Výši sazby na 1 m² stanovuje obec v obecně závazné vyhlášce (Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích ve znění pozdějších předpisů).</p>

Zdroj: zákon o obcích, vlastní zpracování

---

¹⁹ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích ve znění pozdějších předpisů. Poslední platná aktualizace od 1. 7. 2017.

Příloha č. 3

Historický vývoj pojetí kvality

Časové období	II. světová válka	Konec II. světové války až počátek 50. let 20. století	Počátek 50. let až konec 60. let 20. století	Konec 60. let až 80. léta 20. století	80. léta 20. století až současnost
Definice kvality	Shoda s technologicky specifikovanými normami a standardy	Shoda s technicky specifikovanými normami a standardy	Vhodnost k využití	Shoda a požadavky zákazníka	Dosažení maximální spokojenosti zákazníka
Systém řízení kvality	Technická kontrola kvality	Statistická kontrola kvality	Systémově orientované zajištění kvality	Celopodniková kontrola kvality	TGM
Nástroje řízení	Standardizace	Statistické metody	Analýza příčin	Rozvinutí kvalitních funkcí	Průběžné zlepšování
Parametr řízení kvality	Koncový produkt	Koncový produkt	Výrobní proces	Potřeby zákazníka	Očekávání zákazníka
Pohled na kvalitu	Orientovaný na výrobce (interní)	Orientovaný na výrobce (interní)	Orientovaný na zákazníka (externí)	Orientovaný na výrobce i zákazníka (interní i externí)	Orientovaný na výrobce, dodavatele, zákazníka a konkurenta

Zdroj: Stejskal a kol., 2017, s. 219, vlastní zpracování

Příloha č. 4

Model TQM

Obecné principy TQM	
Orientace na výsledky	Organizace se orientuje na výsledky, které jsou dosahovány s cílem zajistit spokojenost zainteresovaných stran a soulad se stanovenými cíly organizace.
Zaměření se na zákazníka/zainteresované strany	Organizace se zaměřuje na potřeby stávajících i potenciálních zákazníků/občanů, zapojuje je do vytváření produktů, služeb i zlepšování své výkonnosti
Řízení dle cílů, strategické řízení	Vedení organizace jasně definuje poslání, vizi a hodnoty organizace, udržuje vnitřní prostředí tak, aby umožnilo plné nasazení zaměstnanců při plnění cílů organizace.
Procesní řízení, rozhodování na základě faktů	Žádoucího výsledku lze dosáhnout účinněji, pokud jsou příslušné zdroje a činnosti řízeny pomocí procesů a rozhodnutí jsou přijímána na základě analýzy dat a informací.
Zapojení zaměstnanců, rozvoj zaměstnanců	Zaměstnanci tvoří základ organizace a jejich plné zapojení umožňuje využití jejich schopností ve prospěch organizace. Prospěšnost zaměstnanců lze maximalizovat podporou jejich rozvoje a zapojením, vytvořením prostředí sdílených hodnot, kultury založené na důvěře, otevřenosti, společenské odpovědnosti a uznání.
Neustále zlepšování a inovace	Dosažení excelence (vynikající kvality) je výzvou pro status quo, podporu neustálého učení se, nacházení příležitostí k inovacím a ke zlepšování.
Vzájemně výhodná partnerství	Pro podporu dosahování cílů organizace je vhodné řídit vztahy s klíčovými partnery organizace, resp. budovat oboustranně výhodné partnerské vztahy podporující schopnost organizace naplňovat vzájemné potřeby a očekávání.

Zdroj: Ministerstvo vnitra ČR, vlastní zpracování

Příloha č. 5

Produkce SKO v zemích EU v letech 2013-2016

	2013	2014	2015	2016
Belgie	439	428	414	418
Bulharsko	432	442	419	404
Česká republika	307	310	316	339
Dánsko	790	789	792	762
Estonsko	293	357	359	376
Finsko	493	482	500	-
Francie	520	519	517	510
Chorvatsko	404	387	393	403
Itálie	491	488	486	495
Kypr	618	614	638	640
Litva	433	433	448	444
Lotyšsko	350	364	404	410
Lucembursko	616	626	607	6014
Maďarsko	378	385	377	379
Malta	582	600	624	647
Německo	615	631	632	626
Nizozemí	526	527	523	520
Polsko	297	272	286	307
Portugalsko	440	453	-	-
Rakousko	578	566	560	-
Rumunsko	254	249	247	-
Řecko	482	488	485	-
Slovensko	304	320	329	348
Slovinsko	414	432	449	466
Španělsko	454	448	456	443
Švédsko	451	438	447	443
Velká Británie	482	482	485	-

- údaje nebyly k dispozici

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Příloha č. 6

Seznam spolků v obci Bohuňovice a počet jejich členů

Název spolku	Počet členů
TJ Sokol Bohuňovice, z.s.	300
Sbor dobrovolných hasičů Bohuňovice	37
Sbor dobrovolných hasičů Trusovice	111
Bohuňovické mažoretky	78
HC Volvo Bohuňovice	26
Českomoravský svaz chovatelů poštovních holubů, ZO Bohuňovice	15
Český svaz žen	30
Honební společenstvo	88
Mateřské centrum Kulička, z.s.	70
ROTOR LBT	16
Šachový klub Bohuňovice	*
Český rybářský svaz, ZO Bohuňovice	42
Raft club Bohuňovice	15
Klub Setkávání	30
ČSCH Bohuňovice – chovatelé	*
Český rybářský svaz	*
Charita Bohuňovice	

*data nejsou k dispozici

Zdroj: Strategie rozvoje obce na období 2017–2023, vlastní zpracování

Tab. : Příspěvek obce Bohuňovice pro spolky v letech 2013-2017 (v Kč)

Rok	2013	2014	2015	2016	2017
Částka	360 000	400 000	400 000	400 000	400 000

Zdroj: Strategie rozvoje obce na období 2017–2023, závěrečný účet obce 2016, 2017, vlastní zpracování

Příloha č. 7

Dotazníkové, osobní šetření na téma – Spokojenost občanů s veřejnými službami v obci

Dotazníkové šetření pro diplomovou práci – obec Bohuňovice, Bělkovice-Lašťany, Dolany, Tověř, Hlušovice

1. Jak jste spokojen(a) s poskytováním veřejných služeb ve Vaší obci?
  - a. Jsem velmi spokojen(a)
  - b. Jsem spokojen(a)
  - c. Neutrální
  - d. Jsem nespokojen(a)
  - e. Jsem velmi nespokojen(a)
2. Jaké největší výhody spatřujete ve své obci?
3. Jaké největší nevýhody spatřujete ve své obci?
4. Využíváte služby obecní knihovny?
  - a. ANO
    - i. Jak často?
  - b. NE
    - i. Z jakého důvodu?
5. Případá Vám péče o veřejnou zeleň v obci dostatečná? Co byste popřípadě změnili?
6. Co Vám ve Vaší obci nejvíce chybí?
7. Myslíte si, že jsou poskytované veřejné služby ve Vaší obci dostatečné?
  - a. ANO
  - b. NEVÍM
  - c. NE
8. Máte přehled o ceně, kterou obec vynakládá na veřejné služby?
  - a. ANO
    - i. Jakým způsobem informace získáváte?
  - b. NE
    - i. Jaký způsob byste volili, aby informovanost o financování veřejných služeb byla co nejvyšší?

Příloha č. 8

Dodatečný dotazník pro obec Bohuňovice se zaměřením na odpady včetně podrobného výsledku

1. Využíváte svoz komunálního odpadu každý týden?

- Ano;
- Spíše ano;
- Nevím;
- Spíše ne;
- Ne
  - Pokud, ne, jak často jej využíváte?

2. Je odpadkový kontejner při využívání svozu zcela naplněn?

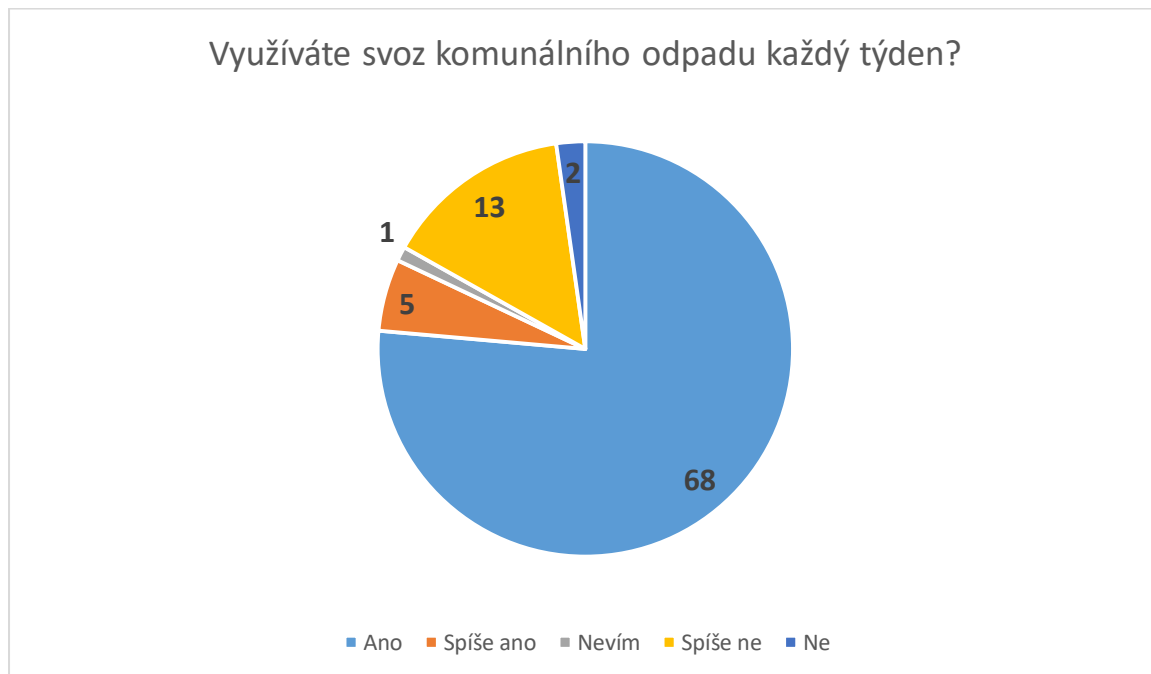
- Ano
- Spíše ano
- Nevím
- Spíše ne
- Ne

3. V případě, že se zahájí svoz s frekvencí 1x za 2 týdny, ale Váš odpadový kontejner se naplní dříve, než bude svoz komunálního odpadu, jak tuto situaci budete řešit?

- Budu více třídit odpad
  - Budu se snažit odpadu zbavit jiným způsobem, popřípadě kterým:
  - Nebudu situaci řešit nijak, tolik odpadu moje domácnost nevyprodukuje
  - Nevím
-

Dotázaných respondentů bylo 89, kteří byli dotázáni při náhodném setkání procházkou v obci během 3 po sobě následujících dnů.

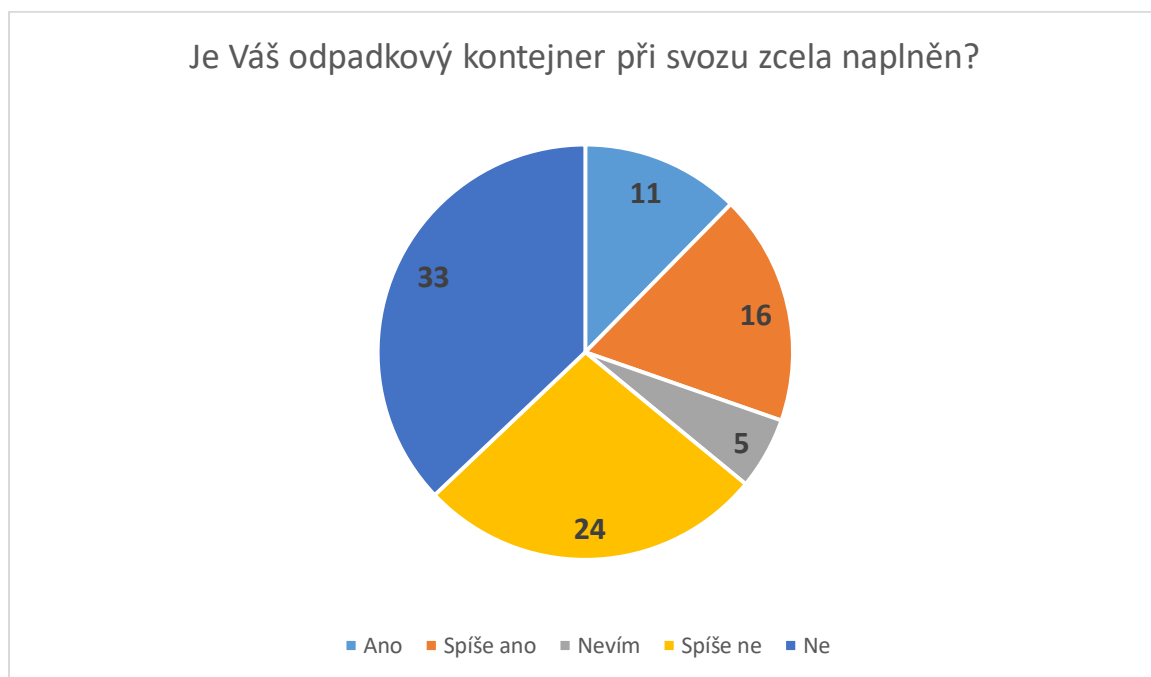
Odpovědi na otázku č.1 jsou znázorněny v následujícím grafu.

Z odpovědí respondentů vyplývá, že většina z dotázaných využívá svoz komunálního odpadu každý týden a to 76,4 %. 14,6 % uvedlo, že svoz komunálního odpadu každý týden spíše nevyužívá, což byla druhá nejčastější odpověď. Třetí odpověď „spíše ano“, vybralo 5,6 % dotázaných, 2,2 % zvolilo odpověď „ne“ a jako doplňkovou odpověď „jak často svoz využíváte“ odpověděl dotázaný, že svoz využívá 1 za měsíc. Poslední zbylé 1 % označilo za odpověď „nevím“

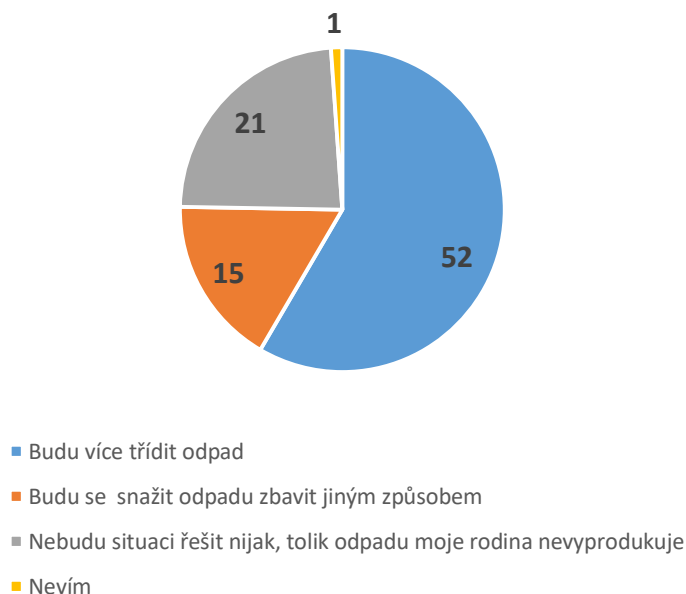
Otázka č.2 – Je Váš odpadkový kontejner při svozu zcela zaplněn?

Na otázku číslo 2 dotázaní respondenti uvedli jako nejčastější odpověď, že jejich odpadový kontejner v den svozu není (37 %) a nebo není zcela (26 %) zaplněn. Z toho vyplývá že dotázaní, kteří na první otázku uvedli, že využívají svoz každý týden, předkládají ke svozu odpadový kontejner každý týden i přesto, že není zcela naplněn. Další, v pořadí třetí nejčastější odpovědí je „spíše ano“ (17,9%), dále „ano“ (12,3 %) a na posledním místě „nevím“ (5,6 %).

Otázka č. 3

V případě, že se zahájí svoz s frekvencí 1x za 2 týdny, ale Váš odpadový kontejner se naplní dříve, než bude svoz komunálního odpadu, jak tuto situaci budete řešit?

Jako jednoznačnou odpověď volili respondenti „budu více třídit odpad“ a to 52 z celkových 89 dotázaných, což představuje 58,43 %. Následných 21 dotázaných uvedlo, že takovou spotřebu, aby byla jejich domácnost schopna naplnit každý týden jejich odpadový kontejner, nemá (23,5 %). V případě odpověď „budu se snažit odpadu zbavit jiným způsobem“, kterou si zvolilo 15 dotázaných (16,85 %) uvedlo jako doplňující odpověď:

- Odpad, který se nevejde do mého vlastního odpadového kontejneru, odvezu do kontejneru obecního a pro příště odpad budou třídit – 6 odpovědí
- Dám odpad k sousedovi, který tolik množství nevyprodukuje – 5
- Nevím – 2
- Nebudu spokojen – 2

Příloha č. 9

Znázornění možných stanovišť pro Bikesharikng a Scootersharing pro sledované obce

Zdroj: Googlemapy, vlastní zpracování